

revista economică

14 ^{4•IV}
1975

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

Biblioteca Inst. Filmed. Băneasa
SALA DE LE. T. 1

METALUL

Județele țării pe traiectoria progresului

BRAȘOV

SITUAT ca poziție geografică în centrul țării, în vechea și frumoasa Țară a Birsei, județul Brașov se înscrie printre puternicele zone industriale cu tradiție ale României. Anii socialismului au însemnat pentru Brașov înflorirea fără precedent a potențelor și valorilor sale, dezvoltarea multilaterală, economico-socială, a județului.

În cronică dezvoltării sale actuale, județul Brașov a înscris cu majuscule performanțe deosebite: **realizează în numai 5 zile producția din 1938 și în 160 de zile pe cea din 1970.** Acest însemnat progres se datorează, pe de o parte, masivelor investiții alocate de stat pentru dezvoltarea și modernizarea vechilor întreprinderi, construirea de noi capacități, iar pe de altă parte, creșterii an de an a productivității muncii. **În perioada 1948—1974 au fost construite 65 de întreprinderi și secții noi, iar 220 de capacități au fost dezvoltate.** Industria județului, avînd un accentuat profil de construcții de mașini (66,8% din producția globală pe județ), realizează întreaga producție a țării de tractoare și autocamioane, 84,3% din cea de rulmenți, 7,7% din producția de motoare electrice etc. De asemenea, industria brașoveană asigură 88,1% din producția de coloranți și pigmenți organici a țării și 26,8% din cea de materiale plastice și rășini sintetice ș.a.

Dacă în trecut întreprinderile industriale erau concentrate mai ales în orașele Brașov și Făgăraș, astăzi, ca urmare a înfăptuirii politicii partidului de amplasare judicioasă a forțelor de producție, ele sînt prezente atît în noile așezări urbane, cît și în multe centre rurale. Codlea, de pildă, localitate cunoscută îndeobște ca „oraș al florilor” (datorită marilor suprafețe de sere cu acest specific), dispune acum de puternice întreprinderi industriale, profilate pe construcția de mașini, chimie, prelucrarea lemnului etc. Asemănător se prezintă lucrurile și în orașele Săcele, Zărnești, Rupea. Totodată, așezările rurale ca Rîșnovul, Ghimbavul, Bodul etc. au, la rîndul lor, industrii care concentrează importante contingente de forță de muncă. Structura populației ocupate pe ramuri în 1975 este: industrie — 58,3%, construcții — 10,4%, transporturi — 4,9%, alte ramuri 26,4%.

Alături de o industrie dezvoltată, județul dispune de un puternic sector agricol. Investițiile făcute atît de stat cît și de cooperativele agricole în anii construcției socialiste au contribuit la realizarea unor importante lucrări de îmbunătățiri funciare, la mecanizarea complexă a lucrărilor, cît și selecționarea și creșterea unor animale de rasă, permițînd obținerea unor înalți indicatori de eficiență economică. Suprafața agricolă și arabilă ce revine în medie pe un tractor fizic a scăzut de la 1 340 ha în 1950 la 158 ha în 1973, iar cantitatea de îngrășăminte agricole admi-

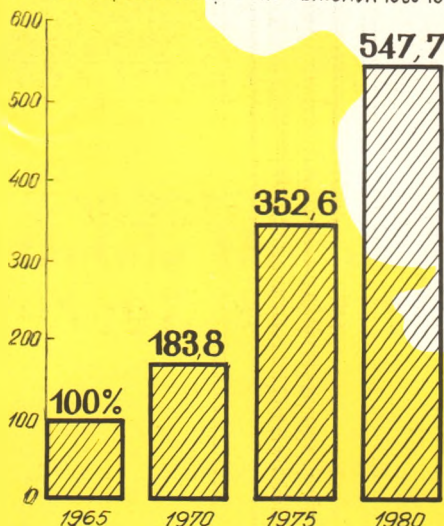
ducția de lînă a ajuns la 570 tone în 1973 față de 273 tone în 1938; producția de ouă de la 24,2 mil. bucăți în 1938 la 114 mil. bucăți în 1973 etc.

Dezvoltarea impetuoasă a județului s-a reflectat puternic și în ridicarea nivelului de trai material și spiritual al populației. **Numai în perioada 1971—1974 au fost construite 12 800 apartamente, 16 357 locuri în cămine pentru tineret, 1 300 locuri în creșe, 1 060 locuri la grădinițe, 24 săli de clasă, o „cetate a științei” cu o suprafață de 27 650 mp, un spital cu 700 paturi etc.** Orașul de reședință al județului — Brașovul, a devenit un important centru universitar, pregătind pentru nevoile economiei cadre de înaltă calificare, specialiști, cercetători și proiectanți de renume. Pe lîngă dezvoltarea și modernizarea vechii urbe — Brașov, au înflorit și alte localități, astăzi orașe bine cunoscute — Codlea, Zărnești, Rupea, Săcele, Victoria, Făgăraș etc.

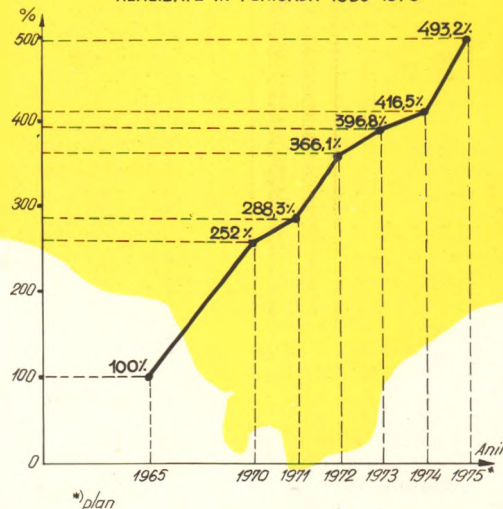
Un ritm intens de dezvoltare va cunoaște județul Brașov în anii viitorului cincinal. Se vor construi unități noi constructoare de mașini, chimice, textile și alimentare, iar întreprinderile existente își vor sporii simțitor producția prin dezvoltarea capacităților actuale. Acestea vor face ca în 1980 producția globală industrială să fie cu 55,3% mai mare, productivitatea muncii în industria republicană cu 45,5%, livrările la export cu 50,8%, iar desfacerea de mărfuri prin comerțul socialist cu 54,1% față de realizările anului 1975. Totodată, se vor construi 22 000 apartamente, 160 săli de clasă, 2 280 locuri în grădinițe, 2 200 locuri în creșe, un cinematograful cu 650 locuri, un spital și o policlinică de copii în Brașov, o policlinică în orașul Săcele etc., ceea ce va permite o ridicare puternică a nivelului de trai al populației.

Oamenii muncii din județ — români, germani, maghiari și de alte naționalități — muncesc înfrățiți și cu abnegație pentru realizarea în fapte a politicii partidului, pentru concretizarea Programului său, convingîși fiind că dezvoltarea județului contribuie la întărirea economică a patriei, la ridicarea bunăstării celor ce muncesc.

DINAMICA PRODUCȚIEI GLOBALE INDUSTRIALE A JUDEȚULUI BRAȘOV ÎN PERIOADA 1965-1980

DINAMICA VOLUMULUI TOTAL DE INVESTIȚII REALIZATE ÎN PERIOADA 1965-1975

nistrată în sol a crescut de la 2 605 tone (substanță brută) în 1965 la 43 831 tone în 1973. Dezvoltarea intensivă a agriculturii județului a permis obținerea unor producții mereu mai mari. Producția de carne a sporit de la 24,6 mii tone greutate vie în 1938 la 43,6 mii tone în 1973; pro-

Combativitate revoluționară, spirit creator în întreaga activitate teoretică, ideologică

FORMAREA profilului moral politic al omului nou, făurar conștient al propriei sale istorii, este un proces complex și deosebit de important, căruia partidul nostru îi acordă o atenție permanentă. Documentele partidului nostru, ale Congresului al XI-lea, Programul partidului, Codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste, documentele plenarelor dovedesc consecvența și fermitatea cu care P.C.R. abordează problemele formării conștiinței înaintate a maselor, educării lor în spirit revoluționar. O mărturie elocventă a acestor asidue preocupări o constituie și recenta cuvântare rostită de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul aniversării a 30 de ani de la înființarea Academiei „Ștefan Gheorghiu“.

Spirit militant și novator

CUVÎNTAREA rostită de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la aniversarea Academiei „Ștefan Gheorghiu“ cuprinde indicații menite să orienteze întreaga viață politico-ideologică a țării, activitatea de propagandă, învățămînt, cercetare științifică. Prin spiritul creator în care abordează aspecte din cele mai arzătoare ale contemporaneității, cuvîntarea aduce o inestimabilă contribuție teoretică și metodologică la aplicarea materialismului dialectic, la evaluarea problemelor evoluției societății actuale și la modul de interpretare a istoriei.

Ideea fundamentală a cuvîntării constă în sublinierea faptului că ideologia, gîndirea socială și munca de propagandă de la noi nu trebuie să fie slavele unor dogme sau prejudecăți, ci să aibă forța analizei dialectice a proceselor contemporane și a cauzelor ce le generează pentru a putea face înțelese sensul și direcția dezvoltării. Aceasta cere situarea fermă pe pozițiile marxism-leninismului privind dezvoltarea societății pe baza unor legități obiective care se cer cunoscute și aprofundate, pentru a putea fi înțeles modul în care se manifestă ele în condiții particulare, specifice locului și momentului. Ignorarea acestor cerințe duce la concluzii eronate, la teorii greșite, false, care pot avea repercusiuni negative în munca revoluționară, pot slăbi influența pe care o exercită ideile socialismului asupra transformărilor revoluționare ale lumii de azi. Este deosebit de

important ca interpretarea unor acte și acțiuni din trecut cu caracter imperialist, colonialist, de desmembrare a unor națiuni, de exploatare și asuprire să se facă în mod just pentru că altfel poate alimenta teoriile neocolonialiste și unele forme noi de dominație.

La fel de dăunătoare sînt și unele încercări de a nega sau subaprecia rolul istoric al națiunii în epoca actuală de dezvoltare a societății, în făurirea socialismului și în trecerea spre comunism și care duc la punerea sub semnul egalității a preocupării pentru dezvoltarea și afirmarea națiunii și naționalism. Un asemenea raționament poate duce la slăbirea preocupării pentru afirmarea relațiilor de egalitate între națiuni, în condițiile în care are loc un imens proces de eliberare națională și de formare a zeci de națiuni ca state independente, naționale și poate duce de asemenea la slăbirea colaborării și prieteniei între popoare. Aprecierea partidului nostru este că în actuala etapă și în întreaga perioadă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de trecere spre comunism, națiunea socialistă va avea de jucat un rol important. Egalitatea deplină în drepturi între toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate constituie o necesitate obiectivă pentru mersul ferm înainte pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a comunismului în România, după cum deplina egalitate între națiuni, între toate popoarele lumii constituie chezașia succesului luptei pentru o nouă ordine economică și politică, pentru progres social, pentru victoria socialismului și comunismului în lume.

Din bogăția de idei și indicații referitoare la modul creator și militant, revoluționar de abordare a fenomenelor vieții economice-sociale, desprindem și precizările referitoare la rolul personalităților în dezvoltarea vieții internaționale a zilelor noastre și alte probleme teoretice importante pentru înțelegerea proceselor prin care are loc mersul înainte al societății. În această lumină este relevantă importanța tezei marxist-leniniste referitoare la rolul maselor în dezvoltarea progresistă a lumii. Această teză are o mare însemnătate, în condițiile de azi, pentru politica mondială a partidelor comuniste și muncitorești pentru că nu se pot desfășura mișcări democratice fără participarea activă, conștientă a maselor populare.

Amintind faptul că marii teoreticieni ai proletariatului — Marx, Engels, Lenin — au manifestat o atitudine fermă și com-

bativă împotriva oricăror încercări de prezentare a teoriei revoluționare ca o dogmă, și au conceput teoria revoluționară ca o călăuză în acțiune, ca un instrument de luptă, că fiecare dintre ei a îmbogățit-o și dezvoltat-o în raport cu schimbările neîntrerupte ale vieții. tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat necesitatea imperioasă de a se depune eforturi constante pentru înnoirea continuă a ideologiei clasei muncitoare. Lucrările clasice pot oferi o călăuză de ansamblu însă nu răspunsuri și soluții concrete la întrebările luptei și construcției de fiecare zi. În diversitatea și complexitatea activității revoluționare a fiecărui partid, se impune contribuția creatoare a tuturor partidelor la dezvoltarea creatoare a marxism-leninismului.

O multitudine de probleme ideologice referitoare la cercetarea și abordarea creatoare a fenomenelor complexe ale evoluției societății contemporane se bucură de o tratare la înalt nivel teoretic și profund revoluționar: materialist-dialectic, în memorabila cuvintare a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Fina nuanțare a analizei, sesizarea limitelor unor aprecieri ale fenomenelor societății contemporane impun o profundă reflexie și oferă un strălucit exemplu cercetării din domeniile științelor sociale și bineînțeles economice. În această ordine de idei, remarcăm judicioasa delimitare la care invită secretarul general atunci când îndemnând la combativitate fermă împotriva anticomunismului care se manifestă ca instrument în mâinile reacțiunii, ale fascismului, ale imperialismului, slujind politica de clasă a acestora, dominația și asuprașirea altor popoare, subliniază faptul că: „Nu trebuie să cădem în greșeala de a vedea în manifestarea diferitelor păreri, în interpretarea diferită a unei probleme, în diversitatea formelor de trecere la socialism — care există și vor exista întotdeauna, inclusiv în societatea comunistă cit timp va gândi omul — tendințe dușmănoase, pe care să le etichetăm drept anticomunism”.

Tendința de etichetare ca anticomuniste a unor curente democratice care nu sînt marxist-leniniste, și care formulează uneori critici la adresa unor partide comuniste este dăunătoare pentru că astfel se face o gravă confuzie între acestea și curentele și grupările politice care reprezintă interesele și ideologia forțelor reacționare și fasciste împotriva cărora trebuie concentrat atacul mișcării comuniste. Aceasta relevă din nou problema alianțelor în perioada contemporană: problemă care are o importanță primordială în asigurarea succesului luptei pentru progres social.

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu deschide orizonturi ample gîndirii noastre social-politice, cercetării în științele sociale, ideologiei, pregătirii filozofice a cadrelor. Este o ilustrare elocventă a modului în care ideologia trebuie să țină pas cu procesele reale ce au loc în viața internă și internațională, să se angajeze în interpretarea lor și să dea răspunsuri convingătoare, combatînd tezele simpliste, dogmatice. Este un prețios exemplu pentru spiritul în care trebuie studiate documentele Congresului al XI-lea. Programul partidului, nu însușind mecanic teze și aprecieri ci folosindu-le drept călăuză în analiza realităților specifice fiecărei etape. Edificarea socialismului în țara noastră, în noua etapă, impune ridicarea proceselor revoluționare pe un plan superior. atît ca mod de gîndire, ca proces de conducere a societății, cit și ca perspectivă a structurii și organizării sociale.

Secretarul general al partidului nostru atrage atenția că esențial este faptul că „Trebuie să învățăm cum să studiem, cum să abordăm problemele în spirit revoluționar, materialist-dialectic, marxist-leninist, spre a găsi continuu soluțiile pe care le impune viața. Numai așa vom fi cu adevărat marxisti-leniniști, și vom rămîne revoluționari tot timpul”.

Combativitatea revoluționară, spiritul militant caracterizează pe deplin această importanță cuvintare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care reprezintă un puternic îndemn la analiza fenomenelor noi ale vieții pe baza concepției materialist-dialectice și istorice pentru a putea înțelege atît necesitățile dezvoltării economico-sociale a patriei noastre, cit și tendințele și direcțiile de dezvoltare a vieții internaționale. Spiritul creator, pasiunea revoluționară pentru nou contribuie la elaborarea în mod just a liniei politice generale a partidului, la desfășurarea cu succes a activității practice în concordanță cu această linie și cu cerințele obiective ale dezvoltării sociale.

Formarea cadrelor în spirit revoluționar

PARTIDUL NOSTRU a acordat încă din anii ilegalității o atenție deosebită formării politico-ideologice a cadrelor și educației revoluționare a maselor. Astfel, numai la citeva luni de la eliberare partidul a creat o instituție de pregătire în spirit revoluționar a cadrelor. Academia „Ștefan Gheorghiu”, care a aniversat recent 30 de ani de existență, îndeplinește un rol în-

semnat în pregătirea politică și ideologică a cadrelor de partid și de stat și în cercetarea științifică.

Din 1971 Academia „Ștefan Gheorghiu”, a fost investită de conducerea partidului cu misiunea de mare răspundere de a asigura pregătirea și perfecționarea cadrelor de conducere, formarea de cadre cu temeinică pregătire marxist-leninistă, apte să aplice cu fermitate în viață linia politică a partidului, să contribuie la dezvoltarea și îmbogățirea creatoare a teoriei și practicii revoluționare și a construcției socialiste. De asemenea, datorită cerințelor sporite pe care le impune dezvoltarea în ritm intens a economiei românești Academia „Ștefan Gheorghiu” este chemată să asigure înarmarea cadrelor cu știința conducerii, cu temeinice cunoștințe privind planificarea, organizarea și conducerea economiei și a vieții sociale, sistemul informațional economico-social, tehnicile și metodele moderne de analiză și prognoză, de fundamentare a deciziilor.

Structura organizatorică a Academiei a fost adaptată acestor multiple cerințe de formare și perfecționare a cadrelor și de cercetare științifică. Academia și-a amplificat rolul în domeniile cercetării, devenind un for de dezbateri creatoare și de cercetări intense în problemele teoretice ale construcției socialiste în România și ale vieții internaționale contemporane.

În ceea ce privește contribuția la formarea politico-ideologică a cadrelor, aprecierea că practic aproape toate cadrele de conducere, din toate domeniile de activitate, au urmat într-o formă sau alta Academia este de natură să releve imensa răspundere formativ-educativă și politico-ideologică ce revine acestei instituții.

Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Adunarea consacrată aniversării Academiei „Ștefan Gheorghiu”, „preocuparea constantă a conducerii partidului pentru ridicarea nivelului politico-ideologic al cadrelor, al activului, al tuturor comunistilor a avut un rol primordial în desfășurarea cu succes a întregii activități de făurire a socialismului, în creșterea rolului de forță politică conducătoare a partidului în toate domeniile vieții sociale. Comitetul Central dă o înaltă apreciere rezultatelor obținute în întregul învățămînt de partid, și îndeosebi, în activitatea Academiei «Ștefan Gheorghiu», și își exprimă convingerea că și în viitor Academia, toate școlile de partid își vor îndeplini cu succes sarcinile de mare răspundere ce le revin în formarea cadrelor de conducere, în ridicarea nivelului teoretic politic și ideologic, pentru a participa activ la înlăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea”.

Prin rolul deosebit de important pe care este menită să-l îndeplinească în viața spirituală a poporului nostru, prin contribuția sa la pregătirea și perfecționarea cadrelor din toate domeniile de activitate și în același timp prin misiunea de for polarizator al cercetărilor în domeniul științelor social-politice, Academia „Ștefan Gheorghiu” se află, în al patrulea deceniu de existență, în fața unor sarcini de importanță excepțională. În cuvîntarea rostită cu prilejul aniversării, tovarășul Nicolae Ceaușescu a deschis direcții și orizonturi noi activității didactice și științifice, educativ-politice a Academiei. Paralel cu pregătirea și perfecționarea cadrelor, Academia va aduce o contribuție și mai mare la dezvoltarea științei conducerii economiei și societății prin valorificarea experienței practice și teoretice a cadrelor didactice și a cursanților, în concordanță cu cerințele transformării revoluționare a societății românești. Atît Academiei „Ștefan Gheorghiu”, cit și întregii activități de propagandă și cercetare le revine misiunea de a aprofunda creator schimbările ce au loc în țara noastră fenomenele și transformările revoluționare ce au loc în lumea contemporană. Aceasta pentru că între politica internă și cea internațională a partidului nostru este o strînsă unitate dialectică, pentru că numai dacă ținem seama de tendințele ce au loc în dezvoltarea societății contemporane, în raportul de forțe pe plan mondial putem asigura înlăptuirea cu succes a sarcinilor trasate de Congresul al XI-lea al partidului.

Partidul nostru care a condus cu succes poporul pe drumul făuririi unei Români socialiste libere și independente, aduce o contribuție activă și originală la analizarea și interpretarea științifică justă a tuturor problemelor care apar ca urmare a schimbărilor revoluționare ce au loc în lume.

Prin interpretarea militantă, creatoare a fenomenelor noi fiecare cercetător și activist în domeniul științelor sociale poate aduce o contribuție mai activă la rezolvarea marilor probleme care frămîntă omenirea și de care depinde evoluția vieții internaționale, poate spori rolul nostru în acțiunea de unire a forțelor progresiste de pretutindeni, a tuturor popoarelor în scopul impunerii unei politici noi, bazate pe egalitate și echitate, la crearea condițiilor pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

dr. Maria D. POPESCU

OPTIMIZAREA CORELAȚIEI VENITURILOR, CONSUMULUI ȘI ACUMULĂRILOR BĂNEȘTI ALE POPULAȚIEI

PROBLEMA majoră a stabilirii mărimilor optime ale fondului de dezvoltare și celui de consum, a acestor două rezultate ale actului fundamental de politică economică al repartitiei venitului național, se bucură de cea mai mare atenție și de cel mai înalt interes în cercetarea economică și socială, care se reflectă din ce în ce mai pregnant în literatura economică de referință din țara noastră și din alte țări. Astăzi, maximizarea rațională a fondului de consum constituie un criteriu cistigat pentru știința și cercetarea economico-socială, pornindu-se de la cerința optimizării raportului dintre fondul de dezvoltare și fondul de consum și găsindu-și reflectarea cu caracter de directivă în Programul partidului unde se arată că: „Politica partidului de repartizare

a venitului național pentru fondul de consum și fondul de dezvoltare va avea ca obiectiv general atât creșterea și modernizarea continuă a forțelor de producție, înflorirea științei și tehnicii, crearea unei baze tehnico-științifice a societății în pas cu evoluția civilizației mondiale, cât și satisfacerea într-o măsură sporită a nevoilor materiale și spirituale în continuă creștere și diversificare ale maselor largi populare¹⁾.

În acest sens politica economică și socială a partidului urmărește maximizarea gradului de satisfacere a cererii raționale de consum a societății, ca un criteriu al dezvoltării, al aplicării legii circulației bănești, în mod conștient, în corelație directă cu circulația mărfurilor în economia socialistă.

1. Resurse și disponibilități

TRIPTICUL venituri-consum-acumulare constituie subiect de ample cercetări științifice de o importanță deosebită, dată fiind ponderea mare pe care o are consumul în procesul de utilizare de către populație a veniturilor și acumulărilor sale bănești. Scopul cercetărilor este de a descoperi legitățile care determină raportul dintre puterea de cumpărare a populației și posibilitățile de satisfacere care după cum s-a arătat, fac din optimizarea consumului criteriul general al dezvoltării economiei socialiste.

Este unanim recunoscută părerea potrivit căreia creșterea veniturilor bănești ale populației — ca urmare și pe măsura succeselor construcției socialismului — influențează cererea de mărfuri a populației, a cărei dimensionare necesită cunoașterea temeinică a structurii consumului și elasticității cererii în funcție de venit. Se apreciază că simpla confruntare a fondului de cumpărare al populației calculat pe baza balanței veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației cu volumul circulației mărfurilor, ne dă o imagine prea generală pentru a putea măsura, de exemplu, influența creșterii veniturilor asupra cererii de mărfuri.

Legătura strânsă dintre mărimea și structura consumului și veniturile reale ale populației a fost semnalată încă de K. Marx: „Limitele în care nevoia de mărfuri reprezintă pe piață cererea — care diferă cantitativ de nevoia socială reală — sînt firește foarte diferite pentru diferite mărfuri, mă refer la diferența dintre can-

titatea de mărfuri cerută și cantitatea care ar fi cerută dacă mărfurile ar avea alte prețuri sau dacă cumpărătorii ar avea alte condiții bănești, respectiv de trai²⁾.

Este neîndoieșnică existența unei interacțiuni între cererea de consum și creșterea veniturilor bănești ale populației. Desigur, indiferent de mărimea veniturilor, prioritate în satisfacerea trebuințelor o au cerințele consumului alimentar curent, a căror satisfacere constituie o necesitate biologică și numai după aceea urmează satisfacerea celorlalte nevoi.

În rîndurile masei cumpărătorilor creșterea veniturilor bănești acționează în direcții diferite: o parte a consumatorilor se îndreaptă spre utilizarea surplusului de venit generat de creșterea acestuia, pentru procurarea de alimente mai scumpe, alții își îndreaptă cererea spre cumpărarea de produse industriale. Concomitent, beneficiară de venituri în număr din ce în ce mai mare, populația din țara noastră își orientează o parte din veniturile ei bănești, pe măsura creșterii acestora, spre economisirea organizată, în vederea diversificării viitoare a consumului și a ridicării pe trepte superioare a nivelului de trai.

În acest context desigur că nu există și nu poate exista o corelație strict lineară între creșterea veniturilor și creșterea consumului populației. În locul creșterilor proporționale au loc creșteri neproporționale, neproporționalitatea fiind reprezentată tocmai de **elasticitatea cererii**.

Calculule efectuate au confirmat că pe măsura creșterii veniturilor cresc coeficienții de elasticitate ai formării și creșterii acumulărilor bănești ale populației. În mod deosebit coeficienții mult mai mari ai elasticității economiilor populației demon-

strează importanța pe care o are creșterea veniturilor pentru creșterea capacității de economisire a populației.

2. Fondul de cumpărare al populației și fondul de marfă

UNA dintre cele mai importante corelații care se urmăresc în analizele de fundamentare a indicatorilor balanței veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației și care reprezintă partea din venitul național repartizată sub formă bănească populației ca fond de consum individual, este corelația dintre **puterea de cumpărare** reprezentată prin fondul de cumpărare al populației și **fondul de mărfuri** pe care — la nivelul existent și cel planificat al producției bunurilor de larg consum întregită cu importurile planificate de bunuri de consum — statul îl asigură și îl pune la dispoziția populației.

Orînduirea socialistă asigură tuturor membrilor societății condițiile necesare pentru creșterea continuă a consumului pe baza creșterii permanente a producției materiale, a venitului național și pe această bază, în mod corespunzător, a veniturilor bănești ale populației. După cum este știut, în țara noastră peste 9/10 din fondul de consum este desti-

¹⁾ Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura politică, 1975, p. 88.

²⁾ K. Marx. Capitalul, vol. III. partea I-a. Editura pentru literatură politică, București, 1959, p. 194.

nat consumului individual, în funcție de veniturile bănești ale oamenilor muncii.

Prin schimbările care au avut și continuă să aibă loc în structura consumului populației, atât în mediul urban cât și în mediul rural, se realizează apropieri ale consumului populației din cele două medii.

Schimbările importante care au loc în structura consumului populației se reflectă pregnant și în extinderea și diversificarea serviciilor, prin influența pe care acestea o exercită asupra modului de viață. Este știut că în țările dezvoltate ponderea crescândă a serviciilor în consumul populației constituie un factor care caracterizează ridicarea nivelului de trai al populației însă în mod inechitabil. Și în țara noastră, volumul prestațiilor de servicii către populație se dezvoltă pe o curbă ascendentă, atingând în anul 1973 un nivel cu peste 60% mai ridicat decât în 1965, însă în condițiile retribuirii după cantitatea și calitatea muncii prestate.

Concordanța fondului de mărfuri cu fondului de cumpărare se asigură nu numai global ci și cu unele posibilități de orientare pe grupe de mărfuri ca urmare a întocmirii balanței pe categorii sociale și pe medii. Aceasta prezintă o importanță deosebită atât pentru asigurarea satisfacerii cererii de consum a populației cât și pentru însăși planificarea producției bunurilor de consum, pe care creșterea și diversificarea consumului o stimulează, iar cantitativ și sortimental duce la prevenirea fenomenului de cerere nesatisfăcută.

Politica statului nostru socialist este de a nu planifica creșterea veniturilor bănești ale populației decât în măsura în care el poate asigura creșterea volumului vânzărilor de bunuri de consum și al prestațiilor de servicii către populație. În funcție de raporturile stabilite se planifică nivelul circulației monetare în anul de plan. Statul socialist nu utilizează emisiunea monetară ca un mijloc de finanțare a cheltuielilor bugetare; banii sînt puși în circulație în strînsă concordanță cu necesitățile economiei, în limitele stabilite prin plan... Economia individuală, reprezentînd o sumă care variază după structura bugetelor de familie ale diferitelor categorii sociale este un **fenomen economic obiectiv necesar**. Misiunea organismelor de planificare constă în a determina, cu maximă exactitate, suma economiilor individuale, care poate fi colectată de stat și care nu rezultă din necesitatea de a retrage din circulația monetară bani fără acoperire în bunuri de consum, ci din faptul că populația nu utilizează integral, în timpul anului de plan, puterea de cumpărare de care dispune din veniturile sale curente. Oricît de bine ar fi organizată colectarea economiilor individuale, ea nu ar putea juca un rol antiinflaționist, dacă banca de emisiune ar pune în circulație cantități de bani depășind cerințele economiei, dacă s-ar rupe echilibrul între circuitul mărfurilor și al serviciilor de o parte și acela al banilor, de alta. Nu trebuie uitat că inflația monetară nu stimulează economisirea, ci dimpotrivă o frînează.

Acest punct de vedere, aplicat practic de Ministerul de finanțe, s-a dovedit corespunzător opțiunilor populației care economisește: a) pentru a cumpăra ulterior bunuri de consum de valori mai mari necesare ridicării nivelului de trai; b) pentru a-și crea rezerve bănești fără scop dinainte stabilit, pentru care primește dobîndă și c) pentru că nu găsește întotdeauna mărfuri pe gustul și de calitate dorită. În acest sens menționăm că existența unor stocuri supranormative de produse în magazine nu înseamnă lipsa de fonduri de cumpărare ale populației, ci parțial stocuri nevandabile din cauza uzurii lor morale.

Astăzi primează în toate țările socialiste teza că utilizarea cu chibzuință a fondului de consum contribuie la creșterea bunăstării tuturor oamenilor muncii, iar evoluția lui ascendentă — pe baza fondului de dezvoltare — exercită o influență puternică asupra procesului producției sociale. Faptul că în socialism, odată cu lichidarea claselor exploatatoare dispăre și categoria de consum parazită și că, în aceste condiții, pentru întia oară în istorie, fondul de consum revine în totalitate celor care-l creează, **in dubla lor calitate de proprietari ai mijloacelor de producție și de producători ai bunurilor materiale**, permite și asigură îmbinarea armonioasă a intereselor personale ale acestora cu interesele sociale și cointeresarea lor în creșterea continuă a produsului social și a venitului național.

3. Cerințele legii circulației bănești

FONDUL de marfă necesar, corespunzător consumului populației pe care îl mijlocesc banii, nu se stabilește în funcție de volumul numerarului la populație, ci în funcție de fondul de cumpărare al populației, calculat pe baza veniturilor bănești ale acesteia pentru că în procesul circulației mărfurilor, populația are la dispoziție o cantitate de bani mult mai mică, în raport cu viteza de circulație a banilor. Cu cît viteza de circulație a banilor, este mai mare, cu atît un volum dat de venituri bănești ale populației se achită periodic celor cărora li se cuvine, cu o cantitate mai mică de masă bănească, care este readusă în circulație, pe măsura întoarcerii ei la bancă, și a cerințelor economiei naționale.

Deși sumele retrase dela CEC fac masă comună cu numerarul la populație și se prezintă pe piața mărfurilor sub formă de cerere activă de consum, ele nu intră în calculul fondului de marfă necesar, deoarece, sînt acoperite cu depunerile pe care le efectuează populația din veniturile curente, care, îmbrăcînd forma depunerilor, nu se prezintă ca cerere de mărfuri decât mult mai tîrziu.

La nivelul macroeconomic numerarul la populație materializat sub formă de masă bănească își păstrează această formă, în **mod permanent**, cu toate că la nivel individual numerarul acționează în mod

curent în procesul de consum, fiind utilizat la efectuarea cheltuielilor curente.

Creșterea volumului numerarului la populație și în general a volumului întregului numerar în circulație este o cerință a echilibrului monetar care în orînduirea socialistă nu se realizează de la sine, în mod spontan, ci constituie rezultatul unei acțiuni conștiente, de reglare prin măsuri economice a raportului dintre volumul banilor și dimensiunile economice ale proceselor pe care le servesc.

Fără această concordanță, volumul numerarului la populație nu ar mai corespunde cerințelor legii circulației bănești, fapt care ar conduce la dezechilibru monetar și apoi la dezechilibru economic. Creșterea, deci, a volumului numerarului în circulație este o necesitate a dezvoltării economico-sociale planificate a economiei.

În aceste condiții, la nivel macroeconomic, numerarul la populație este folosit de stat în mod planificat, prin banca de emisiune, ca resursă de creditare a economiei naționale, îndeplinînd astfel o importantă funcție economică în ansamblul producției socialiste lărgite.

Asupra creșterii volumului numerarului la populație o influență deosebită o exercită atragerea, prin economisirea organizată, a unei părți cît mai importante din partea necheltuită de populație din veniturile sale bănești, precum și factorul psihologic al încrederii populației în politica partidului și a statului, în stabilitatea și țaria sistemului bănesc al țării.

Utilizarea veniturilor bănești de către populație

— în % —		
	Proportia cheltuielilor față de venituri	Partea din venituri necheltuită, destinată creșterii disponibilităților bănești ale populației
1965	96,3	3,7
1966	96,1	3,9
1967	96,4	3,6
1968	96,5	3,5
1969	97,4	2,3
1970	98,3	1,7
1971	96,7	3,3
1972	96,5	3,5
1973	95,8	4,2

SURSA: Noile aspecte privind formarea și utilizarea resurselor bănești ale populației în anul 1973 (Statistica CEC)

4. Perfecționarea balanței veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației

PROPORȚIONALITATEA necesară în evoluția circulației numerarului se planifică și se urmărește prin intermediul balanței veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației și al planului de casă. Aprecierea acestei proporționalități în mod cît mai exact constituie una din cerințele și condițiile desfășurării normale a circulației bănești și ale asigurării echilibrului monetar în economia națională.

La stabilirea volumului necesar al numerarului, organele de planificare au în vedere viteza de rotație a banilor, în legă-

tură cu care Karl Marx a arătat că o circulație bănească mai rapidă are loc ori de câte ori o masă mai mare de tranzacții este efectuată cu aceeași masă de bani.

În acest context, sumele retrase de depunătorii dela casa de economii **nu afectează soldul general al depunerilor populației**. Aceasta, spre deosebire de depunerile individuale, are astfel, caracter de **redistribuire permanentă** și, cu această particularitate, **nu are nici o contingență** cu fondul de marfă care se interferează numai cu veniturile bănești curente ale populației, nu și cu soldul general al depunerilor acesteia, care rămâne în mod permanent în sfera de satisfacere a cerințelor bănești ale procesului reproducției sociale.

O corelație deosebit de importantă, dacă nu prin raportul de mărime, prin natura ei calitativă, este aceea dintre creșterea veniturilor bănești ale populației în perioada de plan și creșterea disponibilităților bănești ale acesteia, care reprezintă **partea necheltuită din venituri** destinată de populație în cea mai mare parte unor utilizări viitoare în procesul de ridicare a nivelului de trai.

În desfășurarea reproducției socialiste largite atragerea în circuitul economic, prin intermediul economisirii organizate, a disponibilităților bănești ale populației constituie una din pirghiile importante folosite în cadrul măsurilor pentru asigurarea echilibrului monetar al țării noastre, în care, după cum se știe, circulația bănească este planificată și îndeaproape controlată.

În aceste condiții procesul de economisire asigură posibilitatea limitării creșterii volumului numerarului la populație la cerințele monetare ale asigurării desfășurării normale a procesului de consum.

În sistemul de balanțe, rolul cel mai important care revine balanței veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației este acela de a asigura reglarea corelaționară a raportului dintre cererea și oferta de mărfuri și servicii și apoi a circulației bănești cu circulația mărfurilor, pentru asigurarea echilibrului monetar. Această reglare se realizează de către organele centrale de sinteză împreună cu Banca Națională, care, ca centru unic de emisiune și de casă controlează îndeaproape, în mod permanent, fluxurile bănești din întreaga economie.

Succesele înregistrate în reglarea constantă a volumului circulației bănești pentru a corespunde cerințelor economiei naționale au adus o contribuție importantă la creșterea vitezei de circulație a banilor și la asigurarea echilibrului monetar și economic.

Importanța balanței de venituri și cheltuieli în profil teritorial capătă în contextul de mai sus, o mare importanță și ea poate să devină un instrument eficient de fundamentare a deciziei economice-financiare. În acest sens se impun, după părerea noastră, o serie de îmbunătățiri de conținut al acesteia.

● În vederea creșterii gradului de utilitate și a sporirii eficienței balanței veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației, este necesară menținerea structurii balanței pe categorii sociale și pe medii (urban și rural) însă îmbunătățită, prin defalcarea totalului celor **doi indicatori pe cele două medii**, cit și a fiecăruia din cele două medii pe cele două grupe de categorii sociale (personal și țărani). În ambele medii, cele două categorii sociale de populație au ponderi diferite și de aceea este util și posibil ca ele să fie reflectate în balanța veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației ca atare.

● În condițiile complexității mult sporite a creșterii economice și ale implicațiilor acesteia este necesar ca organele de

analiză și de cercetare economică să găsească în balanța veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației indicatori sintetici importanți, în afară de mișcarea numerarului la populație. Printre acești indicatori sintetici menționăm și propunem: — depunerile populației la CEC; depunerile (cotizațiile) lucrătorilor și pensionarilor la casele de ajutor reciproc din insulțuții, întreprinderi și organizații; părțile sociale ale membrilor cooperativelor de credit; totalul acumulărilor bănești ale populației; mișcarea și soldul creditelor acordate populației pentru: construirea și cumpărarea de locuințe proprietate personală, cumpărare de mărfuri cu plata în rate, alte credite acordate populației, credite acordate organizațiilor economice locale.

● Pentru ca organele conducătoare ale județelor să poată analiza mai bine, pe baza de date pe deplin reale, evoluția indicatorilor care reflectă stadiul și tendința de evoluție a nivelului de trai în profil teritorial, balanța veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației în profil teritorial trebuie să reprezinte fidel o parte din mișcările de numerar pe țară, corespunzătoare **dimensiunilor teritoriale ale județelor, nu populației județelor**, respective. Pentru aceasta este necesar să se renunțe, în elaborarea structurii balanței veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației și în metodologiile de calcul pentru stabilirea cantitativă a indicatorilor valorici, la includerea în valoarea aceleiași indicator a mișcărilor reprezentând migrația de numerar generată de populația județului de referință cu cea generată de populația din alte județe (vizite din alte județe în stațiuni balneoclimatice din județul propriu, deplasări din județul propriu în interes de serviciu etc.), acestea urmînd să apară numai în planurile de casă, neinteresînd populația județului de referință.

● Elaborarea de balanțe de venituri și cheltuieli bănești ale populației, separat pentru orașe și comune, ar deschide largi posibilități de perfecționare și de adîncire a studiilor privitoare la cererea de consum a populației, încă în mare parte specifică fiecăruia mediu și fiecărei categorii sociale și la determinarea cantitativ-sortimentală a necesarului de mărfuri pentru fiecare mediu și categorie socială, precum și la ceilalți indicatori economici în strînsă legătură cu ridicarea nivelului de trai al populației. Mai mult, asemenea balanțe vor putea constitui o pirghie importantă în mîna organelor puterii locale în exercitarea funcțiilor lor pentru realizarea dezideratului de introducere a principiului gestiunii economice proprii la nivelul orașelor și comunelor, în așa fel încît fiecare unitate administrativ-teritorială să-și acopere cheltuielile din venituri proprii fără a recurge la dotații de la bugetul republican. În acest fel organele locale pot fi stimulate pentru creșterea veniturilor proprii peste cheltuielile planificate și realizarea de bugete cu excedente, care ar putea fi lăsate la dispoziția lor pentru dezvoltarea economică și socială.

Apreciem că aplicarea propunerilor de îmbunătățire a structurii și metodologiei de calcul pentru unii indicatori ai balanței veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației nu va cauza perturbări sau greutăți nici în elaborarea balanțelor de plan și de realizări în profil teritorial, nici în elaborarea și urmărirea planului de casă, ai căror indicatori deși se interferează, nu se suprapun, balanța trebuind să se refere la **populația județului**, în timp ce planul de casă reflectă mișcările bănești **din cuprinsul județului**, luat ca unitate teritorială.

Gh. NICULESCU-MIZIL

doctorand la Academia „Ștefan Gheorghiu“

Cincinalul — înainte de termen!

DIN CRONICA ÎNTECERII

În întreaga țară se înregistrează — în cinstea zilei de 1 Mai — noi succese în întrecerea socialistă.

OTEL ȘI CĂRBUNE PESTE PLAN

● **Colectivul combinatului siderurgic Hunedoara**, a realizat în perioada 1 ianuarie — 24 martie a.c. 26 000 tone fontă și oțel peste plan. În cadrul oțelăriei Martin nr. 2 a fost înregistrat cel mai mare spor de producție în condițiile economisirii a 4 000 tone de combustibili, iar colectivele laminatoarelor bluming și de semifabricate au realizat zilnic, în luna martie, cite 360 tone de laminate peste sarcinile stabilite.

● Minerii au avut o contribuție importantă la realizările siderurgistilor. Astfel, din Valea Jiului, de la începutul anului și pînă acum, au fost extrase peste plan și trimise spre Hunedoara și Mintia 6 500 tone de cărbune cocsificabil și energetic. Colectivele de la exploatarea Horăști și Leurda din bazinul carbonifer al Văii Motruului au extras ultimele cantități de cărbune înscrise în planul primului trimestru. De asemenea, minerii de la Teliuc, care au îndeplinit sarcinile actualului cincinal încă din ultimul trimestru al anului trecut, au livrat în ziua de 24 martie cea de-a 15 000-a tonă de minereu de fier extras peste plan în acest trimestru.

PRODUCTII SUPLIMENTARE DE ENERGIE

● **Colectivele hidrocentralei de la Porțile de Fier și terocentralei de la Ișalnița** au ridicat la 70 milioane kWh cantitatea de energie electrică realizată de la începutul anului și pînă acum peste prevederile planului. La Porțile de Fier a fost realizat aproape jumătate din angajamentul asumat în întrecerea socialistă pe acest an.

PRODUSE NOI

● **Unitățile specializate** au asimilat în fabricația curentă de la începutul cincinalului și pînă în prezent peste 180 de noi tipodimensiuni de mașinile moderne, precum și 8 tipuri de utilaje dotate cu dispozitive electronice de comandă numerică. Printre realizările recente se numără strungurile automate Saro 42 și 60, puse în fabricație la întreprinderea din Tirgoviște, și mașinile de frezat longitudinal cu portal — tip FLP-660, lansate în producție la Întreprinderea de mașini-unelte din Bacău.

● În întreprinderile Centralei industriale de tractoare și mașini agricole au fost asimilate în acest cincinal peste 100 de noi tipuri de utilaje perfecționate, destinate în special zootehniei, pomiculturii, viticulturii, irigațiilor și desecărilor. Printre ele se numără primele combine pentru recoltatul porumbului și uleiului pe terenuri în pantă, plugul semipurat cu 5 brazde adaptat arăturilor în soluri grele, o nouă grăpă cu discuri, mașini pneumatice de stropit și vrăfuit în vii și livezi etc.

ÎN CAMPANIA DE PRIMĂVARĂ

● Operațiunea de grăpat a ogoarelor pentru însămînțările de primăvară se apropie de sfîrșit, atît în agricultura de stat cit și în cea cooperatistă. Au și fost însămînțate 863 400 hectare, ceea ce reprezintă 52 la sută din suprafețele rezervate culturilor din prima epocă. Suprafețe mai mari au fost însămînțate de întreprinderile agricole de stat din județele Timiș, Tulcea, Ia-lomița, Olt, și de cooperativele agricole de producție din județele Dolj, Olt, Satu-Marc, Tulcea și Timiș.

**ECONOMIE
NATIONALĂ**

CUM SE REALIZEAZĂ PLANUL PE 1975 ?

— Anchetă „R. E.” în întreprinderi din industria electronică și de automatizări —

ÎNTRECEREA socialistă pentru realizarea cincinalului înainte de termen conferă valențe noi întregii activități economice. Reprezentând o nouă treaptă în ascendența social-economică a României socialiste, realizarea prevederilor din această etapă implică, totodată, în fiecare unitate economică, un răspuns concret la întrebarea: cum se îndeplinesc sarcinile de plan și angajamentele asumate pe acest an. Fără îndoială, preocupări de asemenea natură au existat în fiecare an al cincinalului. Ele s-au intensificat în 1975, anul în care, prin munca întregului popor va fi înșăptuit angajamentul național — cincinalul înainte de termen. Către sfârșitul lunii martie peste 400 de întreprinderi reușiseră realmente să „comprime” cincinalul, încheindu-l încă din trimestrul I al acestui an sau chiar mai devreme.

Preocupată de oglindirea desfășurării întrecerii, „REVISTA ECONOMICĂ” a întreprins recent o anchetă în întreprinderi reprezentative din cadrul industriilor tehnicii de vîrf — automatizări și electronică — ale căror realizări reprezintă o importanță vitală în dezvoltarea economiei moderne. Au fost analizate următoarele aspecte :

- CONCORDANȚA REALIZĂRI — PREVEDERI
- CUM POT FI MAI BINE UTILIZATE MAȘINILE ȘI INSTALAȚIILE
- DIRECȚII DE ACȚIUNE PRIORITARE

„Comprimarea” cincinalului

PENTRU A PUTEA CONTURA o imagine realistă asupra eforturilor depuse de analizate, se cere precizat de la început colectivele de muncă din întreprinderile faptul că întreprinderile din domeniul automatizării, tehnicii de calcul și electronicii realizează ritmuri dintre cele mai înalte de creștere anuală a producției. Dar, cu toate că sarcinile acestui an sînt substanțial sporite față de trecut, în marea majoritate a celor 11 întreprinderi care au constituit eșantionul anchetei se înregistrează la 20 martie a.c. rezultate favorabile în îndeplinirea indicatorilor de plan (tabelul nr. 1).

Datele ne arată că indicatorul producției globale și marfă era îndeplinit și depășit într-o serie de întreprinderi, între care : „Automatica” — 102,6% și 103,7%. „Electromagnetica” — 101,1% și 100,1%; Întreprinderea de calculatoare electronice — 101,1% și respectiv 100,1%.

Desigur o apreciere efectuată numai după acești indicatori nu este îndeajuns de cuprinzătoare. Iată însă că și nivelul planificat al productivității muncii — pe primele 2 luni a.c. — a fost realizat și chiar depășit (la „Automatica” — 103,4% ; la Întreprinderea de cinescoape — 101,5% ; la Întreprinderea pentru întreținerea și repararea utilajelor de calcul — 100,6% la „Electroaparataj” — 100% etc.) în timp ce, în aceeași perioadă, nivelul cheltuielilor la 1 000 de lei producție marfă s-a situat sub prevederi („Automatica” — 98,5% ; „Steaua electrică” Fieni — 98,1% ; „Electronica” — 99,4% ; „Electroaparataj” — 99,6% ; Întreprinderea de aparate de măsură electronice și industriale — 98,1%). Toate aceste rezultate au determinat încă de pe acum realizarea cincinalului înainte de termen. Astfel, colectivul întreprinderii „Automatica” — unitate căreia i s-a conferit recent „Ordinul Muncii” clasa I pentru locul I ocupat în întrecerea socialistă pe anul 1974 — a încheiat cincinalul la 12 februarie, iar cel al întreprinderii „Steaua electrică” — Fieni la 18 fe-

bruarie a.c. În aceeași situație se vor găsi la sfârșitul lunii aprilie alte două unități industriale — „Electromagnetica” și „Electroaparataj”. Aceasta va permite, numai în întreprinderile menționate, realizarea unei producții suplimentare de peste 77 milioane de lei pînă la sfârșitul anului.

Rezultatele obținute în realizarea indicatorilor de plan analizați, coroborate cu respectarea corespunzătoare a prevederilor din planul fizic, au creat condiții favorabile pentru accelerarea procesului de înnoire și modernizare a bazei tehnico-materiale a producției, pentru sporirea gamei și îmbunătățirea parametrilor aparaturii de automatizare, modernizarea sistemului informațional și al conducerii proceselor tehnologice, diversificarea aparatului electronice de măsură existente în întreprinderi paralel cu livrarea către fondul pieței și export a unor aparate electronice de înaltă calitate.

Totodată, trebuie subliniat însă faptul că în unele întreprinderi rezultatele obținute nu se situează la nivelul prevederilor planului. Astfel, indicatorul productivității muncii era realizat la 1 martie a.c. la întreprinderea „Electronica” doar în proporție de 91,3% ; la „Electromagnetica” 96,6% , în timp ce cheltuielile la 1 000 de lei producție marfă depășeau nivelul planificat la Întreprinderea de piese radio și semiconductori Băneasa, la Întreprinderea de cinescoape și chiar la Întreprinderea „Electromagnetica” București.

Cauzele sînt, desigur, multiple și ele se grefează în principal pe o insuficiență punere în valoare a rezervelor reale materiale și umane de care dispun întreprinderile respective. În depistarea modalităților de înlăturarea lor, ne vom opri numai asupra citorva aspecte.

Tabelul nr.1

Realizarea sarcinilor de plan la unii indicatori

la 20 martie 1975

(în procente)

Producția globală	Număr de întreprinderi	Producția marfă	Număr de întreprinderi	Productivitatea muncii (2 luni)	Număr de întreprinderi	Cheltuieli la 1000 lei întreținere marfă (2 luni)	Număr de întreprinderi
102,0-105,9	2	103,0-103,9	2	103,0-107,9	2	103,0-108,7	3
101,0-101,9	4	100,0-102,9	4	100,0-102,9	7	100,0-102,9	1
100,0-100,8	4	90,0-99,9	3	91,0-99,9	2	98,0-99,9	6
92,0-99,9	1	86,0-89,9	2			95,0-97,9	1

Tabelul nr.2

Folosirea mașinilor și a timpului de lucru

Gradul de utilizare a mașinilor (ianuarie și februarie)	% din total întreprinderi analizate ianuarie	% din total întreprinderi analizate februarie	Utilizarea fondului de timp al muncitorilor (februarie)	% din total întreprinderi analizate
85,0 - 94,7	36	36	94,0 - 97,0	28
65,0 - 84,9	36	46	92,0 - 93,9	54
55,0 - 64,9	28	18	88,0 - 91,9	18

Influențele ritmicității

ESTE ȘTIUTĂ importanța pe care o are ritmicitatea în realizarea sarcinilor de plan. La Întreprinderea „Electronica”, în ianuarie, realizările decadelor I au reprezentat doar 19% din totalul producției obținute în întreaga lună, iar în februarie 20%. Situația s-a îmbunătățit însă în ultimul timp, aceeași tendință favorabilă manifestându-se în cadrul Întreprinderii „Electromagnetica”.

Chiar și în alte întreprinderi, care au obținut rezultate bune în realizarea indicatorilor de plan, a fost nevoie de eforturi serioase în ultima parte a lunii pentru a recupera, printr-o activitate relativ încordată, nivelul mic atins în prima decadă (Întreprinderea de calculatoare electronice, „Electroaparataj” ș.a.) Deși situația a cunoscut și aici, în continuare, îmbunătățiri, se cer depuse în permanență eforturi pentru o echilibrare a realizărilor pe decade, cu evidente implicații favorabile asupra îndeplinirii sarcinilor de plan.

Utilizarea capacităților: de la realizări...

FOLOSIREA deplină a mașinilor și a timpului de lucru constituie, de asemenea, o pițhie importantă în obținerea unor rezultate bune în întrecerea socialistă. În multe din întreprinderile analizate, gradul de utilizare al mașinilor și utilajelor depășea la 1 martie nivelul de 85% (tabelul nr. 2). Înscrindându-se în prevederile documentelor de partid referitoare la utilizarea mai rațională a zestre tehnice din dotare, colectivele din întreprinderile „Electroaparataj” (în februarie, indice 93,2), „Electromagnetica” (89,0), „Steaua electrică” Fieni (89,5) au realizat indicatorii cu mult peste medie.

În paralel însă, se înregistrează și unele niveluri mai scăzute în folosirea mașinilor și a utilajelor în luna februarie. În cazul Întreprinderii de piese radio și semiconductori Băneasa, specialiștii apreciază că aceasta se datorește neritmicității în aprovizionare, precum și schimburilor neprogramate. Aceleași cauze, la care se adaugă și nepregătirea din vreme a forței de muncă cu calificarea necesară, sînt explicații care ne-au fost semnalate și pentru rezultatele obținute în cadrul Întreprinderii „Electronica”, Întreprinderii de cinescoape sau chiar al Întreprinderii „Automatica”.

Folosirea timpului de lucru al muncitorilor se situează în marea majoritate a cazurilor în intervalul 92,9—97%. S-ar fi putut obține rezultate mai bune în fiecare întreprindere prin reducerea absențelor nemotivate, a învoirilor; cuantumul orelor nelucrate a fost influențat însă și de numărul relativ mare de ore afectat concediilor de maternitate.

Iată deci numai cîteva domenii în care se pare că organizarea producției și a muncii în aceste întreprinderi nu și-a spus încă ultimul cuvînt.

...la factori stimulatori

PE BAZA EXPERIENȚEI acumulate pînă în prezent, în întreprinderile analizate au fost adoptate o serie de măsuri concrete, care vizează în continuare utilizarea mai completă a capacităților de producție. Dintre acestea ne-au reținut atenția:

— Urmărirea încărcării utilajelor mai puțin solicitate, creșterea gradului de utilizare a suprafețelor de producție la I.P.R.S., Întreprinderea de cinescoape ș.a.

— Perfecționarea activității de întreținere și reparare a utilajelor în exploatare. („Electronica”, Întreprinderea de calculatoare).

— Asigurarea, pregătirea și creșterea calificării forței de muncă, extinderea muncii în acord global prin întocmirea programelor detaliate pe întreprinderi („Automatica”, „Electroaparataj”, „Electronica”, Întreprinderea de cinescoape, Întreprinderea de aparate de măsură electronice și industriale ș.a.).

— Raționalizarea fluxurilor informaționale în vederea scurtării ciclului de prelucrare a documentației; folosirea calculatoarelor la evaluarea necesarului de aprovizionat, a stocurilor și a comenzilor. („Automatica”, „Electroaparataj” ș.a.).

— Îmbunătățirea calității producției și a produselor, în special a fiabilității, urmărirea și prelucrarea datelor din activitatea de „service”, asigurarea continuă, în sortimentele și cantitățile necesare, a pieselor de schimb pentru „service”.

Priorități

REALIZAREA în bune condițiuni a sarcinilor de plan pe 1975 impune înlăptuirea unui amplu program de măsuri care vizează o activitate complexă, începînd de la proiect și pînă la utilizarea produsului la beneficiar. Din multitudinea acestor preocupări am considerat utilă, alături de aspectele semnalate, și selectarea cîtorva direcții de acțiune prioritare, care constituie de altfel factori dinamizatori ai întrecerii în întreprinderile analizate.

În domeniul automatizării

1) Introducerea în fabricație și realizarea acelor mijloace de automatizare care servesc optimizării proceselor de producție, precum și reducerii substanțiale a consumului de energie și combustibili la utilizator.

2) Asimilarea unor noi mijloace de automatizare cu randament ridicat în exploatare, precum și a unor aparate destinate direct reducerii consumului de combustibil și energie.

3) Introducerea în fabricație a echipamentelor pentru conducerea proceselor tehnologice cu calculatoare de proces.

4) Tipizarea și unificarea mijloacelor de automatizare, capabile să faciliteze o uniformizare a soluțiilor, reducerea investițiilor, a cheltuielilor de manoperă și de exploatare.

5) Creșterea preocupărilor pentru întărirea sectorului tehnologiei de fabricație, realizarea unor dispozitive de testare automată și încercări a producției etc.

6) Introducerea unor planuri de microproducție la institutele de cercetări din acest domeniu, precum și la unele întreprinderi de serie mare pentru realizarea unor serii mici și asimilări de produse.

În domeniul electronicii

1) Creșterea gradului de integrare a aparaturii electronice în sisteme complexe de măsură și control. Va spori în acest fel contribuția sistemelor electronice la conducerea și supravegherea producției.

2) Diversificarea aparaturii electronice de larg consum.

3) Modernizarea și îmbunătățirea parametrilor tehnico-funcționali ai aparaturii și sistemelor electronice, sporirea gradului de fiabilitate și de mentenabilitate la utilizator.

4) Sporirea gradului de tipizare al subsanslelor electrice și mecanice din componența produselor.

5) Dezvoltarea microproducției întreprinderilor de serii mari și a institutelor de cercetare.

6) Perfecționarea activității colectivelor mixte de specialiști din producție, cercetare, sporirea asistenței cadrelor de proiectare în procesul fabricației.

Realizarea în bune condițiuni a acțiunilor prezentate, precum și altele, pot și trebuie să contribuie în final la fructificarea superioară a inteligenței tehnico-economice românești, la valorificarea în grad înalt a materiilor prime din țară paralel cu diminuarea importurilor, la afirmarea produselor noastre în circuitul mondial de valori.

Bogdan PADURE

METALUL

Polivalențele unei corelații: realizări și cerințe

INDUSTRIA SIDERURGICĂ cunoaște o puternică dezvoltare în țara noastră, atât sub aspectul sporirii producției de metal, cât și al diversificării mărcilor de oțel (se produc în prezent 450) și al tipodimensiunilor de laminate. Concludent este faptul că, numai în acest cincinal, datorită noilor obiective date în funcțiune, cât și ridicării indicilor de utilizare la toate agregatele, producția de oțel crește de la 6,517 milioane tone în 1970 la 10,1 milioane tone în 1975. În prezent cerințele de metal ale economiei sînt în cea mai mare măsură acoperite din producția internă (peste 90%) și numai o cantitate redusă se importă.

Creșterea producției este strîns corelată cu dezvoltarea în ritm accelerat a întregii economii naționale și, în special, a industriei construcțiilor: de mașini, ramură mare consumatoare de metal. Pentru ca solicitările acestea și ale altor consumatori să fie acoperite în cît mai bune condițiuni este necesar ca pe întreaga filieră pro-

ducător-beneficiar să existe o deplină concordanță, care să permită evitarea situațiilor perturbatorii în verigile acestui lanț, întreaga activitate urmînd să se desfășoare după o planificare și organizare riguroasă, științifică, beneficiarii avînd astfel certitudinea că solicitările lor vor fi satisfăcute cantitativ, sortimental, la timp și în condiții de calitate ridicată.

C investigație recentă pe filiera producție-cerințe reliefează faptul că industria siderurgică românească răspunde tot mai bine solicitărilor de metal, atât pe plan intern, cât și la export. În unele situații apar însă dereglări în mecanism, contractele încheiate cu beneficiarii din țară nefiind onorate la termenele fixate, lucru care atrage după sine greutăți în realizarea ritmică a planurilor lor de producție. De ce apar asemenea dereglări? Ce deficiențe există pe circuitul producător-beneficiar? Ce măsuri se impun pentru înlăturarea lor?

Ritm corespunzător condițiilor create

DACĂ ANALIZĂM mersul producției doar pe un singur an — 1974, cît și pe primele două luni din 1975 rezultă că, la nivelul Ministerului Industriei Metalurgice și al întreprinderilor componente ale Centralei siderurgice, s-au obținut nu numai cantitățile de metal prevăzute ca sarcină de plan, ci, la majoritatea sortimentelor, au fost înregistrate însemnate depășiri (tabelele nr. 1 și 2).

Producția de oțel și laminate realizată peste plan este rezultatul eforturilor depuse de siderurgiști în marea întrecere socialistă desfășurată la chemarea partidului pentru realizarea cincinalului înainte de termen și a avut darul de a acoperi mai bine cu materii prime nevoile întreprinderilor și, îndeosebi, ale industriei construcțiilor de mașini.

Dar, așa cum arătam, gama tot mai diversificată de produse solicitată de beneficiari și, în același timp, în cantități tot mai mari, nu a fost acoperită în întregime, unele contracte rămînînd neonorate. Fenomenul acesta apare mai frecvent la laminatele din oțel aliat și țevile din oțel. De altfel, la aceste două sortimente planul pe 1974 nu a fost realizat cu 1 600 tone și, respectiv, cu 37 300 tone. În primele două luni din 1975 situația se prezintă ceva mai bine, dar restanțele din anul trecut nu au fost recuperate încă în întregime. Ce factori au condus la această situație?

În prim plan se situează lipsa de capacitate de producție adecvată realizării unora din sortimentele de laminate. Practic, pentru a se acoperi nevoile interne, se recurge la importuri pentru o parte din cantitățile necesare de oțel beton, profile grele, profile de uz general, profile ușoare și tablă subțire.

Există, ce-i drept, preocupări stăruitoare din partea factorilor de decizie pentru diminuarea acestor importuri. Așa cum este prevăzut în plan, punerea în funcțiune încă în acest an a unor agregate, în special în sectorul de laminare, va facilita acoperirea din producția internă a unei cantități însemnate de profile de oțel, din import urmînd să se achiziționeze numai acele sortimente care nu sînt eficiente (cantitățile solicitate fiind mici) pentru a fi produse de industria noastră siderurgică.

Dincolo însă de aceste preocupări, trebuie subliniat faptul că au existat și

● În toate întreprinderile siderurgice, ritm alert în întrecerea pentru realizarea cincinalului înainte de termen, pentru continua sporire a producției de metal ● Scurtarea termenelor de realizare a noilor investiții, folosirea cu indici înalți a tuturor agregatelor, creșterea proporției de scoatere dintr-o tonă de oțel lingou, diminuarea rebuturilor și declarateelor — rezerve importante de sporire a producției de laminate ● Mai buna gospodărire și valorificare a metalului prin micșorarea normelor de consum pe întreaga filieră producător-beneficiar — cerință a ridicării eficienței economice ● De ce din nou despre îmbunătățirea sistemului de desfacere a metalului?

există condiții reale pentru o mai mare diminuare a importurilor și satisfacerea într-o măsură mai mare a cerințelor de metal din producție proprie, **dacă toate investițiile din industria siderurgică ar fi fost puse în funcțiune la termenele planificate.** Există mari întîrzieri, de pildă, la întreprinderea metalurgică Iași în punerea în funcțiune a două linii de țevi sudate și a unui reductor, care ar putea permite lărgirea gamei sortimentale, la noul laminor pentru profile grele de la Reșița, la laminorul de profile din oțeluri speciale Tîrgoviște etc.

Cauzele întîrzierilor în darea în funcțiune la timp a acestor obiective cît și a altora sînt, în cea mai mare parte, de natură **subiectivă.** Accelerarea ritmului de lucru pe șantiere, rezolvarea achiziționării unor utilaje din import, precizarea cu exactitate a comenzilor la furnizorii interni, îndeplinirea planului de către propriile întreprinderi producătoare de utilaje siderurgice etc. sînt probleme ce se cer urgent rezolvate întrucît de ele depinde respectarea termenelor de finalizare a investițiilor amintite.

Între cauzele subiective care s-au manifestat și se manifestă încă, se numără în unele cazuri și unele defecțiuni în **organizarea muncii,** programarea nesatisfăcătoare a unor sortimente pe diferite agregate de laminare, lipsa unei strînse conlucrări între furnizori și beneficiari, unele abateri în ce privește respectarea proceselor tehnologice (care conduc la apariția de rebuturi și produse declasa-

te), deficiențe în ce privește distribuirea metalului pe clienți etc. Firește, aspectele menționate nu au un caracter general; ele se localizează la cîteva întreprinderi, uneori chiar numai la anumite secții sau sectoare. Dată fiind însă importanța produselor pe care acestea le realizează, consecințele deficiențelor respective se resfrîng și asupra întreprinderilor beneficiare. O analiză aprofundată a cauzelor neajunsurilor respective, care să facă posibilă proiectarea de măsuri și găsirea de mijloace capabile să permită evitarea lor, poate asigura în fiecare întreprindere un ritm mai înalt de producție, 1975 devenind astfel nu numai anul unor realizări de cel mai înalt prestigiu, ci și anul care să creeze o punte solidă de trecere la viitorul cincinal — 1976—1980.

Disciplina contractuală — barometru concludent al activității

REALIZAREA și depășirea planului nu este și nu poate fi un scop în sine. Aceasta pentru că, practic, de nivelul realizării și depășirii sale, îndeosebi la producția fizică, depinde acoperirea nevoilor economiei naționale, asigurarea în

^{*)}Tabelul nr. 1

Realizarea planului la Ministerul Industriei Metalurgice în 1974 și în lunile ianuarie și februarie 1975

Indicatorii	1974	1975	
		ianuarie	februarie
Producția globală	100,1	101,4	103,1
Producția marfă	100,1	100,3	101,2

bune condițiuni a consumului, respectarea contractelor încheiate cu beneficiarii interni și externi.

Se poate spune că, în decursul ultimilor ani, o serie de colective de muncă — cele de la Hunedoara, Reșița, Cîmpia Turzii etc. — au căpătat o bogată experiență în domeniul organizării judicioase a activității în scopul respectării riguroase a disciplinei contractuale. Ilustrăm acest fapt printr-un singur exemplu pe care îl socotim deosebit de semnificativ — anume acela al Combinatului siderurgic din Hunedoara.

În această mare unitate a industriei metalurgice s-a încetățenit de mai mulți ani o metodă de lucru eficientă: **conlucra-**

rea strînsă cu clienții și cunoașterea îndepărtată a cerințelor lor atît în ce privește termenul de livrare cît și în direcția precizării cantităților și tipodimensiunilor de metal solicitate. Pe această bază, respectiv a cunoașterii realității și a cerințelor ferme precizate prin contractele economice încheiate, combinatul este în măsură să întocmească un program-cadru de producție, pe trimestre, luni și zile, pe care îl respectă cu strictețe. Totodată, programul cadru dă posibilitate Combinatului să-i eșaloneze producția pe sortotipodimensiuni în cantități care să-i permită, pe de o parte, să folosească cu îndrăzneală agregatele și forța de muncă și, deci, să obțină o înaltă productivitate a muncii, iar, pe de altă parte, să poată onora, la scadențele stabilite, toate comenzile. Periodic, în cursul anului, se organizează la Hunedoara întîlniri cu marii consumatori de metal, beneficiarii ai combinatului, înlesnindu-se astfel rezolvarea de comun acord, operativă, a eventualelor neajunsuri.

Firește, nu se poate spune că alte întreprinderi siderurgice nu se străduiesc să-și achite obligațiile contractuale. Dimpotrivă. Dar uneori ele sînt handicapate de faptul că, cu toate măsurile luate pe linia tipizării produselor, trebuie să realizeze o foarte mare număr de sortotipodimensiuni — diversitate care își pune serios amprenta asupra activității productive, a eficienței sale și, implicit, asupra respectării contractelor economice. Întreprinderea „Republica” din Capitală de pildă — prin faptul că varietatea de produse solicitate este mare — nu poate să-și organizeze o programare rațională a laminarelor de țevi. Încercările făcute, care au urmărit cît de cît o optimizare a producției, au avut înrîurire negativă asupra acoperirii unor contracte la diferite sortimente. În bună măsură situația este similară și în cazul Întreprinderii metalurgice Iași (țevi sudate de diferite dimensiuni) și Combinatului siderurgic Galați (în special la tabla grosă). Iată, de altfel, în tabelul nr. 3, cum s-a prezentat situația în 1974 în ceea ce privește respectarea contractelor economice de către cele 3 întreprinderi menționate.

Așa cum se desprinde din datele prezentate, numai cele 3 întreprinderi nu au onorat în 1974 aproape 800 de contracte economice. Lăsînd la o parte faptul că nerespectarea obligațiilor contractuale a avut efecte nefavorabile asupra activității economice a întreprinderilor siderurgice respective prin penalizările plătite — element deloc de neglijat, ținînd seama de accentul care se pune pe sporirea eficienței productive — întreprinderile beneficiare au avut dificultăți în realizarea planului la unele sortimente, periclitînd îndeosebi punerile în funcțiune a unor noi obiective economice.

Pentru înlăturarea pe viitor a acestor neajunsuri ar fi de dorit, întrucît situația o cere, ca atît ministerul, cît și centralele sale industriale, să inițieze o largă acțiune pentru optimizarea producției în sectoarele de bază, astfel încît laminarele să aibă în permanență cantitatea de lingouri necesare, funcționarea lor să se înscrie la nivelul parametrilor prevăzuți. Aceasta o impune odată în plus necesitatea de a recupera nerealizările din 1974 și, totodată, de a ține pasul cu cerințele din 1975 pentru a acoperi ritmic, la termen, toate obligațiile asumate.

Totodată, în fiecare întreprindere se cer luate măsuri ca planul să fie realizat pe fiecare trimestru, lună și decadă nu numai la producția globală, ci și la producția fizică, la fiecare sortiment stabilit.

În același timp este necesar ca Ministerul Industriei Metalurgice, împreună cu Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale, cu celelalte ministere și cu C.S.P., să continue acțiunea de tipizare a producției de oțel și laminate, astfel încît să se reducă cît mai mult cu putință numărul sortotipodimensiunilor. Aceasta ar facilita o desfășurare mai bună a producției în întreprinderile siderurgice, ar crea premise favorabile satisfacerii în mai bune condițiuni a nevoilor economiei naționale de metal și, implicit, respectarea riguroasă a prevederilor contractelor economice încheiate cu beneficiarii.

Rezerve potențiale ce pot și trebuie atrase în circuitul economic

POSBILITĂȚILE de sporire a producției de metal nu sînt nici pe departe epuizate în întreprinderile noastre siderurgice. Identificarea și valorificarea lor într-un grad tot mai înalt trebuie să constituie o preocupare majoră, căreia fiecare colectiv de muncă să-i acorde o atenție permanentă. Unde se găsec aceste rezerve și cum trebuie acționat pentru fructificarea lor?

O primă rezervă, și poate cea mai importantă, constă în obținerea unor indici din ce în ce mai înalți de utilizare a agregatelor siderurgice, realizarea unei cantități mai mari de fontă și oțel pe fiecare mc de volum util de furnal, pe fiecare mp suprafață vatră de cuptor, la fiecare laminor. Practic, unele colective de muncă reușesc să facă aceasta, realizînd cu aceleași agregate producții sporite de la o perioadă la alta. La furnalele întreprinderii „Victoria”-Călan, la furnalele și cuptoarele de oțel și laminarele de la Combinatul siderurgic Hunedoara, la cele din Reșița și Galați, de pildă, au fost obținuți, în decursul actualului cincinal, indici mai ridicați de utilizare decît prevederile.

În acest an, siderurgiștii țării s-au angajat să dea peste prevederile de plan mai bine de 150 000 tone oțel — avînd ca bază pentru aceasta îmbunătățirea în continuare a indicilor de utilizare a tuturor agregatelor. Valorificarea din plin a experienței acumulate, reducerea, în continuare, a duratei șarjelor printr-o mai rațională organizare a muncii pe platforma cuptoarelor, sporirea cantității de metal elaborate în șarje printr-o mai judicioasă încărcare a agregatelor și diminuarea pierderilor la elaborare etc — reprezintă rezerve care, atrase în circuitul producției, pot asigura nu numai îndeplinirea angajamentului, ci chiar depășirea lui.

Proporția „scoaterii metalului”, adică cantitatea de laminat obținută dintr-o tonă de oțel lingou deși a crescut de la 74% în 1970 la 76,6% în 1974, nu se situează nici pe departe la limitele posibilităților. Într-adevăr s-au făcut pe această linie, în anii din urmă, reale progrese, dar dacă avem în vedere faptul că în alte țări acest procent este mult mai ridicat (81,3% în Franța, 84% în Japonia etc.), rezultă că în această direcție va trebui să se acționeze cu mijloace mult mai eficiente, pentru ca partea de metal ce este transformată azi în șutaje sau deseuri, să de-

Tabelul nr. 2

Depășirile fizice de plan în industria siderurgică realizate în 1974 și în lunile ianuarie și februarie 1975 (în tone)

Produsul	1974	1975	
		ianuarie	februarie
Cocs	80 000	5 200	6 580
Fontă	126 600	12 400	10 300
Oțel	200 000	10 000	13 600
Laminate finite pline	133 000	15 000	15 000
Tablă mijlocie și groasă	19 700	3 000	4 500
Tablă subțire	8 500	100	1 200
Tablă și bandă laminată la rece	39 600	7 252	6 133

vină laminate bune pentru consum. În acest sens ar fi util să se acorde o mai mare atenție promovării unor tehnologii de mare randament (turnarea continuă a oțelului, folosirea instalațiilor de retopire în vid sau sub pat de zgură, utilizarea pe scară mai largă a prafurilor și materialelor termoizolante etc.).

O altă rezervă de mărire a producției de metal constă în respectarea întocmai a rețetelor de fabricație, în special la cuptoarele de oțel. În general, în toate unitățile industriei noastre metalurgice, pe baza unei largi experiențe în ce privește dozarea încărcăturii, a supravegherii atente a elaborării șarjelor programate — potrivit comenzilor de laminate — se obține oțelul corespunzător. Dar nu puține sînt și situațiile cînd anumite șarje nu corespund parametrilor stabiliți pentru un anumit sortiment. Firește, asemenea șarje nu se pierd, ele fiind utilizate la obținerea altor sortimente de laminate. În schimb nu se realizează la timp unele sortimente planificate, ceea ce are repercusiuni negative asupra respectării la datele fixate a unor obligații stipulate în contractele economice. Din astfel de motive, în prezent, la Întreprinderea metalurgică Iași și Combinatul siderurgic Galați sînt stocuri — la prima de țevi sudate, anumite dimensiuni, la cea de a doua de profile laminate la rece și bandă rulouri — care încă nu au desfacere asigurată, în timp ce alte sortimente nu sînt produse la nivelul solicitărilor.

Apare, așadar, necesitatea întronării unei discipline ferme în producție pentru respectarea întocmai a rețetelor de fabricație în toate cazurile, aceasta constituînd o rezervă importantă de acoperire într-o măsură sporită a sortimentelor solicitate de beneficiari.

Pe aceeași linie se situează și problema sporirii proporției producției superioare (A) în totalul producției de laminate, în dauna categoriei inferioare (B). Întrucît producția de categorie inferioară se menține ridicată se diminuează posibilitățile de acoperire a contractelor, toți clienții doresc și prevăd

Tabelul nr. 3

Numărul contractelor economice nerespectate în 1974 și valoarea lor

Întreprinderea	Număr total de contracte nerespectate	Valoarea din care:		Valoarea (milioane lei)
		de conștințe (milioane lei)	de onorare întreprinderilor constructoare de mașini	
Combinatul siderurgic Galați	152	248,7	7	101,3
Întreprinderea metalurgică Iași	509	107,5	14	5,01
Întreprinderea de țevi Republica	134	60,8	39	11,5

în contracte achiziționarea de produse superioare, de categoria A. Anul trecut Combinatul siderurgic Galați, la tabla groasă, realizând o producție de peste 8% din tipul B, iar întreprinderea „Republica” de 7% țevi din oțel tip B (ceea ce la nivelul producției totale a însemnat multe mii de tone) și-au diminuat cu aceste cantități posibilitățile de acoperire la termen a unor contracte. Din practica de până acum rezultă că produsele de categoria B nu se livrează pe bază de repartiții, ci direct la solicitarea clienților. Dacă eforturile întreprinderilor siderurgice pentru calitatea produselor se vor ridica la nivelul condițiilor existente și, totodată, la cel al cerințelor, atunci proporția de produse de categoria A, va crește în dauna celor de categoria B, creîndu-se, astfel, condiții mai bune pentru livrările de metal prevăzute în contracte, concomitent cu creșterea eficienței economice.

Rezerve însemnate în sporirea producției de metal pot fi puse în valoare și prin eliminarea într-o proporție crescîndă a pierderilor pe diferitele faze ale procesului tehnologic și, mai ales, micșorarea volumului de rebuturi și de declasate. Și în aceste domenii s-au făcut pași înainte în anii actualului cincinal față de perioadele anterioare. Concludentă în această direcție este evoluția volumului de rebuturi în perioada 1972—1974 (tabelul nr. 4).

Așa cum rezultă din datele prezentate în tabel este pozitiv faptul că în decursul acestor ani se constată — cu excepția oțelului lingou (unde se înregistrează o creștere față de 1972) — o scădere substanțială a volumului de rebuturi, deci, implicit, o diminuare a cantităților de metal pierdut. Procentele respective par oarecum mici dar, ținîndu-se seama de milioanele de tone de metal pe care le realizează industria noastră metalurgică, ele reprezintă, în cantități absolute, mii și chiar zeci de mii tone de metal, care nu pot intra în circuitul desfacerii. Iată câteva cifre semnificative pentru 1974: la oțel lingou, rebuturile înregistrate de numai 0,4% echivalează cu o pierdere de peste 32 000 tone; la laminate (0,15%) și la țevi de oțel fără sudură și țevi sudate (0,16%), cu o producție de mai bine de 22 000 și, respectiv, de 1 600 tone etc. Așa-

dar, minusuri serioase de metal înregistrate din cauza rebuturilor — metal din care constructorii de mașini puteau să execute numeroase produse pentru nevoile economiei naționale.

În ce privește produsele declasate, se poate spune, de asemenea, că volumul consemnat în 1974 nu a fost mare.

Tabelul nr. 4

Volumul de rebuturi în perioada 1972-1974 la unele produse de bază

Denumirea produsului	Anul		
	1972	1973	1974
- oțel lingou	0,22	0,24	0,40
- laminate	0,26	0,26	0,15
- țevi din oțel fără sudură și țevi sudate	0,30	0,24	0,16

Dar — ca și la rebuturi — pierderile în producția fizică nu sînt deloc de neglijat. Bunăoară, deși la laminate declasate acestea au reprezentat doar 0,19%, ele au echivalat cu o cantitate de mai bine de 12 000 tone, iar la țevi de oțel — unde contractele economice n-au fost onorate în întregime — o pierdere de 1,9% a însemnat o diminuare a cantităților livrate la beneficiari cu peste 19 000 tone.

Vorbînd de pierderi pe întreg fluxul producției în industria metalurgică — a căror evitare sau micșorare la minimum ar putea contribui la realizarea unui volum mai mare de produse — trebuie arătat că ele încep uneori chiar de la gura cuptoarelor, acolo unde se plămădește oțelul, continuînd apoi în următoarele faze — la turnarea lingurilor, la transformarea acestora în diferite sortimente de laminate, table sau țevi. Întărirea răspunderii la fiecare loc de muncă, supravegherea atentă a desfășurării procesului tehnologic în toate fazele producției, întărirea disciplinei muncii, reprezintă căi importante de sporire a producției de metal, de ridicare a calității.

Nu mai puțin însemnată în privința bunei aprovizionări cu metal este creșterea gradului de gospodărire și valorificare a acestuia, diminuarea consumurilor la beneficiari. Atît în industria construcțiilor de mașini însă, cît și în alte ramuri, se mai practică norme de consum umflate,

nu se utilizează înlocuitori acolo unde condițiile permit, se fac aprovizionări după principiul dăunător „să fie, să se găsească” etc. Toate acestea prezintă neajunsuri care, într-un fel sau altul, grevează asupra acoperirii raționale a nevoilor de metal a tuturor beneficiarilor. Orice acțiune sau inițiativă luată pe linia gospodăririi mai judicioase sau valorificării mai eficiente a metalului constituie tot atîtea posibilități de a acoperi mai bine contractele, solicitările. Pe această linie ar fi util ca în cadrul unor întreprinderi constructoare de mașini să se reanalizeze structura producției, să se limiteze la strictul necesar fabricarea unor produse care valorifică inferior metalul (remorcierele grele, betonierele, ambalajele metalice etc.). Concomitent, se cer analize mai rigurose procesele tehnologice, în vederea extinderii celor mai economice cum ar fi: debitarea și prelucrarea la rece, turnarea, matrișarea și forjarea pieselor cu adaos redus de prelucrare etc.

Din nou despre necesitatea organizării unei centrale a metalului

PARALEL cu sporirea producției, cu corelarea mai bună a capacităților de prelucrare în diferite sortimente de laminate cu cele de elaborare a oțelului — factori de o deosebită însemnătate pentru acoperirea în tot mai bune condiții a cerințelor, se pune cu acuitate și problema găsirii unui sistem îmbunătățit de desfacere a metalului.

Mărirea vitezei de circulație a metalului, dimensionarea și amplasarea judicioasă a stocurilor pe teritoriu, corelată cu necesitatea optimizării programelor de fabricație a întreprinderilor siderurgice, în așa fel încît să se poată utiliza mai din plin capacitățile de producție, a stat permanent în atenția conducerii superioare de partid și de stat, care a analizat atît fenomenele negative apărute în domeniul

V. BOESCU
L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 12)

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Sporirea productivității muncii

ÎN ENTUZIASMA întrecere în care sînt antrenată oamenii muncii din industrie pentru realizarea cincinalului înainte de termen un obiectiv de seamă îl

constituie sporirea productivității muncii. Acest important indicator economic înregistrează, an de an, creșteri sensibile, odată cu perfecționarea bazei tehnice a producției și ridicarea calificării cadrelor. Astfel, în primii 4 ani ai cincinalului nivelul productivității muncii a crescut în industrie cu peste 32% (vezi graficul). De asemenea în primele 2 luni din 1975 prevederile la acest indicator la nivelul economiei au fost realizate.

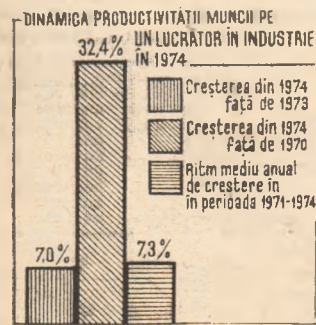
Rezultatele obținute, satisfăcătoare ca medii și pe total, nu reflectă însă în întregime marile posibilități care există pentru realizarea unei înalte productivități a muncii: de multe ori ele ascund o serie de nerealizări la unele întreprinderi și centrale industriale. Chiar la unele ministere care în 1974 au realizat sau depășit prevederile de plan la productivitatea muncii — M.E.E., M.M.P.G., M.A.I.A.A., M.E.F.M.C. — au existat neajunsuri în desfășurarea activității, care dacă ar fi fost eliminate operativ, ar fi dus la rezultate mult mai bune.

Printre cele mai frecvente deficiențe constatate în 1974 și care au exercitat o acțiune de frînare a productivității muncii, sînt de menționat: lipsuri în aprovizionarea tehnico-materială, cu consecințe asupra realizării ritmice a producției (Întreprinderea de transformatoare mici Filiași — conductori de aluminiu, cupru emailat, izolatori; Întreprinderea de mase plastice Buzău — granule de polietilenă; Întreprinderea „Victoria” — Timișoara — hirtie siliconată, țesături, ceară, pigmenti); deficiențe în utilizarea mașinilor și utilajelor (Întreprinderea metalurgică Bacău — peste 7 mii cre/mașini stagnări; Întreprinderea de materiale de construcții Călărași — peste 500 ore/mașini stagnări, Întreprinderea de aluminiu Tulcea etc.); utilizarea incompletă și neproductivă a timpului de muncă (Întreprinderea mecanică Roman — 14 mii om-ore absențe nemotivate, Întreprinderea „Carbo-sin” Copșa Mică — peste 1,3 mii om-zile absențe nemotivate, în-

voiri și concedii fără plată); neajunsuri în ce privește pregătirea producției (Santierul navei Oltenița, Întreprinderea de vagoane Arad, Întreprinderea de materiale izolatoare Vaslui) etc.

Un cadru propice pentru mobilizarea rezervelor potențiale ale sectoarelor și secțiilor de producție îl constituie programele de măsuri privind creșterea productivității muncii. Numai că, în unele cazuri, aceste programe au încă un caracter formal, măsurile înscrise în ele negăsindu-se în totalitate concretizate pe locurile de muncă.

Înlăturarea, în toate fazele de producție, a unor neajunsuri de genul celor semnalate este de natură să contribuie la realizarea integrală a sarcinilor de productivitate a muncii de către toate unitățile industriale, să asigure obținerea unor importante sporuri de producție, reducerea cheltuielilor de muncă socială.

DIRECȚII ALE CREȘTERII EFICIENȚEI ECONOMICE ÎN AGRICULTURĂ

PLANUL pe 1975 prevede dezvoltarea în ritm susținut a agriculturii, producția globală agricolă urmînd să înregistreze o creștere de circa 30% față de nivelul anului precedent. În acest an, investițiile din fondurile statului destinate agriculturii însumează circa 18 miliarde lei, din care 2,8 mîld. lei reprezintă credite pe termen lung pentru cooperativele agricole de producție. Din fondurile de investiții urmează să se execute amenajări pentru irigații pe o suprafață de 519 mii hectare, astfel încît în anul 1976 să se poată iriga circa 2 mil. ha., să se execute lucrări de desecări pe 175 mii ha și de

combateră a eroziunii solului pe 130 mii ha, să se efectueze plantații de vii și pomi, construcții de complexe zootehnice pentru creșterea și îngrășarea în sistem industrial a animalelor. Ca urmare, în 1975, unitățile agricole urmează să obțină importante realizări. În acest scop, așa cum s-a stabilit la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., controlul bancar urmează să-și accentueze caracterul preventiv pentru ca în toate unitățile să se asigure folosirea cît mai eficientă a mijloacelor pentru producție și investiții, încadrarea riguroasă în disciplina de plan și financiară.

PENTRU dezvoltarea și modernizarea agriculturii noastre, potrivit sarcinilor stabilite de cel de al XI-lea Congres al partidului, de o covârșitoare importanță sînt indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la încheierea Consfăturii activului de partid și de stat din agricultură, din cercetarea științifică agricolă, din domeniul îmbunătățirilor funciare și din piscicultură. Sarcinile pe care trebuie să le îndeplinim nu sînt mari în raport cu posibilitățile de care dispunem — sublinia secretarul general al partidului; îndeplinirea prevederilor planului pe 1975 cere însă măsuri serioase, o muncă intensă din partea fiecărei unități agricole, a fiecărui cooperativ, țaran, a tuturor specialiștilor care lucrează în agricultură.

Spriștinul financiar acordat de stat și eforturile depuse de oamenii muncii din agricultură au asigurat în cei patru ani din acest cincinal un ritm mediu anual de creștere de 5,5%. Totodată, au crescut și veniturile realizate din valorificarea producției, multe unități agricole de stat și cooperative înregistrînd rezultate financiare din ce în ce mai bune.

Dacă pe ansamblul agriculturii s-a înregistrat creșterea producției — factor de bază pentru sporirea eficienței economice — există încă un însemnat număr de unități, atît în sectorul de stat, cît și în cel cooperatist, care obțin producții scăzute cu cheltuieli mari, ceea ce influențează eficiența fondurilor avansate de societate.

Fără a minimaliza unele greutăți și condițiile climatice nefavorabile din ultimii ani, consider că înregistrarea unei eficiențe scăzute de unele unități se datorește în primul rînd lipsurilor care se manifestă în folosirea bazei tehnico-materiale, în organizarea producției și a muncii. Dezvoltarea bazei materiale duce desigur și la creșterea cheltuielilor cu amortismentele pentru mașini, utilaje, construcții zootehnice, amenajări pentru irigații. Creșterea cheltuielilor trebuie să fie însoțită, însă, în toate cazurile, de o sporire mai rapidă a producției pentru a se reduce prețul de cost pe unitatea de produs.

O resursă de maximă importanță: utilizarea pămîntului

PENTRU creșterea eficienței economice în agricultură o importanță deosebită o are folosirea cît mai rațională a fondului funciar care, așa cum a subliniat în repetate rînduri secretarul general al partidului, „reprezintă un bun național, care aparține întregului popor”.

În folosirea pămîntului — principalul mijloc de producție în agricultură — se mai mențin încă unele neajunsuri care fac ca an de an să rămîna necultivate unele terenuri sau să fie scoase din circuitul agricol importante suprafețe pentru ampla-

samente de investiții industriale și agricole fără să se asigure redarea unor noi terenuri agriculturii, potrivit sarcinilor stabilite. În același timp, neexecutarea unor lucrări simple, ca scurgerea apelor, însămintarea la timp, întreținerea corespunzătoare a culturilor a dus la minusuri im-

● Cum ne exercităm grija și răspunderea față de folosirea rațională a fondului funciar?

● De ce există decalaje între producțiile prevăzute în STE și cele realizate?

● Deosebirea între condițiile prezentate la avizare și cele de exploatare...

● În aceleași condiții, producții și eficiență diferite.

● Cum pot fi angrenate mai strîns organele băncii în acțiunea de mobilizare a resurselor?

● Rolul compartimentului financiar-contabil din unitățile agricole în gospodărirea fondurilor.

portante de producție cu consecințe dintre cele mai nefavorabile asupra situației economice și financiare a unităților agricole respective. Faptul că unele suprafețe cultivate de unitățile agricole sînt degradate cu ocazia unor construcții, electrificări, prin înființarea de drumuri nejustificate, lipsește unitățile respective de importante cantități de produse pentru care s-au cheltuit bani și de la care urma să se obțină o anumită eficiență economică.

Este binecunoscut faptul că suprafața agricolă este limitată. Degradarea acesteia prin neexecutarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare sau prin neglijența unor organe trebuie combătută cu toată tăria, la orice nivel. În această privință consider că trebuie întărită exigența atît a conducătorilor din unitățile agricole, cît și a organelor însărcinate cu administrarea fondului funciar agricol. Un rol important în acest sens revin consiliilor populare comunale, orașenești și chiar celor județene, care trebuie să urmărească cu toată atenția modul în care se folosește fondul funciar, se redau în circuitul agricol suprafețele prevăzute în programele întocmite în acest scop, se execută lucrările de combatere a eroziunii solului. Asemenea probleme ar trebui să facă obiectul unor analize periodice la nivelul consiliilor populare comunale, chiar lunare, dacă situația impune acest lucru, și să se ia măsuri hotărîte pentru înlăturarea neajunsurilor.

Eficiența aplicării tehnologiilor

O IMPORTANTĂ deosebită pentru creșterea eficienței economice în agricultură o are exînderea suprafețelor amenajate pentru irigații, prin care se creează condiții pentru obținerea unor producții ridicate, cu eficiență sporită. Avînd în vedere fondurile importante investite în aceste lucrări, organelor tehnice și economice care lucrează în unitățile agricole ce dispun de amenajări pentru irigații le revin sarcini de mare răspundere în legătură cu întreținerea și exploatarea în mod corespunzător a acestora și realizarea producțiilor prevăzute în studiile tehnico-economice.

Dintr-o analiză efectuată de bancă în anul precedent asupra rezultatelor obținute de unitățile de stat și cooperative din 10 sisteme mari de irigații a rezultat că multe unități au obținut producțiile prevăzute în STE sau chiar au depășit aceste producții; alte unități însă au înregistrat producții la porumb boabe sub 5 000 kg/ha față de 6 000—7 000 kg/ha prevăzute în STE, iar la grâu au obținut circa 3 200 kg/ha față de 3 500—4 500 kg/ha cît s-a prevăzut în STE, datorită unei preocupări insuficiente pentru întreținerea amenajărilor, efectuarea udărilor la timp și aplicarea tehnologiilor specifice culturilor în regim irigat. În legătură cu lipsa de preocupare mă refer numai la un singur exemplu, în care unele unități au obținut producții mari și rezultate financiare bune în timp ce alte unități, din aceeași zonă, cu profil și condiții asemănătoare, au înregistrat nerealizări importante față de plan și rezultate financiare nesatisfăcătoare: I.A.S. Cobadin, jud. Constanța, a obținut, în 1974, pe terenurile irigate la grâu o producție medie de 3 804 kg/ha și la porumb de 5 178 kg/ha înregistrînd de la aceste produse beneficii de 3,7 mil. lei în timp ce I.A.S. Ciocirlița, din aceeași zonă, a obținut pe terenurile irigate la grâu 2 780 kg/ha și la porumb 3 027 kg/ha, ceea ce nu a acoperit în întregime cheltuielile efectuate.

Este binecunoscută eficiența producției pe terenurile irigate și de aceea se impune ca în acest an să se aplice cu hotărîre programele stabilite privind exploatarea terenurilor irigate pentru a se obține producțiile și veniturile prevăzute. În acest fel vor crește veniturile, iar banii avansați de societate pot fi recuperați la termen.

Realizarea parametrilor prevăzuți în proiect

SARCINI deosebite privind creșterea eficienței economice revin și în domeniul zootehnicii. Construirea unui număr din ce în

ce mai mare de complexe zootehnice de tip industrial, atât în sectorul de stat cât și în cel cooperatist, creează condiții pentru creșterea rapidă a producției, organizarea mai bună a muncii și reducerea cheltuielilor de producție pe unitatea de produs.

Investițiile însă nu se realizează întotdeauna în mod judicios. Reprezintă o adevărată risipă de fonduri faptul că în unele unități se execută construcții pentru vaci și tineret taurin din care o parte nu se folosește la întreaga capacitate sau nu sînt populate cu animale corespunzătoare, fapt ce afectează direct eficiența economică a acestor obiective și restituirea la termen a fondurilor avansate. Deosebit de aceasta, în unele complexe de vaci, animalele sînt reformatate într-o perioadă foarte scurtă, ceea ce nu asigură exploatarea acestora o anumită perioadă considerată minimă pentru recuperarea fondurilor. La avizarea documentațiilor tehnico-economice se specifică băncii de unde se vor procura animalele, ce suprafață se afectează pentru baza furajeră, producțiile prevăzute, precum și modul în care se vor realiza celelalte condiții pentru obținerea parametrilor proiectați. După ce se execută investiția în unele cazuri nu se mai ține seama în suficientă măsură de condițiile prevăzute în studiile tehnico-economice, fapt care, în final, duce la înregistrarea unei eficiențe mai mici.

Avînd în vedere sarcinile trasate de conducerea de partid și de stat, s-au luat măsuri ca organele băncii să sprijine mai mult unitățile agricole la întocmirea planurilor de producție, venituri și cheltuieli pentru mobilizarea tuturor rezervelor interne. Totodată, eforturile financiare făcute de stat pentru dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale trebuie să se reflecte în plan prin prevederea unor producții la nivelul parametrilor tehnico-economice proiectați care

au stat la baza efectuării investițiilor. Pe baza unor planuri riguroși fundamentate care țin seama de potențialul economic al întreprinderilor și care asigură o eficiență sporită fondurilor alocate de societate vom acționa prin pîrghia creditului pentru a sprijini unitățile agricole în asigurarea fondurilor necesare și a urmări folosirea judicioasă a acestora.

Semnificațiile unei riguroase discipline de plan și financiare

CA și în celelalte ramuri ale economiei naționale, în agricultură se pune în acest an un accent deosebit pe creșterea eficienței economice a întregii activități prin folosirea cu maximum de economie a mijloacelor materiale și bănești în condițiile realizării integrale a indicatorilor economici și financiari. Pentru aceasta este necesar ca în fiecare unitate agricolă să se introducă o riguroasă disciplină de plan și financiară, astfel încît întreaga activitate să se desfășoare numai pe baza prevederilor de plan și în limita fondurilor aprobate. Nu se poate admite în nici o unitate efectuarea unor cheltuieli de producție în afara prevederilor de plan sau care nu se justifică în mod temeinic din punct de vedere al necesității, oportunității și eficienței și care ar putea conduce la depășirea costurilor planificate. Atît fondurile proprii cît și creditele bancare trebuie să se stabilească în strînsă concordanță cu planul de producție și să se utilizeze în funcție de modul de realizare a planului pentru a se putea preveni cheltuielile care nu au un corespondent material în producția ce urmează a se obține. Întărirea disciplinei de plan și financiare, creșterea răspunderii în folosirea fondurilor mate-

riale și bănești se impun în mod imperios în fiecare unitate agricolă pentru a se înlătura risipa și cheltuielile neeconomice care se mai întîlnesc în unele cazuri.

Grija cu care sînt gospodărite mijloacele materiale și bănești se reflectă în final în situația financiară a unității. Sînt multe întreprinderi agricole care au încheiat cu beneficii activitatea anului trecut, dar mai sînt încă unități care, datorită depășirii costurilor de producție și nerealizării veniturilor planificate, înregistrează pierderi de mijloace circulante. La aceste unități, societatea în loc să primească venitul net planificat este nevoită să aloce fonduri din veniturile altor întreprinderi pentru acoperirea neglijenței și lipsei de răspundere în gospodărirea acestora.

Pentru obținerea unor rezultate cît mai bune este necesar și o intervenție mai hotărîtă a organelor financiar-contabile din unitățile agricole în sesizarea unor neajunsuri din activitatea economică care conduc la nerealizarea planurilor de producție și financiare, la depășirea cheltuielilor planificate, la folosirea neeconomicoasă a unor fonduri. Consider că introducerea prețului de cost în cooperativele agricole va permite să se urmărească cu mai multă operativitate nivelul cheltuielilor pe unitatea de produs și pe fiecare element. În acest scop, este necesar ca în fiecare unitate să se efectueze la perioade cît mai scurte, în cadrul colectivului de conducere, analiza principalilor indicatori economici și financiari și să se dispună măsurile ce trebuie să fie puse în aplicare cu toată operativitatea.

Ion RUȘINARU

președintele Băncii pentru Agricultură și Industria Alimentară

(Continuare în pagina 32)

METALUL

(Urmare din pag. 10)

circulației metalului, cît și cauzele generatoare ale acestora, stabilind, în decursul anilor, măsuri menite să conducă la eliminarea lor. În acest sens și în scopul perfecționării sistemului de aprovizionare tehnico-materială, prin H.C.M. nr. 569/1973 au fost înființate bazele județene de aprovizionare ale M.A.T.M.C.F.F., care au ca sarcină asigurarea cu materiale de uz general, inclusiv de metal în cantități nevagonabile a tuturor consumatorilor, indiferent de subordonarea departamentală a acestora. Totodată, prin același act normativ, în scopul stabilirii unei scheme de relații simplificate și a unei răspunderi precise în domeniul specificării, comandării și contractării metalului, au fost stabilite prin „nomenclatorul de bare-muri” cantitățile-limită de livrare care fac obiectul activității bazelor județene de aprovizionare tehnico-materială etc.. Pentru optimizarea producției, a stocurilor și a livrărilor către consumatori, au fost menținute în subordinea centralelor și combinatei siderurgice o serie de baze — 6 la număr.

Sistemul, care a fost aplicat începînd cu semestrul II al anului 1973, deși a dus la unele îmbunătățiri față de situația din trecut, nu a reușit totuși să înlătore toate neajunsurile privind circulația metalului. Unul din acestea este acela că la

un însemnat număr de sortotipodimensiuni, cantitățile necesare tuturor consumatorilor la nivelul unui județ nu creează posibilitatea elaborării unor programe optime de fabricație și livrare. Apoi, existența a 46 de baze (40 ale Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și 6 ale Ministerului Industriei Metalurgice), duce la o dispersare și mărunțire a cantităților de metal pe o rază mare din teritoriul țării, stocîndu-se metal greu de identificat operativ (din lipsă de mijloace adecvate), creînd serioase greutăți atît consumatorilor, cît și producătorilor de metal.

În etapa actuală a dezvoltării țării, a creșterii continue și rapide a cantităților de metal și ținînd seama de orientările generale pe plan mondial în desfacerea produselor, de necesitatea degrevării producătorilor de problemele desfacerii, de armonizare a intereselor producătorilor de a realiza un plan de tonaj mare și sortimente reduse, cît și ale consumatorilor de a obține o gamă largă de sortimente în cantități relativ mici, se impune crearea unui organism specializat pentru desfacerea metalului.

Revista noastră a publicat, de altfel, anul trecut mai multe articole care opină pentru organizarea unei centrale a metalului, care să asigure o bună și operativă satisfacere a solicitărilor de laminate de oțel, sporirea vitezei de circulație a metalului, dimensionarea și amplasarea judicioasă a stocurilor pe teritoriul țării, în strînsă corelație cu necesitatea optimizării programelor de fabricație ale capacităților de producție ale industriei side-

urgice. Dat fiind că problema respectivă revine din nou în atenție, subliniem încă o dată unele avantaje, ce ar decurge din crearea unui asemenea organism:

- a) coordonarea balanțelor de metal;
- b) cumpărarea integrală a producției interne de metal și a importurilor;
- c) desfacerea metalului către toți consumatorii interni, indiferent de subordinea lor departamentală;
- d) exportul de produse siderurgice.

Desigur, pentru crearea acestui organism, care ar duce la stabilirea unei scheme de relații diferite de cea actuală, se cer studiate atent toate aspectele, elucidate o diversitate mare de probleme, inclusiv aceea a subordonării sale. O dată creat însă, el ar putea să coreleze mai bine și mai obiectiv multiplele probleme legate de optimizarea producției de metal, de acoperirea în mai largă măsură a necesarului consumatorilor, de diminuarea importurilor și majorarea exporturilor. Fi-rește, în acest caz s-ar putea lua în discuție și numărul de baze unde urmează a se depozita spre desfacere metalul (cel mult 6 și cîteva depozite, în loc de 46 cîte sînt în prezent), fapt ce ar asigura o mai bună gospodărire a acestuia.

Situația prezentă impune aplicarea unor măsuri (variante au fost date) care să conducă la înlăturarea obstacolelor ce mai persistă încă în sistemul de aprovizionare și desfacere a metalului — pentru îmbunătățirea gradului de gospodărire și valorificare a acestuia.

CONDOCERE ORGANIZARE

PERFEȚIONAREA CONDUCERII ACTIVITĂȚII DE APROVIZIONARE

MODUL în care se desfășoară activitatea de aprovizionare condiționează rezultatele pe care le obțin unitățile economice influențând, în principal, gradul de realizare a planului, nivelul indicatorilor productivității muncii și prețului de cost, eficiența economică de ansamblu. Acest fapt explică de ce realizarea unei aprovizionări cu materii prime, materiale, combustibil și energie în cantități, de calitate, sorto-tipo-dimensiunile și la termenele cerute de ritmul activităților productive, constituie o preocupare ce stă permanent în atenția conducerilor de unități, centrale și întreprinderi. Iar una din căile de acțiune prioritare avute în vedere de acestea, o constituie îmbunătățirea organizării și conducerii procesului efectiv de aprovizionare. Că este așa o demonstrează și proiectul a cărui sinteză o publicăm astăzi, elaborat la Întreprinderea de construcții speciale industriale și montaj — București.

Principale direcții de îmbunătățire

ÎN CEI aproape 25 de ani de existență Întreprinderea de construcții speciale industriale și montaj-București, prin lucrările de investiții-construcții și montaj realizate în ramurile construcțiilor de mașini și metalurgiei, și-a câștigat un bine-meritat renume, atât în țară cât și în străinătate. Amintim doar câteva din obiectivele industriale reprezentative realizate: Întreprinderea de mașini grele-București, Întreprinderea „Electroputere“-Craiova, Întreprinderea „Progresul“-Brăila, linii de ciment în R.P.D. Coreeană, fabrici de zahăr în Republica Cuba etc.

Ultimii ani evidențiază că atenția conducerii întreprinderii bucureștene a fost concentrată îndeosebi spre descoperirea și activizarea tuturor căilor de sporire a eficienței economice a activității. Iar analizele efectuate au demonstrat că spre subactivitatea de aprovizionare trebuie concentrate prioritare eforturile de perfecționare. Motivele sînt în principal două: ponderea materialelor în totalul cheltuielilor unității reprezintă 62—65%; în domeniul aprovizionării s-au înregistrat unele carențe care s-au repercutat asupra nivelului indicatorilor sintetici de eficiență. Un calcul sumar arată că reducerea doar cu un procent a cheltuielilor de aprovizionare echivalează cu înregistrarea unui volum anual de beneficii de circa 3—4 milioane lei. Și pentru punerea corespunzătoare în valoare a acestui important filon de eficiență, conducerea întreprinderii a luat numeroase măsuri, între care o importanță deosebită o prezintă aceea de elaborare a unui studiu pentru perfecționarea organizării și conducerii subactivității de aprovizionare.

Atingerea obiectivului general propus prin studiu — perfecționarea conducerii subactivității de aprovizionare — a fost ghidată ca rezultat realizării concomitente a trei subobiective: a) proiectarea unui sistem informațional rațional și eficient pentru această subactivitate; b) utilizarea calculatorului în rezolvarea majorității problemelor pe care le implică subactivitatea de aprovizionare; c) reducerea în limitele posibilului a nivelului cheltuielilor de aprovizionare, manipulare, transport și depozitare.

Concluziile analizei diagnostic

CARE SÎNT principalele direcții spre care trebuie orientate eforturile de perfecționare a subactivității de aprovizionare? Diagnosticul efectuat a indicat, în principal, următoarele deficiențe care s-au manifestat în mecanismul aprovizionării unității în perioada 1970—1973:

1. Unele cazuri de necorelare a termenelor de predare a documentației de execuție cu termenele de fundamentare a planului, coroborate cu aplicarea parțială uneori a prevederilor legii contractelor economice, au generat stocuri supranormative și implicit plăți de dobinzi penalizatoare și penalități.

2. Politica nerațională de lichidare a stocurilor supranormative prin vânzări de materiale fără recuperarea cheltuielilor de aprovizionare, manipulare și transport.

3. Necorelarea în cadrul unității, întotdeauna, a planului de aprovizionare cu modificările ce intervin în planul de producție.

4. Amplasarea nejudicioasă și insuficiența bazelor proprii de producție și aprovizionare au contribuit la creșterea nerațională a cheltuielilor de transport, a căror pondere în totalul valorii materialelor depășea 25%.

5. Neparticiparea sau participarea formală a celorlalte compartimente ale întreprinderii la fundamentarea și corelarea planului de aprovizionare, ca și la realizarea efectivă a acestuia atunci cînd acest lucru se impunea.

6. Modul defectuos în care uneori subunitățile de producție ale trustului participă la fundamentarea unor necesități operative de materiale sau la punerea în operă a celor deja achiziționate.

7. Lipsa în cadrul trustului a unui sistem informațional cu posibilități eficiente de culegere, transmitere și prelucrare a datelor și informațiilor, conducea la cunoașterea neoperativă a stocurilor, la înregistrarea unor comenzi duble de materiale, ca și la alte inconveniente cu influență directă și puternică asupra eficienței subactivității de aprovizionare.

8. Defecțiunile existente în conducerea, organizarea și funcționarea bazelor de aprovizionare coordonate de Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Con-

trolului Gospodării Fondurilor Fixe, ca și în sistemul informațional dintre acestea și trust.

Soluții diferențiate de perfecționare

DEPISTAREA punctelor susceptibile de îmbunătățire a permis proiectarea ulterioară a soluțiilor de perfecționare a organizării și conducerii subactivității de aprovizionare. De menționat că măsurile de raționalizare au fost gândite diferențiat, pe nivelul ierarhice, majoritatea însă avînd în vedere posibilitățile reale existente la nivelul unității.

Referindu-ne mai întîi, la căile de îmbunătățire a subactivității de aprovizionare a unității care depind în exclusivitate de factorii de decizie de la acest nivel organizatoric, trebuie să subliniem că, în principal, au fost avute în vedere următoarele:

● **Proiectarea unui sistem informațional rațional pentru subactivitatea de aprovizionare.** Stabilirea concretă și exactă a funcțiilor și posturilor ce vor reprezenta „nodurile“ noului circuit informațional a permis proiectarea ansamblului de circuite logice pe care trebuie să-l parcurgă datele din momentul colectării pînă în momentul furnizării lor sub formă de informații. O atenție deosebită a fost acordată suporturilor purtători de informații căutîndu-se: reducerea numărului de documente, raționalizarea conținutului și structurii acestora, crearea posibilităților pentru prelucrarea rapidă a informațiilor. După stabilirea sistemului de stocare și regăsire a informațiilor, a procedeele de prelucrare s-a putut trece la proiectarea circuitului fiecărui document, realizîndu-se astfel închiderea tuturor laturilor circuitelor informaționale prin documente, determinîndu-se, totodată, numărul optim de exemplare în care trebuie întocmit un document. S-a urmărit în permanență sensibilizarea tuturor cadrelor în probleme de aprovizionare, în citirea schemelor (flaw-chart, scheme de legătură a compartimentelor etc.), fapt ce oferă posibilitatea interpretării rapide a informațiilor. Dacă în situația anterioară trebuiau urmărite, de pildă, 30—40 de pagini, acum, aceleași informații pot fi obținute numai în citirea a 2—3 scheme. Toate acestea au permis, în final, o mai oportună și rațională fundamentare a deciziilor.

● **Implementarea sistemului de programe PEGAS elaborat de Centrul de organizare și cibernetică în construcții.** Analizîndu-se necesitățile de rapoarte pentru întreprindere și subunitățile sale s-au putut stabili prioritățile și, pe această bază, opțiunile pentru prelucrarea pe calculator. Odată cu adoptarea codificărilor la toate elementele (unități, subunități, materiale și rapoarte) prevăzute în sistemul PEGAS o atenție

deosebită a fost acordată determinării necesităților de personal, echipamente de lucru, spații, pregătirii prelucrării pe calculatorul IRIS.

● **Inițierea unei noi baze de producție și aprovizionare** amplasată în zona nord-vest a municipiului București. Ea era necesară atât ca urmare a faptului că cele două baze existente nu făceau față solicitărilor cât și ca urmare a posibilităților multiple de reducere a cheltuielilor de aprovizionare pe care inițierea ei le creează.

Nivelul de eficiență al subactivității de aprovizionare din întreprinderea bucureșteană ar putea fi mai ridicat dacă Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe ar proceda la rîndul său la: (a) unificarea metodologiilor de fundamentare a planurilor de aprovizionare tehnico-materială la toți coordonatorii de balanță; (b) îmbunătățirea activității propriilor sale baze de aprovizionare; (c) accelerarea elaborării unui sistem informațional modern, rațional, eficient pe linie de aprovizionare tehnico-materială la nivel de economie națională.

Eficiență, avantaje, aplicații

NOUL sistem de conducere și organizare a subactivității de aprovizionare permite obținerea unor considerabile avantaje. Unele din acestea pot fi exprimate în indicatori de eficiență, altele, prin natura lor, nu fac posibil acest lucru. Referindu-se la cele din prima categorie, proiectul a stabilit următoarele niveluri antecalculat ale unor indicatori semnificativi:

(a) Economii anuale de minimum 1 milion de lei ca urmare a îmbunătățirii condițiilor de aprovizionare din bazele de aprovizionare ale M.A.T.M.C. etc.

(b) Prin aplicarea cu mai multă consecvență a legii contractelor, se vor realiza anual economii de circa 1,8 milioane lei.

(c) Implementarea sistemului PEGAS permite obținerea de economii în valoare de circa 770 mii lei pe an.

(d) Anual, prin inițierea bazei proprii de producție și aprovizionare se pot obține economii la prețul de cost în valoare de 2,2 milioane de lei.

Totalul economiilor anuale maxim posibil de realizat prin introducerea sistemului proiectat de aprovizionare este deci, pe ansamblul întreprinderii, de circa 5,8 mil. lei.

La acestea trebuie adăugate și avantajele necuantificabile, deocamdată, rezultate din îmbunătățirea sistemului informațional al subactivității de aprovizionare, în special ca urmare a introducerii sistemului de prelucrare automată a datelor.

O atenție deosebită a fost acordată în întreprindere și aspectelor aplicării esalonate a soluțiilor, stabilirii de termene și responsabilități precise, urmării aplicării. În prealabil, bineînțeles, au fost create condițiile tehnico-materiale necesare, făcându-se, în paralel cu proiectarea sistemului, și sensibilizarea unui număr însemnat de cadre din sistemul de aprovizionare.

Pînă în prezent, aplicarea decurge în general normal, pe parcursul desfășurării diferitelor etape fiind aduse corecturile și îmbunătățirile necesare. Rezultatele obținute sînt apropiate de cele scontate, fiind vorba în acest caz de un exemplu de începerea aplicării rapide a unui proiect, exemplu pe care multe conducători de unități economice trebuie să-l urmeze.

ing. M. COJOCARU

Cincinalul revoluției tehnico-științifice — cum îl pregătim?

Exigențe ale cercetării,
proiectării și organizării

**CREATIVITATE,
INOVAȚIE,
EFICIENȚĂ**

IN CINCINALUL VIITOR — cincinalul revoluției tehnico-științifice — concomitent cu dezvoltarea accelerată a economiei românești și modernizarea structurilor sale, va avea loc și un veritabil salt în procesele de creativitate și inovație, în leagarea mai strînsă a cercetării științifice de producție, în eficientizarea proceselor economice.

Revista noastră își propune să evidențieze modul în care unitățile de cercetare și proiectare conștient să abordeze eficient problemele cu care sînt confruntate, gîndesc să acționeze în vederea dezvoltării capacității de creativitate — inovație și perfecționarea sistemelor de organizare și conducere ale unităților economice, pentru a contribui într-o măsură sporită la realizarea unor ritmuri înalte de creștere, la ridicarea eficienței economice.

În legătură cu aceste aspecte am adresat cîteva întrebări directorului Institutului de proiectări tehnologice pentru industria ușoară — I.P.I.U. — ing. G. COJOCARU.

● Cum apreciați că este în prezent capacitatea de creativitate a institutului?

— Creativitatea este substanța cea mai valoroasă din care se modelează soluțiile definitive. Conducerea activității de concepție se realizează în primul rînd prin studiul în variante multiple a soluțiilor particulare ca și a celor de ansamblu. În acest proces, creativitatea este stimulată prin ridicarea mai sus a unor baremuri în general economice, care se pun fiecărei specialități în parte, astfel ca în cadrul aceluiași mijloc de buget parțial alocat să se găsească o soluție din ce în ce mai eficace. Aceasta este una din căile prin care programăm forța de creativitate.

În același timp, creativitatea este rodul caracterului de echipă și de împrumut de cunoștințe „de peste graniță”. Se creează astfel posibilități noi de generalizare care permit adîncirea soluțiilor și depășirea nivelurilor atinse. Stimulăm de asemenea creativitatea prin contacte între specialiști de același nivel din institut, organizate periodic, precum și prin participarea specialiștilor la sesiuni științifice, simpozioane interne și internaționale. Formarea unor grupuri speciale în afara structurii formale de organizare și discutarea în aceste grupuri, în mod permisiv, a unor probleme pentru care grupurile formale nu au găsit un alt mijloc de stimulare specială a creativității. Totodată, începînd cu anul 1974 am trecut la formarea unei bănci de idei.

● Dar cea de inovare?

— Aplicarea de soluții noi cu un grad mai mare sau mai mic de nouitate și originalitate este în concepția și conștiința lucrătorilor din proiectare un fapt obișnuit. Ceea ce pentru un alt colectiv reprezintă o „inovație”, pentru colectivul de proiectanți reprezintă doar o soluție. Capacitatea de inovare este desigur posibil de exprimat prin numărul inovațiilor aplicate prin mărirea efectelor economice înregistrate. Astfel, în unitatea noastră, în perioada 1970—1975 au fost înregistrate și aplicate un număr de 150 inovații și au fost înregistrate un număr de 50 invenții. La saloanele internaționale (Bruxelles, Viena, Köln, Geneva, Nürnberg) un număr de 9 invenții au fost distinse cu 12 medalii. A-

ceste invenții și inovații au adus numai în primul an de aplicare peste 30 milioane lei economii.

● Care sînt principalii factori asupra cărora conducerea institutului și-a concentrat atenția prioritar pentru sporirea capacității de creativitate și inovație?

— Este vorba, în principal, de: metode speciale de conducere a activității de concepție care au permis o „planificare a dezvoltării creativității”; adîncirea organizării echipelor pluridisciplinare; fortarea fenomenului de „trecere de graniță”; aprecierea după rezultate; o bună organizare a informării și vehiculării informațiilor valoroase; participarea la reuniuni specializate; cointereseare prin discuții morale și materiale.

● În realizarea angajamentelor de îndeplinire a cincinalului înainte de termen în ce direcții s-au orientat eforturile colectivului de oameni ai muncii din institut?

— Aici se poate vorbi de două aspecte: (a) terminarea planului cincinal al institutului înainte de termen; (b) participarea institutului alături de colectivele din M.I.U. pentru ca acestea să realizeze planul cincinal înainte de termen. În ceea ce privește primul aspect, colectivul institutului va termina cincinalul în 4 ani și 4 luni. Dacă o serie de schimbări de plan, independente de voința sa, nu s-ar fi produs, planul cincinal de investiții ar fi fost asigurat în întregime cu documentații încă la sfîrșitul lunii ianuarie 1975. Privind cel de al doilea aspect, trebuie arătat că documentațiile au fost elaborate la termene corespunzătoare, asigurînd un decalaj de 6—12 luni în deschiderea șantiierelor, ceea ce a permis începerea la timp a investițiilor, punerea în funcțiune a unor instalații înainte de termene.

● Probabil că pregătirile pentru a demara viguros cincinalul revoluției științifico-tehnice au început...

— Pentru noi cincinalul 1976—1980 începe în 1975, pregătirile devansînd chiar acest an, situîndu-se practic în semestrul II al anului 1974. Principalele direcții avute în vedere sînt: dezvoltarea de noi tehnologii pentru utilizarea materiilor prime din țară și pentru producerea de inlocuitori de materii prime; participarea alături de construcțiile de mașini la reali-

zarea de noi utilaje și linii tehnologice în vederea reducerii efortului valutar; modernizarea, raționalizarea și optimizarea tehnologiilor existente, în special pentru producția destinată exportului și pentru cea care realizează rămăneri în urmă privind performanțele economice sau calitative; dezvoltarea de noi sisteme de organizare, informaționale și de decizie, pentru conducerea producției; aplicarea pe scară largă a proiectelor de studiu muncii, ergonomie, introducerea metodelor moderne de normare cu importante efecte asupra creșterii productivității muncii.

Cu privire la activitatea propriu-zisă de proiectare, sînt prevăzute măsuri care să permită creșterea în continuare a productivității în paralel cu lărgirea gamei de servicii către beneficiari și îmbunătățirea calității acestora: optimizarea multicriterială încă din proiectare a diferitelor soluții; creșterea numărului de variante de studiu elaborate în condiții de automatizare a prelucrării datelor; mărirea volumului de informații tehnologice și de organizare pe care le vom transmite prin proiectele noastre.

● **Realizarea întocmai a importanțelor sarcini ce vă revin implică probabil reorientări ale strategiei de dezvoltare viitoare a unității dv.?**

— Într-adevăr, credem că viitorul cere să ne gândim la unele reorientări strategice ale dezvoltării viitoare a unității noastre. Apreciem că principala preocupare va fi orientarea către export a serviciilor ingineresti, pe de o parte, și orientarea către consulting de organizare și informatică, pe de altă parte.

● **Care a fost factorul de competitivitate nr. 1 și cum s-a realizat practic activitatea sa maximă?**

— Factorul de competitivitate nr. 1 a fost o atitudine intransigentă față de dificultăți — îndreptată spre rezolvarea problemelor pînă la finalizarea efectivă, astfel încît să se poată face rapid transferul din planul conceptului în planul realității.

○ **oferă tot mai largă de servicii legată de necesitățile partenerilor constituie un alt factor important de sporirea competitivității.**

● **Care apreciați că vor fi principalele descoperiri în știința și tehnica viitorilor 25 de ani ce vor afecta strategia unității pe care o conduceți?**

— În plan tehnologic, noi materii prime pentru realizarea produselor care astăzi se numesc textile, vor revoluționa deopotrivă conceptul de filare, țesere, tri-

lizarea de produse variate în mărime și sortimente multiple.

Pe plan economic este de așteptat dezvoltarea unor noi tehnologii care să poată folosi game largi de deșeuri pentru fabricarea bunurilor de consum, schimbarea structurii cheltuielilor de fabricație prin reducerea sistematică a costurilor materialelor prime și a manoperei în raport cu cheltuielile pentru concepție, dezvoltarea și promovarea produsului. Tehnici noi de investigare automatizată a nevoilor consumatorilor conectate în circuitul direct cu sistemele de programare a fabricației, vor face ca programarea și reprogramarea să fie realizate pe un circuit cit mai scurt în raport cu consumatorii. Aceste tehnici vor apare pe plan mondial în perioada 1985—2000.

În planul activității propriu-zise de proiectare de obiective și tehnologie se întrevăd schimbări importante între care aș aminti: introducerea și lărgirea conceptului de abordare sistematică a procesului de fabricație; creșterea rolului prelucrării automate a datelor; extinderea tehnicilor econometrice și adaptarea lor la activitatea de proiectare de investiții și tehnologie etc. Aceste aspecte care vor reprezenta în planul proiectării rezultate ale unor descoperiri în știință și tehnică, pot fi aplicate treptat în perioada 1978—1985—1990.

● **Cum vă pregătiți să răspundeți eficient și oportun acestor mutații?**

Un răspuns eficient la aceste mutații solicită în primul rînd, așa cum ați sesizat prin întrebarea dv., un efort considerabil de transformare a propriului nostru mod de gîndire. De asemenea, avem în vedere o mai bună organizare a structurilor interne pentru a le face permisive noilor tipuri de sarcini, ca și găsirea unor noi metode pentru stimularea creativității și ofertarea de servicii.

interviu realizat de
Iulian BADIN

Principalele etape strategice ale dezvoltării I.P.I.U. (succint)

(a) 1950—1960: activitate de proiectare de investiții, utilizându-se tehnologii existente sau importate; activitate de elaborare de studii.

(b) 1960—1965: activitate de proiectare de investiții, proiectare de utilaje de transport și tehnologie, studii pentru creșterea gradului de organizare și raționalizarea tehnologiilor existente.

(c) 1965—1975: activitate de proiectare de sisteme de fabricație, proiectare de utilaje și linii tehnologice, proiectare de tehnologii noi și dezvoltarea tehnologiilor, proiectare de organizare sisteme de conducere, sisteme informaționale, activitate de consulting, activitate de export și realizare de instalații complexe în străinătate.

cotare și confecție în sine. Aceste materii prime, care vor putea fi produse în special pe cale artificială și prin procese continue, vor conduce la tehnologii cu adevărat revoluționare probabil în anii 1995—2000. Extinderea tehnicilor de control numeric în construcția de mașini pentru automatizarea fabricației produselor destinate îmbrăcămintei și încălțămintei, va permite totodată fabricația de serii scurte, rea-

ORGANIZAREA ÎN SPIRIJINUL PRODUCȚIEI

RAȚIUNILE LOCULUI 1

Pentru realizările obținute în activitatea desfășurată, anul trecut, cabinetul de organizare al județului Dolj a ocupat locul întâi în întrecerea socialistă. O succintă detaliere a elementelor care au fost determinate în obținerea succesului se impune atît pentru realizarea unui schimb de experiență între cabinetele de organizare, cît mai ales în scopul informării celor interesați asupra unor studii valoroase ce pot fi extinse și în alte întreprinderi.

Caracteristica dominantă a activității cabinetului a constituit-o orientarea cu precădere spre analiza, îndrumarea și acordarea de asistență tehnică de specialitate unităților economice din județ, sprijinirea directă, efectivă a acestora în vederea îmbunătățirii organizării activității lor. Astfel, în 1974, în întreprinderile județului au fost elaborate peste 400 de studii de organizare a locurilor de muncă, fluxurilor tehnologice, folosirii capacităților și suprafețelor de producție etc., la realizarea cărora o contribuție importantă au adus-o membrii activului obștesc și ai conducerii cabinetului, care au conlucrat strîns și permanent cu conducerile, compartimentele și comisiile de organizare din respectivele unități. De asemenea, folosind un număr de 17 lucrători din activul său

obștesc, cabinetul a elaborat în anul 1974, fără plată, patru studii de organizare care, în urma implementării, au permis obținerea în respectivele întreprinderi a unui volum anual de 12 mil lei beneficii. Unul din acestea se remarcă în mod deosebit. Este vorba de proiectul elaborat, prin aplicarea tehnicii analizei valorii, în vederea raționalizării procesului de realizare a costumelor de bărbați și băieți, care a permis întreprinderii de confecții-Craiova să obțină, la nivelul unui an, un beneficiu de peste 8,5 mil. lei. Proiectul amintit conține totodată largi posibilități de extindere — la alte produse ale întreprinderii craiovene, și generalizare — la produse fabricate de unități similare din industria confecțiilor. În același timp, trebuie amintit și faptul că din cele șapte proiecte de organizare elaborate de cabinet în 1974, pe bază de contract, cinci au fost deja aplicate, ele permițînd obținerea a 64 mil lei economii la fondurile de investiții și 2 mil lei beneficii. Dintre acestea, două se detașează net — cel de organizare și amenajare a platformei din Lunca Motru pentru depozitarea sterilului din cariera de lignit Lupoiaia, ca și cel de optimizare a amplasării pompelor în vederea asacării carierei Roșia de Jiu — atît prin eficiența economică ridicată — peste 60 mil lei economii la fondurile de investiții, prin modalitatea de abordare, cît și prin posibilitățile de generalizare pe care le conțin. Trebuie remarcat în același timp și

faptul că valoarea contractelor respective a fost de numai 288 mii lei, iar efortul financiar de implementare solicitat beneficiarilor de circa 1 mil. lei. Cifrele probabil că vor părea mai convingătoare dacă adăugăm faptul că ele au fost confirmate în totalitate de beneficiarii respectivi.

Răspîndirea cunoștințelor, promovarea noutăților, generalizarea experienței pozitive în domeniul organizării producției, muncii și conducerii, am putea spune că reprezintă o a doua caracteristică de bază a activității cabinetului din Dolj. În 1974 au fost realizate un număr de 97 de conferințe, cicluri de conferințe, discuții de grup și mese rotunde, 12 schimburi de experiență, 4 simpozioane și alte acțiuni, la care au participat peste 6 000 de muncitori și cadre tehnico-economice din unitățile economice ale județului. Au fost organizate de asemenea, fără plată, trei cursuri de instruire de scurtă durată (2—5 zile) în domeniul organizării, la care au participat circa 230 de cadre. O atenție deosebită a fost acordată promovării de metode moderne de organizare și conducere, sensibilizării cadrelor în cunoașterea și utilizarea lor. În special este vorba de tehnica de analiză a valorii, metode psiho-sociologice de conducere, ergonomie, acțiuni intense depunîndu-se, de pildă, pentru prezentarea detaliată a tehnicii de analiză a valorii la întreprinderea „Electroputare”, întreprinderea de confecții-Craiova și la Grupul întreprinderilor de industrie locală-Dolj.

TEORII IDEI

PROGRAMUL partidului, adoptat la Congresul al XI-lea al P.C.R. constituie o strălucită sinteză a realizărilor revoluției și construcției socialiste în țara noastră și a perspectivelor pe care le deschide în următoarele două decenii continuarea procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării spre comunism. Acest program are menirea de a oferi întregii activități a partidului și a poporului o concepție teoretică și politică unitară care să orienteze activitatea practică în toate secțiunile economico-sociale. El constituie o carte teoretică, ideologică și politică.

Contribuțiile teoretice ale P. C. R. la dezvoltarea gândirii social-politice contemporane

CHARACTERUL dinamic al societății socialiste, transformările rapide care au loc în existența socială și în viața spirituală precum și schimbările revoluționare ce au loc în lume impun adevăratele continuu a teoriei la noile realități. Călăuzindu-se ferm după principiile fundamentale ale marxism-leninismului, ale materialismului dialectic și istoric, partidul nostru pornește de la premisa că teoria marxistă este o învățătură vie, deschisă, militant revoluționară, o călăuză în acțiune. Ea nu reprezintă o sumă de adevăruri definitive, intangibile. „Teoria revoluționară marxist-leninistă — se subliniază în Program — nu este și nu poate fi o concepție închisă, încheiată odată pentru totdeauna; ea nu este o dogmă, nu poate elabora scheme valabile în orice condiții și pentru orice etapă”. Pornind de la aceste considerente P.C.R. desfășoară o susținută activitate teoretică, dezvoltând și adevăratele continuu teoria la datele realității, elaborând valori ideologice și politice noi.

Acestea sînt rezultatul activității permanente pe care o desfășoară partidul, de asimilare creatoare a tot ce este valoros în domeniul cunoașterii, în practica social-istorică, de aplicare a principiilor generale ale marxism-leninismului la condițiile concret-istorice din țara noastră. Analiza profundă a realităților sociale, luarea în considerare a tuturor fenomenelor noi care apar în procesul construirii noii orînduirii, generalizarea propriei experiențe revoluționare, precum și studierea experienței construcției socialiste din alte țări stau la baza atitudinii noi față de o partidului nostru în problemele teoretice. Programul P.C.R., adoptat la Congresul al XI, constituie o strălucită afirmare a capacității partidului de a da răspunsuri științifice, realiste la problemele complexe decurgînd din particularitățile edificării socialismului în țara noastră și de înaintare spre comunism, care înseamnă în același timp contribuții teoretice originale care îmbogățesc tezaurul gândirii marxist-leniniste contemporane.

Un aport esențial, hotărîtor la îmbogățirea teoriei marxist-leniniste, la stimularea întregii activități ideologice și politico-educative l-a adus secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Prin întreaga sa activitate, pătrunsă de un înalt spirit științific, caracterizată prin intransigență revoluționară și orientare realistă, secretarul general al partidului a contribuit strălucit la sintetizarea teoretică a experienței partidului nostru în construcția socialistă, la elaborarea direcțiilor de dezvoltare a societății socialiste românești, la analiza și interpretarea principalelor fenomene și procese social-politice ale

In sprijinul participanților la învățămîntul politico-ideologic și economic de masă și la cursurile de reciclare

ACTIVITATEA IDEOLOGICĂ ȘI MUNCA POLITICO-EDUCATIVĂ DESFĂȘURATĂ DE P. C. R.

o expresie a marxismului creator în România, care înarmează oamenii muncii cu o concepție înaintată despre lume și viață, contribuind la formarea omului nou, însușit de idealul comunismului.

Definind obiectivele fundamentale ale dezvoltării României socialiste, programul pune în evidență faptul că una din trăsăturile specifice ale etapei următoare o constituie multilateralitatea, realizarea unor schimbări profunde calitative în toate compartimentele vieții sociale, ceea ce va crea condițiile ridicării pe trepte tot mai înalte a calității vieții materiale și spirituale a socie-

tății. Acționind în mod consecvent, pe linia dezvoltării în ritm rapid a forțelor de producție, a perfecționării relațiilor de producție și a conducerii științifice a societății, a adîncirii democrației socialiste, a ridicării nivelului de trai material și cultural al poporului, partidul acordă în același timp o deosebită atenție activității ideologice și muncii politico-educative.

Desfășurînd o activitate complexă, creatoare în domeniul ideologic, P.C.R. se preocupă permanent de perfecționarea activității pe acest tărîm în funcție de cerințele edificării noii societăți.

lumii contemporane. Această contribuție de inestimabilă valoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu este concludent exprimată în fundamentarea teoretică și elaborarea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism și reafirmată cu profunzime în recenta cuvîntare rostită la adunarea consacrată aniversării Academiei „Ștefan Gheorghiu”.

O deosebită importanță teoretică și practică, o are caracterizarea etapei actuale — a societății socialiste multilateral dezvoltate — care surprinde în mod plinar caracterul multilateral, planificat și dialectic al dezvoltării României. Viziunea sistemică în analiza stadiului actual și al evoluției în următoarele decenii ale societății noastre pune în evidență corelarea organică a totalității laturilor vieții sociale, imbinarea în cel mai înalt grad a factorului economic, politic și uman. În acest context, analiza perspectivelor înaintării spre comunism, precizarea teoretică a atributelor concrete ale societății comuniste în condițiile e-

dficării acesteia în țara noastră constituie un aport de mare însemnătate al Partidului Comunist Român la îmbogățirea teoriei și practicii revoluționare. Abordînd, în lumina concepției materialismului istoric probleme privitoare la rolul partidului, al statului și al națiunii în perioada făuririi socialismului multilateral dezvoltat și al înaintării spre comunism, programul înscrie contribuții teoretice originale. Astfel subliniază creșterea rolului conducător al partidului în toate sferile de activitate în etapa actuală și în perspectivă, el constituind centrul vital al întregii națiuni socialiste care va trebui să asigure conducerea unitară și conștientă a proceselor revoluționare, să acționeze cu hotărîre împotriva vechiului, să sesizeze și să promoveze noul în toate domeniile.

Concomitent, în noua etapă de dezvoltare, partidul nostru va acționa pe linia creșterii rolului statului în conducerea unitară, pe baza planului național, a întregii activități economico-sociale. Combătînd ferm încercările de negare sau subapreciere a rolului istoric al națiunii în actuala epocă de dezvoltare a societății, în făurirea socialismului și în trecerea spre comunism, Partidul Comunist Român subliniază că națiunea va avea de jucat un rol important, atît în întreaga perioadă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, cit și multă vreme în societatea comunistă. „De aceea facem totul — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — în cuvîntarea la adunarea consacrată aniversării Academiei „Ștefan Gheorghiu” — pentru a asigura afirmarea cu putere a caracteristicilor noi ale națiunii socialiste, în cadrul căreia nu mai există clase exploatoare, din care dispar antagonismele de clasă și care are loc un amplu și permanent proces de apropiere între clase și categorii sociale, între munca fizică și cea intelectuală, între oraș și sat, de omogenizare a societății”.

Analiza dialectică a realității sociale în dinamismul ei, în in-

DOCUMENTAR ECONOMIC

teracțiunea laturilor și raporturilor care o compun, dă posibilitatea partidului să sintetizeze în Programul său teze de o mare valoare pentru viitorul construcției socialiste și comuniste a țării: creșterea puternică a forțelor de producție pe baza cuceririlor revoluției tehnico-științifice, dezvoltarea în continuare cu prioritate, a industriei socialiste ca factor hotărâtor al ridicării continue a nivelului de trai material și spiritual, dezvoltarea armonioasă proporțională a tuturor ramurilor economiei naționale și asigurarea unui raport just între industrie și agricultură, asigurarea unui raport corespunzător între fondul de consum și fondul de dezvoltare care să asigure creșterea bunăstării poporului și totodată realizarea unui ritm înalt de dezvoltare a forțelor de producție, perfecționarea continuă a relațiilor de producție și realizarea unei concordanțe cât mai depline între forțele și relațiile de producție și sociale, perfecționarea formelor și metodelor de conducere și organizare științifică a societății.

Bogată activitate teoretică desfășurată de partid și sintetizată în mod magistral în Program și în celelalte documente adoptate de Congresul al XI-lea cuprinde și alte idei novatoare cu privire la: omogenizarea structurilor sociale din țara noastră, care-și găsește reflectarea în plan conceptual prin elaborarea unui termen fundamental nou, cel de „popor unic muncitor“, ca finalitate istorică a națiunii socialiste; lărgirea și perfecționarea democrației socialiste, prin accentuarea continuă a rolului democrației directe în procesul înaintării spre comunism; cunoașterea și soluționarea la timp a contradicțiilor neantagoniste; ștergerea treptată a deosebirilor dintre sat și oraș pe baza lărgirii procesului de urbanizare a satului și a transformării muncii agricole, într-o variantă a muncii industriale, dispariția treptată a deosebirilor dintre munca fizică și munca intelectuală, sublinierea funcției active a conștiinței socialiste, a principiilor eticii și echității socialiste.

Unul din obiectivele esențiale ale întregii munci politico-ideologice, de formare a omului nou desfășurată de partidul nostru îl constituie educarea tuturor membrilor societății în spiritul patriotismului și al internaționalismului socialist. Participarea activă, cu întreaga energie, capacitate de muncă și pricepere la înfăptuirea programului partidului, la îmbogățirea tezaurului material și cultural al țării, apărarea integrității patriei, a cuceririlor revoluționare ale poporului, a independenței și suveranității sale, constituie trăsături definitorii ale profilului spiritual al oamenilor muncii, dovadă elocventă a patriotismului lor fierbinte. Partidul Comunist Român cultivă, în rîndurile întregului popor spiritul internaționalismului socialist, manifestînd o preocupare permanentă de a educa masele largi în spiritul solidarității și prieteniei cu popoarele țărilor socialiste, cu partidele comuniste și muncitorești, cu popoarele care luptă pentru dezvoltarea lor independentă, cu forțele progresiste, antiimperiale și de pretutindeni.

O contribuție substanțială a adus-o partidul nostru, secretarul general al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu, la definirea conținutului și căilor de instaurare a unei noi ordini economice și politice internaționale, pornind de la necesitatea schimbării structurilor actuale ale economiei mondiale și a statornicirii unor noi raporturi între state. Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al XI-lea al P.C.R., cuprinde idei noi, constructive privind instaurarea unei noi ordini economice, care relevă capacitatea prospectivă a partidului în analiza evoluției economice mondiale, a relațiilor internaționale în ansamblu, fiind în același timp o expresie a generalizării experienței practicii ample desfășurate de România pe arena mondială.

Activitatea P.C.R. de dezvoltare a conștiinței socialiste a maselor

PARTIDUL nostru acordă o deosebită importanță activității ideologice, muncii politico-educative pornind de la înțelegerea faptului că edificarea noii societăți constituie un proces istoric conștient, la care participă toți oamenii muncii. Cu atât mai mult, în condițiile făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării spre comunism se impune conștientizarea cerințelor legilor obiective, masele largi sint chemate să acționeze în cunoștință de cauză, în concordanță cu legile obiective. De aceea, partidul consideră activitatea ideologică și munca politică educativă ca o componentă esențială a politicii de făurire a noii orînduirii, intensificînd această activitate, orientînd-o pe linia cerințelor practicii, a vieții, și folosind-o ca mijloc pentru formarea conștiinței socialiste, a omului nou.

Pornind de la cerințele noului stadiu de evoluție a României socialiste, P.C.R. a elaborat un amplu program ideologic, ale cărui elemente au fost stabilite de plenara din noiembrie 1971 și de Conferința Națională a partidului din iulie 1972. Aceste elemente sint sintetizate într-o viziune unitară, dezvoltate crea-

tor în Programul Partidului Comunist Român, adoptat la cel de al XI-lea Congres care consacră un capitol amplu activității partidului în domeniul ideologic, al formării omului nou, al staturii în toate sferile vieții sociale a principiilor eticii și echității socialiste.

Însușirea concepției științifice despre lume se arată în Programul P.C.R. — dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor constituie un factor esențial al edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerii la comunism. Activitatea ideologică și politico-educativă a partidului are în vedere că teoria revoluționară a materialismului dialectic și istoric este menită să ajute nu numai la cunoașterea lumii, ci și la înarmarea întregului partid, a militanților săi, a tuturor membrilor partidului cu cunoștințele necesare desfășurării acțiunii conștiente de transformare a societății.

Unul din obiectivele fundamentale ale activității partidului în domeniul ideologic și al muncii politico-educative îl constituie formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a tuturor membrilor societății care sint chemați să ridice România pe înaltele culmi ale civilizației socialiste și comuniste. Schimbările produse în sfera vieții materiale, au o influență puternică asupra gîndirii oamenilor, dar totodată nivelul conștiinței socialiste influențează într-o mare măsură întregul proces al vieții socio-economice. Cu cît nivelul conștiinței socialiste este mai înalt — incluzînd trăsături cum sint: atitudinea înaintată față de muncă, disciplină, raționala gospodărire a resurselor de materii prime, energie — cu atît gradul de participare activă, responsabilă la construcția economică, socială este mai amplă. Dezvoltînd teza funcției active a conștiinței socialiste, partidul nostru subliniază că formarea și dezvoltarea acesteia presupun transformări în toate formele și la toate nivelurile sale care au loc printr-un complex proces de educație comunistă. Acest proces al transformării și educării comuniste a oamenilor implică:

- însușirea concepției filozofice despre lume a clasei muncitoare — a materialismului dialectic și istoric, care constituie baza ideologică a politicii partidului; combaterea cu hotărîre a concepțiilor și mentalităților vechi, retrograde, a filozofiei reacționare;

- studierea și cunoașterea politicii partidului, expresia marxismului creator, care oferă răspunsuri fundamentale la problemele complexe ale dezvoltării prezente și viitoare a țării noastre și stabilește mijloacele și măsurile optime pentru realizarea idealurilor socialismului și comunismului; în această direcție revine ca o cerință de prim ordin a tuturor organelor și organizațiilor de partid de a intensifica activitatea de studiere a documentelor Congresului al XI-lea pentru cunoașterea și aprofundarea sensurilor majore ale politicii partidului de către toți oamenii muncii; aceasta trebuie să contribuie la formarea unei înalte conștiințe politice, a unui mod de gîndire revoluționar, militant, combativ și creator, la fiecare membru al societății noastre, care să-i poată angaja permanent la găsirea celor mai bune soluții pe care le ridică viața;

- ridicarea gradului de cunoaștere, creșterea ponderii elementului știință în ansamblul conștiinței umane, rezultat al ridicării gradului de instruire al oamenilor, determină o sporire a eficienței activității umane, a capacității de înțelegere și de transformare a realității; însușirea temeinică a cunoștințelor în domeniul unei anumite profesii, corelată cu lărgirea continuă a orizontului de cunoaștere și de cultură generală constituie cerințe de prim ordin ale pregătirii fiecărui om în condițiile unei epoci de revoluție tehnico-științifică. Ca expresie a acestor cerințe, programul partidului subliniază faptul că se impune ca o necesitate ca „fiecare să-și ridice pregătirea profesională de specialitate, să-și sporească continuu competența în muncă, însușindu-și tot ce este înaintat în profesia sa, atît pe plan național cît și internațional“. De aceea partidul a stabilit măsuri adecvate pentru perfecționarea continuă a învățămîntului de toate gradele, pentru creșterea calificării și realizarea reciclării în toate sferile de activitate.

Partidul acordă o mare însemnătate pregătirii economice a membrilor societății, considerînd-o o componentă obligatorie a oricărei calificări profesionale, de care depinde în bună măsură ridicarea eficienței economice. În condițiile creșterii dinamismului economiei noastre, asimilarea cunoștințelor economice, cunoașterea legilor economice și a mecanismului care permite folosirea lor, formarea și dezvoltarea conștiinței economice socialiste care să ghideze comportamentul economic constituie factori care stimulează activitatea creatoare a oamenilor în procesul economic, participarea lor la conducerea producției, la rezolvarea rațională a problemelor din fiecare întreprindere.

Pornind de la aceste deziderate, P.C.R., intensifică munca politico-ideologică, activitatea educativă, pentru realizarea unei pregătiri multilaterale a oamenilor muncii, ca o condiție primordială a creșterii rolului creator al acestora în desfășurarea și conducerea producției.

Promovarea principiilor eticii și echității socialiste

PARTE INTEGRANTĂ a formării omului nou, care capătă o deosebită importanță și semnificație în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și al înaintării spre comunism o constituie afirmarea principiilor eticii și echității în toate sferile activității socialiste. Educarea în spiritul cinstei, al dreptății, al atitudinii socialiste față de muncă și față de avutul obștesc, al colectivismului, al omeniei, al patriotismului și internaționalismului socialist, reprezintă obiective ale programului de educație comunistă, parte organică a edificării socialismului și comunismului. Importanța majoră pe care o acordă Partidul Comunist Român asimilării de întregul popor a valorilor morale socialiste este ilustrată re faptul că la Congresul al XI-lea al partidului a fost adoptat Codul principiilor și normelor muncii și vieții comunistilor, ale eticii și echității socialiste. „Partidul — se arată în Program — va acționa pentru afirmarea deplină în viața socială a principiilor eticii și echității socialiste, pentru realizarea unor raporturi noi între oameni, bazate pe respect, colaborare și ajutor reciproc”.

În sfera muncii se afirmă pregnant, datorită politicii partidului nostru, echitatea socialistă care se întemeiază pe faptul că munca este nu numai un drept, ci totodată, o datorie socială și etică, condiția fundamentală de apreciere, stimulare și promovare socială. „Munca — subliniază Programul partidului — va constitui îndatorirea de onoare a tuturor cetățenilor patriei. Fiecare membru al societății va depune o activitate socială utilă, corespunzătoare capacității și pregătirii sale”. Pentru înțelegerea semnificației muncii, a însemnătății sale sociale de către toți oamenii un rol hotărâtor îl are activitatea ideologică și politică desfășurată de P.C.R. pentru dezvoltarea conștiinței socialiste.

În spiritul principiului echității socialiste, al normelor eticii comuniste, fiecare om al muncii este retribuit în funcție de cantitatea și calitatea muncii depuse, de aportul adus la făurirea bunurilor materiale și spirituale ale societății. Primește o aplicare consecventă principiul „retribuției egale pentru muncă egală, de la fiecare după capacități, fiecăruia după muncă”. Pe temeiul ridicării continue a nivelului de trai general al întregului popor, prin stabilirea unor măsuri de creștere a retribuției după muncă, prin asigurarea unor proporții corespunzătoare între veniturile maxime și cele minime, sporesc și cheltuielile sociale ale statului, care în dinamica societății noastre vor ocupa o pondere tot mai însemnată în satisfacerea trebuințelor generale ale oamenilor muncii, vor determina creșterea calității vieții.

Un imperativ major al activității ideologice-educative a partidului îl constituie formarea tineretului, a oamenilor muncii în spiritul patriotismului și al internaționalismului socialist. În activitatea de educație socialistă, P.C.R., pune un accent important pe cunoașterea de către oamenii muncii a trecutului de luptă al poporului nostru, a istoriei patriei, a tradițiilor culturii progresiste; a luptelor purtate de clasa muncitoare și de partidul comunist pentru eliberarea socială și națională.

Programul partidului și Codul etic conțin criterii exigente pentru aprecierea felului de a gândi, a munci și a se comporta a fiecărui individ. Ele dezvăluie că înaintarea pe calea socialismului și comunismului implică competență înaltă, gândire politică revoluționară, corelate cu o comportare etică superioară.

BIBLIOGRAFIE

*** Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism”, Editura politică București 1975, capitolul : Activitatea ideologică și munea politico-educativă a partidului.

Nicolae Ceaușescu : Raport la cel de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, Editura politică. București, 1974 pag. 92—97.

Nicolae Ceaușescu : Expunere cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general de cunoaștere și educație socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste, în „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 6, Editura politică 1972, pag. 620—686.

Nicolae Ceaușescu : Cuvîntare la adunarea consacrată aniversării Academiei „Ștefan Gheorghiu”, publicată în ziarul „Știința” din 29 martie 1975.

Cornel Burtică : „Activitatea ideologică — atribut esențial al exercitării rolului conducător al partidului în societate”, în „Era socialistă” nr. 5/1974.

Rolul literaturii și artei. Politica partidului de dezvoltare

a personalității, de promovare a umanismului socialist.

INFĂPTUIREA obiectivelor care concurează la formarea profilului moral, înaintat al omului, la educarea sa în spiritul idealurilor socialismului este condiționată de intensificarea activității ideologice, a muncii politico-educative, de sporirea exigenței în aceste domenii. Pe această linie se înscrie ansamblul măsurilor stabilite de documentele Congresului al XI-lea, în vederea creșterii răspunderii tuturor factorilor educaționali, între care subliniem conducerea unitară a întregii munci politico-educative, desfășurate atît pe linie de partid cît și pe linia organizațiilor obștești, a instituțiilor de cercetare în domeniul științelor sociale, de învățămînt și cultural-educative.

Între mijloacele educaționale cu o mare putere de înrîurire a fizionomiei spirituale a oamenilor, partidul acordă o mare atenție dezvoltării literaturii și artei, care sînt chemate să contribuie prin mijloacele lor specifice la afirmarea concepției înaintate despre lume și viață. Dezvăluind direcțiile dezvoltării lor, Programul P.C.R. precizează că „arta și literatura sînt chemate să dea expresie activității tumultuoase desfășurate de poporul român în toate domeniile de activitate, să înfățișeze mari-le realizări, entuziasmul, optimismul și hotărîrea sa de a merge neabătut înainte”.

Partidul va stimula și în viitor creațiile artistice de înaltă ținută umanistă, care pot îndeplini o importantă funcție educativă și care pot ajuta pe oameni să privească mereu înainte, să prefigureze schimbările viitoare ale societății, să mobilizeze poporul la înfăptuirea idealurilor mărețe ale comunismului. Totodată critica de artă trebuie să aibă un caracter militant, comunist și să-și exercite cu consecvență rolul de a promova valori artistice autentice, de a educa masele în spiritul principiilor umanismului socialist. Pentru a-și realiza cu succes misiunea, critica trebuie să se situeze ferm pe pozițiile materialismului dialectic și istoric, să adopte un spirit critic obiectiv, să cultive orientarea realistă a artei, să stimuleze legătura creatorilor cu viața, cu realitățile sociale.

În condițiile edificării noii societăți, presei, radioteleviziunii și celorlalte mijloace de informare în masă le revin îndatoriri tot mai complexe pentru a promova în mod activ ideologia partidului, de a milita consecvent pentru înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului, de a contribui la mobilizarea maselor în vederea înfăptuirii programului de dezvoltare multilaterală a patriei. Aceste mijloace de informare în masă trebuie să combată cu fermitate concepțiile străine, idealiste, retrograde și să răspîndească cunoștințele științifice despre natură și societate; în același timp sînt chemate să analizeze în spirit critic, exigent și principial activitatea din toate sectoarele vieții sociale, să dezvăluie cu curaj lipsurile și neajunsurile, să militeze pentru înlăturarea lor și pentru îmbunătățirea întregii activități.

★

Întreaga activitate ideologică, politică și educativă a partidului se desfășoară avînd ca scop formarea omului nou, capabil să acționeze conștient pentru a contribui la progresul general al societății noastre „În centrul politicii generale a partidului și statului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism — se arată în Program — se va afla permanent omul — factorul esențial al întregii dezvoltări economice-sociale — satisfacerea pleneră a cerințelor sale de viață în continuă creștere și diversificare, afirmarea neîngrădită a personalității umane”. Programul integrează umanismul socialist ca principiu de acțiune în însuși conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată, umanismul fiind pentru partidul nostru finalitatea majoră a întregii activități teoretice și practice. Socialismul, prin instaurarea unor relații noi, de colaborare și stimă reciprocă între membrii societății, a creat condiții pentru afirmarea personalității umane, și totodată a unui umanism integral socialist. Aceasta presupune conștientizarea faptului că realizarea fericirii personale nu poate avea loc decît în contextul fericirii întregului popor.

Avînd în vedere multiplele și complexe obiective care stau în fața întregului popor pentru edificarea socialismului și comunismului în România, activitatea ideologică și politico-educativă constituie unul din cele mai importante mijloace ale partidului de transformare calitativă a societății și, în același timp una din pirghiile de exercitare a rolului său conducător în cadrul națiunii noastre socialiste.

lector univ.

Grigore MARIAN

Academia de Studii Economice

Noțiuni și categorii economice

SISTEMUL DE PREȚURI

FUNCTII

Utilizarea categoriei economice preț este determinată de existența producției de mărfuri, de acțiunea legii valorii, prețul fiind expresia bănească a valorii mărfii. Desigur, pe plan național — așa cum se precizează în Programul Partidului Comunist Român — cîmpul și modul de acțiune al legilor producției de mărfuri sînt diferite de cele de pe plan internațional. În economia noastră socialistă prețurile au o deosebită importanță și pentru îndeplinirea cerințelor altor legi economice cum sînt: legea economică fundamentală a socialismului, legea dezvoltării planice proporționale, legea repartiției după cantitatea și calitatea muncii etc. Luarea în considerare a cerințelor acestor legi și utilizarea lor conștientă presupune, în mod necesar, ca o latură esențială a mecanismului de funcționare a economiei naționale, stabilirea organizată și planificarea prețurilor și totodată o politică a prețurilor ca parte integrantă a politicii generale economico-sociale a partidului și statului.

Prețurile îndeplinesc următoarele funcții economice:

a) **funcția de instrument sintetic de măsură**; în această calitate prețurile sînt utilizate ca instrument de schimb, precum și ca mijloc de calcul, evidență și planificare. Prin această funcție prețurile contribuie la repartizarea planificată a muncii sociale pe ramuri, subramuri și produse, constituie un instrument de măsurare a aportului fiecărei întreprinderi și ramuri la crearea venitului național, precum și de fundamentare a opțiunilor și deciziilor, prin prisma eficienței economice. Pentru a-și putea îndeplini corespunzător această funcție prețurile trebuie să reflecte cît mai real cheltuielile sociale de producție și să fie determinate din punct de vedere al metodei, pentru toate produsele, în același fel.

b) **funcția de instrument (pirghie) a politicii economice**, respectiv de cointerese a activității organizațiilor economice în conformitate cu interesele generale ale statului ce își găsește reflectarea în plan. În această calitate prețurile trebuie să determine unitățile productive să utilizeze în modul cel mai economic și rațional resursele materiale, de muncă și financiare, și să orienteze cererea populației în conformitate cu politica de consum. Într-o serie de cazuri, pentru realizarea acestei funcții, prețul poate să se abată de la cheltuielile sociale de producție.

c) **funcția de recuperare a cheltuielilor de producție și de redistribuire a venitului național**, în care calitate prețurile au un rol important ca instrument al organizării gestiunii economice în diferitele unități, făcînd-o dependentă în mod direct de vo-

lumul și calitatea rezultatelor activității acestora.

Pentru ca prețurile să-și poată îndeplini corespunzător aceste funcții ele trebuie adaptate periodic în funcție de noile condiții de producție, desfacere și consum din țară și de pe piața mondială. Unui anumit nivel al producției, al productivității sociale a muncii, al venitului național și al repartiției acestuia îi corespunde un anumit nivel al prețurilor. Principiul stabilității prețurilor nu înseamnă rigiditatea acestora, ci punerea lor în concordanță în mod organizat, conform prevederilor de plan, cu noile condiții ce se creează în economie.

CATEGORII

Ținînd seama de stadiile parcurse de la producție pînă la consum și de verigile prin care trec produsele în procesul de circulație a mărfurilor, se folosesc mai multe categorii de prețuri și anume:

— **prețurile de producție** care revin unităților industriale, de lucrări de construcții-montaj, agricole, precum și altor producători pentru mărfurile pe care le produc și le vînd diferiților consumatori; aceste prețuri trebuie să asigure unităților care lucrează în condiții normale de dotare, organizare și gospodărire recuperarea prețului de cost și „o rentabilitate optimă, reflectînd în mod corespunzător politica de reproducție lărgită, de dezvoltare multilaterală a societății și ridicare a bunăstării întregului popor”¹.

— **prețurile de livrare**, la care circulă produsele între diferitele unități socialiste. Aceste prețuri pot fi la nivelul prețurilor de producție, așa cum sînt de regulă prețurile de livrare ale mijloacelor de producție industriale, sau mai mari decît prețurile de producție, cuprinzînd în plus impozitul pe circulația mărfurilor și alte prelevări la bugetul de stat, atunci cînd cerințele ale politicii economice sau ale corelării prețurilor o impun.

— **prețurile cu amănuntul**, la care se desfac produsele către populație; aceleași prețuri se aplică și la vînzările prin rețeaua comerțului cu amănuntul către unitățile de stat, cooperatiste și alte organizații obștești.

— **tarifele**, care reprezintă prețurile ce se folosesc în domeniul prestărilor de servicii; în funcție de categoria beneficiarului tarifele au caracter de preț de producție și de livrare, sau de preț cu amănuntul.

STABILITATE

Diferitele categorii de prețuri menționate mai sus pot fi fixe sau limită, precum și unice pe întreg teritoriul țării sau diferențiate teri-

torial, pe destinații sau categorii de beneficiari, precum și în timp. Între diferitele categorii de prețuri există o strînsă legătură atît în ceea ce privește nivelul cît și a structurii lor. Această legătură însă nu trebuie înțeleasă ca o dependență automată între ele. Datorită funcțiilor lor diferite și caracterului lor planificat, există posibilitatea modificării nivelului unei categorii de prețuri fără ca aceasta să antreneze neapărat sau concomitent modificarea nivelului de prețuri din celelalte categorii. Astfel, reasezarea prețurilor de producție și de livrare nu implică neapărat și modificarea prețurilor cu amănuntul, iar în cazurile cînd această modificare devine necesară, ea se poate efectua mai tîrziu, în funcție de prevederile de plan privind creșterea retribuiției reale. „Se va urmări stabilitatea prețurilor de vînzare a bunurilor de consum. Prețurile cu amănuntul nu vor putea crește decît în limita stabilită prin plan, corespunzător politicii de ridicare a nivelului de trai al oamenilor muncii, concretizată în prevederile Programului partidului, în planurile cîincinale și anuale”².

În anii construcției socialiste și îndeosebi în ultima perioadă Partidul Comunist Român a acordat o mare atenție sistemului de prețuri și perfecționării lui.

Perfecționarea sistemului de prețuri constituie o operațiune complexă și continuă. De o foarte mare importanță pe această linie este actuala reasezare a prețurilor de producție și de livrare care se va încheia în anul 1975, reasezare ce se îndeplinește pe baza criteriilor cu privire la prețul de cost și venitul net cuprinse în noua legislație de prețuri.

Condiția fundamentală pentru îmbunătățirea în continuare a prețurilor, pentru apropierea lor de nivelul și relațiile existente în țările cu economie dezvoltată o constituie — așa cum se stabilește în Programul partidului — realizarea producției cu cheltuieli minime, ridicarea continuă a productivității muncii sociale, reducerea cheltuielilor materiale de producție, organizarea științifică a producției și a muncii, avîndu-se în vedere că sporirea și eficiența producției sînt factori hotărîtori ai creșterii avuției naționale.

prof. dr. I. ARSENE

¹ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și menținerea României spre comunism. Editura politică, București, 1975, p. 100.

² Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Editura politică, 1975, p. 100—101.

STUDIAREA fenomenelor economice, politice și sociale noi ale capitalismului contemporan constituie o preocupare nu numai a economiștilor și politologilor din țările socialiste, ci și a economiștilor marxiști din țările capitaliste care, observând „din interior” intensificarea contradicțiilor capitalismului monopolist de stat, dezvăluie esența reacționară a acestuia și precizează, totodată, sarcinile luptei pentru democrație, pentru socialism. Un exemplu în această privință ni-l oferă, de pildă, doctorul în economie Paul Boccara, profesor de științe economice la Universitatea din Amiens, redactorul șef al revistei teoretice a Partidului Comunist Francez „Économie et politique”, care a regrupat, selectat și actualizat într-o singură lucrare ¹⁾ o serie de studii fundamentale ale sale cu privire la capitalismul monopolist de stat, apărute în perioada 1966-1973 în diverse reviste. Mai înainte P. Boccara publicase „Traité marxiste d'économie politique : Le capitalisme monopoliste d'Etat”, Paris, Editions sociales, 1971. În noua sa lucrare Paul Boccara tratează o gamă largă de probleme economice și sociale printre care : analiza și teoria capitalismului monopolist de stat ; criza sistemului valutar interoccidental ; criza capitalismului monopolist de stat ; teoria supraacumulării — „devalorizării” capitalului ; perspectivele

Paul Boccara despre criza capitalismului monopolist de stat

crizei capitalismului monopolist de stat etc.

Acordind o atenție deosebită proceselor acumulării capitalului, „devalorizării” lui și finanțării publice a producției marilor monopoluri, Paul Boccara consideră că trăsătura caracteristică a capitalismului monopolist de stat contemporan o constituie criza sa, care reprezintă „un stadiu nou al crizei generale a capitalismului”. Printre fenomenele simptomatice ale acestei

crize, așa cum se manifestă de câțiva ani, Paul Boccara menționează următoarele : 1. tendințele accelerării inflației și ale creșterii prețurilor, ale dezorganizării relațiilor valutare, ale intensificării mișcărilor speculative de capitaluri și ale creșterii prețului aurului, adică, într-un sens mai general, criza sistemului valutar interoccidental ; 2. exacerbarea concurenței capitaliste pe piața internațională, dezvoltarea antagonismelor comerciale cu tendințe de veritabile războaie comerciale ; 3. o nouă tendință, în toate țările capitaliste, de sporire masivă a șomajului și de încetinire a creșterii producției, sfârșitul a ceea ce trecea drept «miracole» economice postbelice și presiunea crescândă asupra intensificării exploatării muncii, scăderii puterii de cumpărare și a însăși existenței micilor producători ; 4. o lipsă pronunțată, în raport cu amplele nevoi sociale, a progresului cheltuielilor pentru satisfacerea nevoilor colective : de educație, cercetare, sănătate sau a celor legate de cadrul de viață modernă — locuințe, urbanism și transport ; 5. caracterul alarmant în țările subdezvoltate al datorilor și criza sistemului așa zis «de ajutor public», gravele dificultăți rezultate din inechitatea prețurilor produselor exportate și din amplificarea șomajului ; 6. lupte politice și sociale de amploare, cu conținut nou, o contestare globală a societății capitaliste și aspirații

din ce în ce mai mari pentru democrație și socialism. 7. manifestarea, într-un mod nou, în toată lumea capitalistă și, deosebi, în S.U.A. a unei crize ideologice și morale profunde, a unei neliniști politice și a unei crize a învățămîntului, a instituțiilor de cultură și de informare și, în special, a unei neîncrederi în special în rindurile tineretului. Aceste fenomene ale lumii capitaliste contemporane confirmă intru totul tezele din Programul Partidului Comunist Român care subliniază că „Analiza marxist-leninistă a evenimentelor internaționale atestă cu putere că... ne aflăm la începutul unei noi faze a crizei sistemului capitalist, care cuprinde toate sferle vieții societății și afectează, într-o măsură mai mare sau mai mică, toate continentele.”) Explicind fundamentele economice ale crizei capitalismului monopolist de stat, Paul Boccara arată că, în urma acumulării capitalului are loc „devalorizarea” unei părți a lui, a părții devenită de prisos. Dar, această „devalorizare” a capitalului nu duce la scăderea ratei profitului, ci dimpotrivă „permite ridicarea ratei profitului altor capitaluri, ridicarea însăși a ratei generale și, prin aceasta, reluarea acumulării în proporții largite” cu toate contradicțiile și consecințele economico-sociale ce decurg de aici. Intervenția tot mai activă și sub forme variate a statului în economie, arată Paul Boccara, accelerează creșterea acumulării particulare pe baze largite.

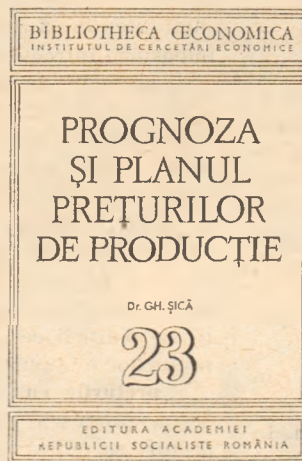
PREMIILE ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA PE ANUL 1973 PENTRU ECONOMIE ȘI SOCIOLOGIE

După cum s-a anunțat, luni, 31 martie a.c., a avut loc festivitatea de decernare a premiilor Academiei pe anul 1973.

Premiul „Petre S. Aurelian” pentru economie și sociologie a fost decernat următoarelor două lucrări :

În lucrarea sa, apărută în Editura Academiei, București 1973, 256 p., prof. univ. dr. Constantin Ionescu, analizează configurația socială a României la începutul acestui deceniu, precum și mutațiile survenite, la nivel național și în profil teritorial, cu accent deosebit asupra celor din cadrul claselor sociale, ale populației active și inactice, ale structurii populației ocupate pe ramuri ale economiei, ca urmare a procesului complex de industrializare socialistă, de transformare a agriculturii pe baze noi, de creștere a gradului de instrucție.

Editată în colecția „Bibliotheca economică” a Institutului de cercetări economice, cartea dr. Gh. Șică (Editura Academiei, București, 1973, 260 p.) realizează o cercetare în domeniul lucrărilor de prognoză și de planificare curentă și de perspectivă a prețurilor de producție. Autorul argumentează necesitatea introducerii în sistemul informațional din țara noastră a urmării evoluției acestor prețuri, mai întâi pe unele grupe reprezentative de produse, apoi pe baza unui sistem de indici și a elaborării unor „șiruri de prețuri”.

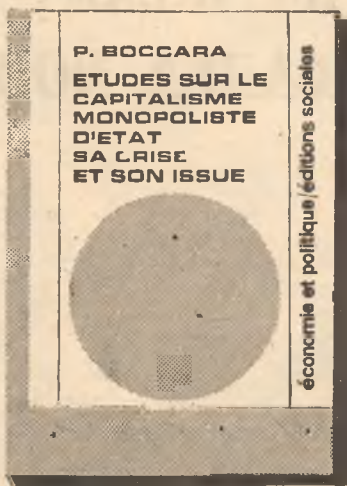
fise

Declinul dolarului — implicații

● Jean Matouk își începe articolul său din LE NOUVEL OBSERVATEUR, 10-16 martie 1975, intitulat Chute du Dollar : pas de quoi pavoiser (Cădere a dolarului : nici un motiv de a triumfa) cu o declarație recentă a lui Arthur Burns, președintele lui Federal Reserve System : „Dolarul este esențialmente o monedă forte”. Dar, după cum observă autorul, o lună după ce aceste cuvinte au fost rostite, se putea constata că promisiunile cu privire la anumite măsuri care vor împiedica declinul dolarului nu au fost ținute. Dolarul a mai scăzut cu 3% de la începutul lui februarie. Într-un an scăderea a fost de 20% în raport cu

Or, tocmai această acumulare sporită „marchează începutul unei noi și lungi perioade: a ceea ce a crizei capitalismului monopolist de stat.” Cheltuieli noi și în proporții sporite (pentru cercetare, educație, sănătate și, îndeosebi, pentru înarmare) a-pasă asupra plusvalorii. La aceeași rată, plusvaloarea nu mai poate să satisfacă nevoile colosale ale capitalurilor monopoliste. De aceea, se produce o întărire a exploatații, o intensificare a muncii; se aplică metode de sporire a profitului pe calea creșterii prețurilor și a accelerării inflației, favorizată, mai mult ca oricând, de finanțarea publică a producției capitaliste. Prelevările publice și resursele bănești destinate finanțării directe a monopolurilor limitează creșterea cheltuielilor pentru satisfacerea nevoilor colective, crescînd ale populației. Creșterea accelerată a prețurilor subminează monedele țărilor capitaliste și intensifică căutările în vederea obținerii de profituri ridicate pe seama recurgerii la speculații monetare, favorizate de existența imensă a capitalurilor lichide, excedentare. Ea provoacă, de asemenea, agravarea tendințelor spre insuficiența de bușeele naționale și internaționale, la supraproducție și șomaj masiv, mult mai greu de resorbit în condițiile creșterii productivității muncii sub impactul revoluției științifico-tehnice contemporane.

Ca urmare, în prezent și, mai ales, în perspectivă se anunță noi mari bătălii de clasă, atât pe plan național cit și internațional. Paul Boccara subliniază că socialismul este singura soluție de ansamblu și definitivă a cri-

zei actuale a capitalismului. Pe plan internațional, ieșirea veritabilă din criza capitalismului monopolist de stat depinde de „progresul decisiv al diferitelor forme de tranziție la socialism și la comunism pe scară mondială.” În condițiile adâncirii crizei capitalismului monopolist de stat, ale dezvoltării revoluției științifico-tehnice, afirmă Boccara, o soluție a crizei capitalismului monopolist de stat

constă în „noul tip de relații internaționale” reciproc avantajoase pentru toate popoarele.

În situația actuală, țările imperialiste se vor strădui să găsească noi forme de intervenție economică, favorizînd, de exemplu, „dominația supranațională în sectoarele de vîrf. Ele se vor strădui, de asemenea, să încetinească progresul țărilor subdezvoltate. Însă ele nu vor putea rezolva criza capitalismului monopolist de stat. Dimpotrivă, ele vor întări opoziția muncitorilor și popoarelor față de dezvoltarea dominației monopoliste supranaționale.” De altfel, apreciază Paul Boccara, „capitalismul monopolist de stat este ros de către revoluția științifico-tehnică, atât pe planul intern al fiecărei țări — unde se cere o nouă logică economică — cit și pe planul internațional. Pe planul relațiilor internaționale, revoluția științifico-tehnică cere o planificare a relațiilor tehnologice și științifice, precum și o utilizare a resurselor naturale mondiale, care să excludă risipa lor provocată de exploatarea monopolistă”. De aceea, „cercurile conducătoare ale țărilor imperialiste își fac simple iluzii cu privire la posibilitatea ieșirii lor rapide din criză prin efectuarea reformei sistemului valutar interoccidental și amenajarea relațiilor economice internaționale de o așa manieră încît să mențină dominația apăsătoare a capitalismului monopolist de stat asupra raporturilor internaționale.” Nu-

mai eforturile convergente ale tuturor forțelor democratice și antiimperialiste vor permite să se stabilească noi relații, stabile, care să răspundă, cu adevărat, nevoilor oamenilor. Paul Boccara reliefează că „țările socialiste, prin promovarea rapidă, într-o formă larg planificată, a schimburilor și raporturilor economice și tehnologice cu țările capitaliste dezvoltate, înregistrează, încă de pe acum, succese importante în lupta lor pentru instaurarea unui nou tip de relații economice și tehnologice, în interes mutual al popoarelor.”

Elaborată pe baza învățăturii marxiste, a teoriei leniniste a imperialismului, a lucrărilor marxistilor contemporani și a experienței mișcării democratice, antiimperialiste din lumea întreagă, cartea lui Paul Boccara prezintă un deosebit interes, constituind un efort de analiză marxistă a noilor condiții politice, economice și sociale ale țărilor capitaliste dezvoltate.

dr. Constantin BICHI

1) Paul Boccara, *Études sur le capitalisme monopoliste d'Etat, sa crise et son issue*, Paris, Editions sociales, 1973, 450 p.

2) Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura politică, București, 1975, pag. 185.

marca și de 15% în raport cu francul. J.M. se întreabă pînă unde va scădea dolarul și dacă există în această privință o strategie reală deosebită de cea oficială. După autor, cauza căderii dolarului se explică, în afară de deficitul balanței de plăți (export de capital) prin deficitul balanței comerciale („europenii și japonezii vind mai mult americanilor decît cumpără aceștia de la ei”), prin faptul că încrederea în dolar dispare și țările petroliere caută să se debaraseze de această monedă „fondantă” în schimbul unor bunuri reale (aur, imobile etc.). Trebuie să ne bucurăm de această prăbușire a dolarului? — se întreabă J.M. Pe termen scurt, da, răspunde el, căci aceasta reduce pentru Europa occidentală factura petrolieră formulată în dolari. Pe termen lung — nu, căci „topindu-se”, deviza americană va deveni atît de ieftină, încît mărfurile americane vor putea concura cu succes pe cele ale țărilor occidentale. Ar urma fie devalorizări defensive succesive, fie reacții protecționiste în lanț. „În final — un climat —

încheie J. Matouk — destul de apropiat de cel din anii 1930”.

Zece evenimente în știință și tehnica poloneză

● REVUE DE L'ÉCONOMIE POLONAISE nr. 6 (315) din acest an descrie succint cele mai mari zece evenimente petrecute în 1974 în știința și tehnica poloneză. Este vorba de: 1) intrarea în funcțiune a unui reactor atomic de 30 MW; 2) progrese în domeniul cercetării reacțiilor termonucleare controlate pentru producere de energie; 3) darea în exploatare a portului septentrional al Gdansk-ului; 4) deschiderea unei mine moderne de huiță; 5) descoperirea unor noi zăcăminte de sulf; 6) elaborarea unui test simplu și rapid pentru depistarea inflamației virotice a ficatului; 7) elaborarea unei tehnologii cuprifere moderne; 8) construirea combinelor agricole „Bizon Gigant”; 9) prima grevă în Polonia a unui stimulator atomic pe dard; 10)

descoperirea unei noi stele, care se află în atenția a cinsprezece observatoare astronomice din lume.

Ralph George Hawtrey

● Economistul englez sir Ralph George Hawtrey — specialist în probleme monetare — a decedat de curînd, în vîrstă de 96 de ani, ne informează THE TIMES din 22.III.1975. S-a născut în 1879 și a studiat la Eton, Trinity College și la Cambridge, unde a urmat matematicile. Cunoștințele sale economice nu le-a dobîndit la Cambridge, ci în practica sa în domeniul bancar, ca funcționar superior. A fost membru al Academiei britanice, președinte al Royal Economic Society ș.a. Este considerat unul din promotorii „politicii veniturilor”, care a contribuit la integrarea teoriei monetare în ansamblul gândirii economice burgheze contemporane.

El vedea în monedă o unitate de cont abstractă. Considera că ciclul economic este un fenomen esențialmente monetar. Instrumentul operațional pentru reglementarea creditului ar fi, după opinia sa, rata dobînzii pe termen scurt și nu pe termen lung. În primele sale cărți s-a pronunțat împotriva politicii de finanțare a lucrărilor publice ca instrument anticiclic, dar ulterior a revenit asupra acestei poziții, considerînd-o necesară în condiții de depresiune, alături de politica monetară. Sînt apreciate îndeosebi contribuțiile sale la analiza activității sistemului bancar și al monedei într-o economie modernă. Cele mai importante lucrări: *Currency and Credit (Moneda și creditul)*, *Capital and Employment (Capitalul și ocuparea forței de muncă)*, *The Art of Central Banking (Arta politicii bancare centrale)*.

fise

ECONOMIE MONDIALA

A 30-a aniversare a eliberării Ungariei

UN BILANȚ DE SUCESE ÎN EDIFICAREA NOII SOCIETĂȚII

POPORUL ungar sărbătorește astăzi a 30-a aniversare a eliberării patriei și, cu toate dificultățile întâmpinate pe drumul parcurs, poate privi cu încredere îndreptățită la dezvoltarea realizată într-un interval de timp istoricește scurt. Ungaria a devenit dintr-o țară preponderent agrară, rămasă în urmă, o țară industrială. Venitul național este creat astăzi în proporție de 55% în industrie și construcții, de 18% în agricultură, 16% în comerț, 6% în transporturi și 5% în alte domenii.

ÎNAINTE de eliberare, Ungaria se număra printre țările est-europene cu o economie împovărată de rămășițe feudale. Venitul național pe locuitor (300 dolari) se situa sub media Europei centrale. Ritmul de dezvoltare era, în medie, de aproximativ 1—1,5% anual.

Deși în timpul celui de-al doilea război mondial a fost distrusă aproximativ 40% din avuția națională, datorită muncii pline de abnegație a poporului eliberat în 1945 de sub jugul fascist, au fost de ajuns doar câțiva ani pentru a reveni la nivelul maxim al producției înregistrat înainte de război. Azi țara noastră — datorită folosirii posibilităților oferite de economia planificată și colaborării strânse cu țările prietene — se numără printre țările industriale cu nivel mediu de dezvoltare (venitul național pe locuitor depășește 1 000 de dolari) și este angajată din plin în efortul de desăvârșire a construirii socialismului.

În a doua jumătate a deceniului al șaselea, procesul de dezvoltare a economiei naționale a căpătat un nou impuls, planificarea centrală fiind legată de folosirea mai activă a relațiilor marfă-bani. Aceasta a avut un efect favorabil nu numai asupra industriei, ci a creat și posibilitățile de încheiere, la începutul deceniului al șaptelea, a transformării socialiste a agriculturii. Și încă în așa fel, încât și în perioada reorganizării acestui sector al economiei producția agricolă a crescut continuu.

La sfârșitul deceniului al șaselea dezvoltarea economică mai era încă posibilă în primul rînd pe calea extensivă, prin atragerea de noi resurse de forță de muncă; în deceniul al șaptelea, însă, rezervele dezvoltării extensive erau pe cale de epuizare, ceea ce a pus în centrul politicii economice orientarea către dezvoltarea intensivă. În perioada dezvoltării extensive, productivitatea muncii creștea numai cu aproximativ 3,5% pe an, pe cînd în perioada anilor '60 ritmul de creștere depășește 4%, iar în acest deceniu ajunge la 6—7%. Această politică de dezvoltare intensivă va trebui urmată cu consecvență și în viitor.

ODOVADĂ grăitoare a înaintării Ungariei pe calea socialismului și a posibilităților de dezvoltare în viitor o constituie faptul că peste 98% din venitul național se creează în sectorul socialist, din care 70% în sectorul de stat, iar restul în cel cooperatist.

Ca urmare a dezvoltării continue a economiei, a crescut considerabil nivelul de trai al celor ce muncesc; de exemplu, salariul real s-a majorat de peste 2,2 ori față de 1950, iar consumul alimentară pe locuitor a ajuns la 3 250 calorii pe zi.

Podurile peste Dunăre sînt una din podoabele capitalei Ungariei

Ridicarea nivelului de trai este ilustrată și de amploarea construcției de locuințe. Numărul de locuințe nou construite ce revin la 1 000 de locuitori a crescut de peste două ori, respectiv de la 3,8 cît era în 1950, la 8,2 în 1974. Îmbunătățirea asistenței medicale este reflectată de creșterea numărului de medici de la 11 la 25 la 1 000 de locuitori. Concomitent a sporit și numărul persoanelor care studiază în învățămîntul superior — de la 33 de mii la 100 de mii.

Fenomenele care au avut loc în economia mondială la sfârșitul anului 1973 și în 1974 au influențat nefavorabil economia Ungariei, în condițiile rolului foarte mare al comerțului exterior: exportul ajunge să reprezinte pînă la 40% din venitul național. Ungaria este o țară importatoare în primul rînd de materii prime și exportatoare de produse finite. Dar în ultimul an și jumătate prețurile materiilor prime au crescut mult mai rapid decît prețurile produselor finite, prin urmare pentru Ungaria raportul de schimb a înregistrat o deteriorare importantă. Este adevărat că cea mai mare parte a comerțului nostru exterior — circa două treimi — l-am desfășurat cu țările socialiste, unde în 1974 nu s-au produs schimbări însemnate în domeniul prețurilor.

În pofida acestor tendințe, în 1974 economia ungară a continuat să se dezvolte, și chiar într-un ritm mai rapid nu numai față de anii precedenți, dar și față de prevederile planului. Sarcinile cele mai im-

portante au fost îndeplinite și chiar depășite, astfel că în anul trecut venitul național a crescut față de 1973 cu 7%, în loc de 5% cît era planificat. De asemenea, producția industrială a sporit cu 8% în loc de 5—6% cît era prevăzut, iar cea agricolă cu 3,7% (în loc de 2,5%). Deosebit de important este faptul că 90% din sporul producției industriale provine de pe urma creșterii productivității muncii.

Condiții nefavorabile — cele externe și cele climatice — au fost, în linii mari, compensate atît de întrecerea în muncă inițiată în cinstea celui de al XI-lea Congres al partidului, de mobilizarea tuturor forțelor sociale în vederea creșterii producției, cît și de intensificarea relațiilor economice cu țările membre ale C.A.E.R.

CONGRESUL al XI-lea al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, ale cărui lucrări s-au desfășurat recent la Budapesta, a dezbătut și aprobat principalele orientări ale dezvoltării social-economice a Ungariei în perioada imediat următoare, precum și în perspectivă. După cum a arătat la congres primul secretar al C.C. al P.M.S.U., tovarășul János Kádár, cu toate dificultățile externe legate de conjunctura de pe piața mondială există premise pentru ca economia națională a Ungariei să se dezvolte și în anii următori într-un ritm apropiat de cel înregistrat în perioada precedentă. Astfel, printre principalele prevederi ale celui de-al cincilea plan cincinal (1976—1980) figurează sporirea veniturii naționale cu circa 30%, a producției industriale cu 33—35%, iar a celei agricole cu 16—18%; veniturile reale ale populației urmînd să crească cu 23—25%.

Deosebit de importante sînt obiectivele formulate în Declarația-program referitoare la edificarea societății socialiste dezvoltate în Ungaria și crearea premiselor pentru trecerea la construirea comunismului. Prin îmbinarea rodnică a avantajelor pe care le oferă revoluția tehnico-științifică cu superioritatea organizării socialiste a economiei și societății, prin ridicarea continuă a productivității muncii, este posibil — s-a arătat la congres — ca în următorii 15—20 de ani venitul național pe locuitor să se mărească de 2—2,5 ori față de nivelul său actual. Paralel cu îmbunătățirea continuă a traiului populației, în această perioadă va fi creată baza tehnică și economică necesară pentru trecerea la construirea comunismului în Ungaria.

Făcînd un bilanț multilateral al succesor obținute în cele trei decenii de luptă și muncă pentru edificarea societății noi, Congresul al XI-lea al P.M.S.U. a constituit în același timp o tribună de afirmare a hotărîrii întregului popor ungar de a nu-și precupeți eforturile pentru făurirea unei vieți din ce în ce mai bune, a unui viitor tot mai luminos.

dr. József GARAM

redactor șef al revistei „Figyelő”
Budapesta

FILIPINELE - O ȚARĂ A INSULELOR

TARĂ formată dintr-un arhipelag situat în largul Asiei de sud-est, compus din 7107 insule din care 880 locuite (dar 11 insule principale concentrează 98% din numărul populației), Republica Filipine și-a câștigat independența politică în 1946 și depune de atunci eforturi însemnate pentru înlăturarea efectelor îndelungatei dominații coloniale. Nivelul de dezvoltare economică exprimat printr-un venit național pe locuitor de 235 dolari în 1972, unilateralitatea aparatului productiv, insuficiența dezvoltare a infrastructurii economice, participarea sub posibilități la comerțul internațional constituie probleme majore cu care este confruntată țara. Soluționarea lor este concepută în strinsă dependență cu intensificarea eforturilor pentru creșterea gradului de valorificare a însemnatelor resurse naturale - agricole, forestiere, minerale - de care dispune această întinsă țară din Oceanul Pacific.

Principala activitate economică continuă să fie cea **agricolă** în care este antrenată peste jumătate din populația activă (53%, reprezentând peste 7 mil. persoane în 1973). Agricultura contribuie cu peste 30% la formarea produsului național brut și asigură 75-80% din încasările din export. După cucerirea independenței politice, au fost necesare eforturi - concretizate în extinderea rețelei de irigații, aplicarea de tehnologii avansate, utilizarea unor soiuri de semințe de mare randament - pentru a mări gradul de acoperire a consumului intern și a reduce corespunzător importul de produse agroalimentare, mai ales în condițiile unui spor natural ridicat al populației, de 3,1% pe an. Filipinele produc în condiții meteorologice normale peste 5 mil. t orez anual, ceea ce permite asigurarea auto-aprovizionării (în deceniul trecut nivelul producției de orez era de 3,2-4,5 mil.t/an). O altă cultură cerealică importantă, porumbul (2,013 mil. t în 1972, 1,831 mil. t în 1973), cultivată atât pentru consumul uman cât și pentru hrana animalelor, este destinată pieței interne. Se mai cultivă rădăcinoase, oleaginoase, zarzavaturi, cafea, cacao, ananas, citrice.

Filipinele sînt o importantă exportatoare de produse agricole specifice - copra, zahăr din trestie, banane, tutun, abaca (cinepă de Manila). În 1973 s-au produs 2,3 mil. t zahăr, 1,5 mil. t copra, 64,8 mii t tutun, 124 mii t abaca. Alături de culturile agricole pentru export este de semnalat importanța ca sursă de dezechilibru a exploatărilor forestiere (activitate ce concentrează aproximativ o jumătate de milion de persoane), nivelul producției de lemn (aproximativ 12 mil. mc anual) creînd posibilitatea efectuării unor exporturi în valoare de 250-340 mil. dolari anual. În prezent se efectuează ample programe de irigații și de controlare a inundațiilor urmărindu-se totodată, ameliorarea randamentelor la hectar, în principal la cerealele de bază, accelerarea reformei agrare, limitarea exploatării abuzive a pădurilor și stimularea activității de împăduriri.

Sectorul industrial, mai puțin important decît sectorul agricol sub aspectul cuprinderii populației ocupate (11,5% din totalul acesteia) și al participării la formarea produsului național brut (23,1%), este în curs de dezvoltare. Au loc și sînt preconizate unele modificări de structură prin imprimarea unei evoluții mai rapide industriei prelucrătoare, iar în cadrul acesteia, prin creșterea mai rapidă a producției unor ramuri ca : metalurgia fieroasă și neferoasă, industria chimică, industria textilă, industria de prelucrare a lemnului.

Bogatele resurse ale subsolului (minereuri de cupru, fier, crom, nichel, metale prețioase, metale rare, mercur, materiale de construcție, azbest, sulf, cărbune, petrol), încă insuficient cunoscute dar care fac obiectul explorațiilor, sînt de natură să asigure baza viitoare

rei dezvoltări atât a industriei extractive, cît și a unor ramuri de prelucrare. În prezent exploatarea resurselor miniere este concentrată în principal asupra extracției minereului de cupru (aproximativ 60% din valoarea producției miniere), minereului de fier și a metalelor prețioase (aur, argint). Nivelul producției de cupru (221,6 mii t conținut concentrat în 1973) situează Filipinele pe primul loc în Asia. Dezvoltarea în perspectivă a industriei extractive (care, alături de agricultură, furnizează baza producției pentru export) se preconizează să aibă loc, pe de o parte, în direcția intensificării exploatărilor actuale (se intenționează creșterea producției de cupru la 400 mii tone în 1978 și 500 mii tone în 1980), iar pe de altă parte, în direcția diversificării extracției (spre exemplu, se fac intense exploatări petroliere pe platforma mării Sulu).

Industria prelucrătoare are o participare mai redusă la formarea produsului național brut decît agricultura (20,8% în 1973), dar se caracterizează printr-o productivitate de 3,5 ori mai mare. Ca urmare a dezvoltării speci-

industriei, la promovarea exporturilor de produse prelucrate ; de asemenea, este sprijinită dezvoltarea întreprinderilor industriale mici și mijlocii. Numeroase proiecte se bucură de statutul de „pionierat” (domeniile considerate de importanță primordială pentru dezvoltarea economică a țării) în baza cărora beneficiază de o serie de avantaje.

O problemă deosebită importanță pentru dezvoltarea și diversificarea economiei filipineze este construirea unei infrastructuri economice corespunzătoare, întrucît insuficiența ei dezvoltare se resimte încă. Pentru perioada de plan 1974-1977 (ani fiscali) se prevăd importante investiții în acest domeniu (de peste 1 miliard dolari din surse interne și de 664 mil. dolari din surse externe), din care cea mai mare parte va fi utilizată pentru dezvoltarea rețelei de transport (în special a rețelei rutiere), a sistemului de irigații și pentru mărirea capacităților energetice.

În ceea ce privește participarea Filipinelor la **comerțul internațional**, aceasta se caracterizează prin : a) volumul exporturilor (1798 mil. dolari în 1973) reprezintă circa 17% din produsul intern brut, iar ca nivel reprezintă 44 dolari pe locuitor ; b) la export predomină câteva produse - lemn și chereștea, zahăr, derivate din nuci de cocos, minereu de cupru și concentrate (65-70% din volumul total al exporturilor) ; c) schimburile comerciale se desfășoară în principal cu doi parteneri : S.U.A. (32% în 1973, 30% în 1974) și Japonia (34% în 1973, 27% în 1974), restul țărilor avînd ponderi reduse. Filipinele întreprind în prezent măsuri în direcția diversificării exporturilor, în primul rînd prin creșterea gradului de prelucrare a produselor care acum se exportă în stare brută (lemn, minereu și concentrate de cupru). Planul de priorități în domeniul exporturilor prevede includerea în nomenclatorul de export a unor produse ca : plăci fibrolemnoase, plăci aglomerate, cauciuc crumb, fibre acrilice, produse textile, produse din materiale plastice, produse din piele și cauciuc ș.a., a căror fabricație în vederea exportului beneficiază de un sistem de stimulente. Paralel cu diversificarea exporturilor se urmărește diversificarea surselor de aprovizionare și desfacere, în această direcție Filipinele promovează o politică de intensificare a relațiilor cu toate țările, indiferent de orînduirea lor socială, pe baza unor principii care să conducă la statornicirea unor relații echitabile între state, a unei noi ordini politice și economice internaționale corespunzătoare aspirațiilor de pace și progres ale popoarelor.

În ciuda depărtării geografice, schimburile economice dintre România și Filipine - între care s-au stabilit relații diplomatice în anul 1972 - cunosc o continuă diversificare, rămîind încă multe posibilitățile de extindere țînînd seama și de dezvoltarea continuă a potențialului economic al celor două țări. Dificultățile la nivel înalt care va avea loc cu prilejul apropiatei vizite în această țară a președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, va deschide noi și ample perspective pentru dezvoltarea relațiilor politico-diplomatice, economice, comerciale și cultural-științifice dintre cele două țări, în interesul reciproc ca și în interesul cauzei păcii și înțelegerii între popoare.

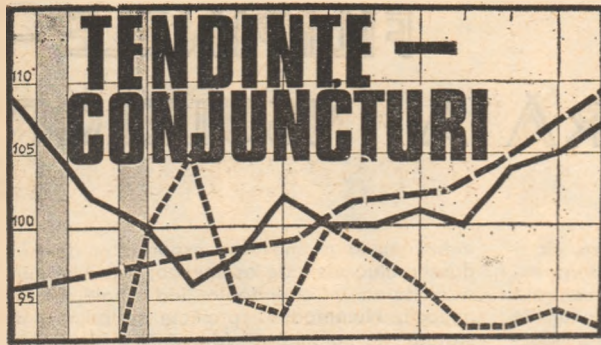

Escolta - principala arteră comercială a Manilei

fică a agriculturii, cu o mare parte a producției orientată spre export (produse care necesită o prelucrare prealabilă cum sînt trestia de zahăr, nucile de cocos, tutunul), industria prelucrătoare a căpătat o structură caracteristică : industria alimentară, a băuturilor și tutunului contribuie în proporție de 33-35% la valoarea producției industriei prelucrătoare. Anii din urmă au evidențiat o tendință de modificare a acestei structuri prin creșterea ponderii în producția industrială a unor ramuri ca industria chimică (14,8% în 1971), industria textilă (8,1%) etc.

Condițiile specifice în care are loc procesul de industrializare, obiectivele dezvoltării în perspectivă a economiei filipineze au determinat conturarea, în cadrul **planurilor prioritare de investiții**, a unor proiecte de investiții în industrie axate pe domenii care utilizează multă forță de muncă (industria textilă de exemplu), contribuind la descentralizarea

Maria DESMIREANU

Criza economică și comerțul mondial

VALORIC, comerțul mondial a sporit anul trecut cu 44 la sută, atingând 825 miliarde dolari, dar 90 la sută din sporul valoric s-a datorat creșterii prețurilor. Totuși, creșterea cu 5 la sută a comerțului mondial într-o perioadă când în ansamblul lumii capitaliste creșterea economică a fost aproape nulă poate fi considerată un rezultat satisfăcător, apreciază săptămânalul londonez The Economist. În ciuda unui deficit sporit de la 17 la 61 milioane dolari al balanței lor comerciale (vezi graficul), țările capitaliste dezvoltate nu au recurs la măsuri protecționiste severe de genul instituirii controlului asupra importurilor. Insuși deficitul a fost mai mic decât se aștepta inițial.

La rîndul lor, țările exportatoare de petrol au cheltuit pentru importuri 31 miliarde de dolari din încasările lor, față de 20 miliarde dolari în 1973. Datorită acestei creșteri, dar și unei cereri mondiale mai scăzute de petrol, excedentul balanței plăților curente a țărilor O.P.E.C. a fost

în 1974 de circa 50—55 miliarde dolari — reprezentînd cam 6,5 la sută din exportul mondial —, atunci cînd previziunile anterioare vorbeau de sume pînă la 80 miliarde dolari. În cazul țărilor în curs de dezvoltare nepetroliere, deficitul comercial însumat s-a dublat, atingînd 24 miliarde dolari, deși prețurile la produsele exportate de aceste țări nepetroliere au sporit cu 25 la sută anul trecut. Totuși rezervele lor valutare au fost mai puțin afectate decât se credea inițial.

În ceea ce privește comerțul mondial în 1975, „The Economist” apreciază că și previziunea revizuită recent de O.C.D.E. privind o creștere nulă pe ansamblul țărilor membre trebuie considerată prea optimistă, dată fiind scăderea mare a P.N.B. în trimestrul I, fără a fi sigur că înviarea așteptată pentru sfîrșitul anului va fi suficient de susținută pentru a echilibra situația. Din acest motiv în țările capitaliste dezvoltate este improbabilă o creștere economică bazată pe sporirea exporturilor conchide revista.

Orizont economic finlandez

RAPORTUL asupra conjuncturii elaborat de Ministerul Finanțelor al Finlandei prevede un ritm de creștere a producției de 2,5% în anul în curs, dată fiind dispariția parțială a factorilor care au limitat sporirea acesteia în 1974. Încetinirea creșterii cererii externe datorită recesiunii din lumea capitalistă va antrena o majorare a deficitului comercial de la 5 la 5,5 miliarde mărci finlandeze. În domeniul produselor forestiere exporturile se vor diminua, în cazul lemnului chiar cu 17%. Importurile Finlandei vor spori în acest an cu 12% (cu 5% cele de materii prime, dar cu 36% cele de bunuri de investiții și cu 17% cele de bunuri de consum).

Printr-un acord cu Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului intrat în vigoare la 1 ianuarie a.c., tarifele vamale în relațiile cu aceasta s-au redus cu 60%.

Suprimarea cauțiunii obligatorii importurilor în Italia

LA 24 MARTIE în Italia a fost suprimată cauțiunea pe care firmele erau obligate s-o verse la importul de produse. Această cauțiune fusese instituită la 20 mai 1974. Echivalentă cu 50 la sută din valoarea importurilor, cauțiunea trebuie să fie depusă la Banca Italiei. Actuala măsură urmează unei îmbunătățiri a balanței italiene de plăți. O altă hotărîre privește modificarea reglementărilor în materie de împrumuturi bancare, pentru a se permite lărgirea creditelor acordate și reducerea dobinzilor.

Perspectivile economiei spaniole în 1975

EXPERTII Ministerului de Finanțe spaniol apreciază că ritmul de dezvoltare economică a Spaniei în 1975 nu va depăși 4%. Guvernul prevede, între altele, că șomajul se va menține la 2,5% din totalul salariaților, ceea ce reprezintă aproximativ 220 000 de oameni. În 1974 numărul șomerilor înregistrați oficial a fost de 200 000. Se prevede, de asemenea, reducerea cu 3—4% a ritmului de creștere a prețurilor, care în 1974 au sporit cu aproximativ 15%. Pornind de la proiectele de extindere a folosirii resurselor interne, experții apreciază că în acest an se va reuși stăvilirea creșterii importului, obținîndu-se astfel o îmbunătățire a balanței comerciale. Deficitul balanței de plăți se așteaptă să rămînă la nivelul anului 1974, de 3—3,5 miliarde dolari.

Comerțul exterior al S.U.A.

ANUL 1974 s-a încheiat pentru S.U.A. cu un deficit comercial de 3,1 miliarde dolari, al doilea ca mărime înregistrat vreodată, față de un excedent de 1,3 miliarde în anul precedent. În cea mai mare parte creșterea cu 38% a valorii exporturilor s-a datorat inflației, în vreme ce la importuri sporirea valorii cu 45% ascunde o reducere în fapt a volumului lor cu 10% față de anul precedent. Excedentul comerțului exterior cu produse agricole (12 miliarde dolari în 1974) a continuat să-l întrecă pe cel din comerțul cu produse ale industriei prelucrătoare (7,3 miliarde), deși exportul acestora din urmă a sporit cu aproape 50%. În ciuda reducerii investițiilor în lumea capitalistă, exportul de mașini și utilaje a sporit cu 40%, cererea pentru echi-

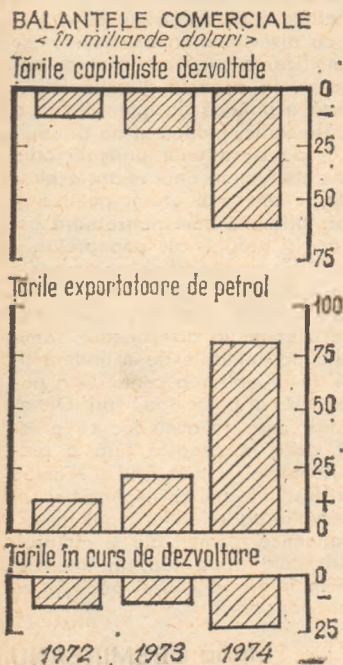
pament de nivel tehnic ridicat rămînînd susținută, chiar în condițiile creșterii prețurilor. Categoriile de produse la care s-au înregistrat cele mai importante sporuri au fost calculatoarele electronice, instalațiile de foraj (cu peste 50%), componentele electronice, generatoarele electrice și echipamentul de telecomunicații, de asemenea avioanele civile (export de 3 miliarde dolari, cu un miliard mai mult decât în anul anterior). La produsele agricole, valoarea exporturilor a crescut cu 4,4 miliarde dolari, mai ales pe seama grîului, porumbului, soiei și bumbacului, deși volumul exportului acestora a scăzut cu 10%.

În vreme ce importul de bunuri de investiții a sporit cu 25% (mai ales cel de mașini și de componente electronice de la filialele americane din străinătate), cel de bunuri de consum s-a redus pentru al doilea an consecutiv, datorită recesiunii din S.U.A. și inflației din restul lumii capitaliste. Importul de zahăr, deși cantitativ a sporit cu numai 10%, valoric s-a dublat.

După deficitul comercial de 210,5 milioane dolari din ianuarie a.c., în februarie S.U.A. au înregistrat un surplus comercial record de 917 milioane dolari.

Se extinde cooperarea R.D.G. cu țările capitaliste dezvoltate

ANUL TRECUT comerțul R.D.G. cu țările capitaliste dezvoltate a sporit cu 30% față de 1973. După cum arată Gerhard Bell, secretar de stat la Ministerul Comerțului Exterior al R.D.G., un rol pozitiv în promovarea acestor schimburi l-au avut săptămînile și zilele tehnicii organizate de țara sa în Italia, Anglia, S.U.A., Japonia, care au favorizat și vînzarea de licențe și know-how. În cursul ultimelor zece luni R.D.G. a semnat acorduri comerciale pe termen lung cu Finlanda, Portugalia și Japonia, iar acorduri de cooperare economică, industrială, științifică și tehnică cu Norvegia, Suedia, Austria și Olanda. În felul acesta, R.D.G. are încheiate în prezent acorduri comerciale și economice la nivel guvernamental cu aproape toate țările capitaliste industrializate. Acordurile de cooperare s-au concretizat în 1974 prin aranjamente încheiate de întreprinderi de comerț exterior din R.D.G. cu societăți ca Vöest (Austria) Montedison (Italia), Rhone-Poulenc (Franța) și Guest, Keen și Nettlefolds (Olanda).

Resursele energetice mondiale: PREZENT ȘI PERSPECTIVĂ (II)

Evaluarea resurselor de combustibili fosili „neclasici”

PE MĂSURA ce costurile extracției combustibililor fosili „clasici” vor crește iar tehnica va progresa, se vor crea treptat condițiile pentru trecerea la folosirea rezervelor de combustibili „neclasici” reprezentate de „petrolul greu”, șisturile bituminoase, nisipurile asfaltice. Deși combustibilii „neclasici” reprezintă importante rezerve energetice, deocamdată se consideră că ele sînt prea scumpe în comparație cu celelalte surse de energie, extracția și folosirea lor nefiind deci avantajoasă din punct de vedere economic.

Dintre resursele de combustibili „neclasici” o importanță mai mare prezintă **șisturile bituminoase** (petroliere); potrivit raportului secretarului ECOSOC, rezervele de șisturi bituminoase se estimează la circa 506 mlrd. t (conținut de petrol) sau la aproximativ 710 mlrd. t.e.c., cele mai mari depozite aflîndu-se în S.U.A. (320 mlrd. t petrol), Brazilia (circa 120 mlrd. t), Canada (23 mlrd. t), Zair (15 mlrd. t) etc. În ceea ce privește **nisipurile asfaltice**, experții O.N.U. estimează rezervele respective la 440 mlrd. t (conținut de petrol) sau 621 mlrd. t.e.c.; printre cei mai mari deținători de rezerve de nisipuri asfaltice se numără Canada (118 mlrd. t), Venezuela (112 mlrd. t), S.U.A. (circa 84 mlrd. t) ș.a.

Bilanțul consumului și al resurselor de combustibili fosili

PENTRU a cunoaște în ce ritm se vor epuiza rezervele sigure și probabile de combustibili, cunoscute astăzi, se impune o comparație a necesarului prognozat cu rezervele disponibile. Astfel, experții O.N.U. au ajuns la următoarele concluzii importante, în perspectiva anului 2000:

— rezervele sigure de petrol cunoscute în prezent vor fi epuizate pînă în anul 1995, iar rezervele probabile se vor consuma în proporție de circa 17% pînă în anul 2000;

— rezervele sigure de gaze naturale cunoscute în prezent se vor epuiza pînă în anul 1996, iar rezervele probabile și posibile se vor consuma pînă în anul 2000 în proporție de numai 10%;

— la cărbune se vor consuma pînă în anul 2000 circa 13% din rezervele totale (sigure și probabile) de cărbune superior, aproximativ 19% din cele de cărbune brun, iar la turbă o fracțiune foarte mică;

— rezervele de combustibili „neclasici” se vor consuma numai într-o foarte mică proporție.

Experții O.N.U. apreciază că **rezervele mondiale sigure de combustibili „clasici” vor fi suficiente pentru acoperirea cererii crescînde de energie pînă în anul 2000 și că nu este necesar, deocamdată, să se producă petrol din șisturi bituminoase și nisipuri asfaltice** (ținînd seama de costul ridicat).

Chiar dacă cererea totală de combustibili va progresa într-un ritm foarte scăzut (cu o rată medie anuală de numai 2%), **discrepanța dintre nevoi și posibilități pe plan mondial va apărea evidentă în jurul anului 2010, dacă se confirmă evaluările maxime ale rezervelor de petrol și gaze, sau în jurul anului 2020, dacă crește substanțial eficiența extracției petrolului.** Devine, totuși, tot mai actuală grăbirea realizării unor noi posibilități de obținere a energiei, după cum au demonstrat recente evenimente ale „crizei” energetice.

Viitorul combustibililor sintetici

COMBUSTIBILII sintetici pot fi produși fie din material fosil (șisturi bituminoase, nisipuri asfaltice și cărbune), obținîndu-se petrol și gaze, fie din bioxid de carbon și hidrogen (derivați din surse nefosile practic inepuizabile — carbonat de calciu și apă), obținîndu-se, prin sinteză, metanol. Hidrogenul, în mod separat, poate fi folosit și el ca înlocuitor al gazelor naturale și chiar al unor combustibili lichizi.

Deși obținerea combustibililor sintetici în laborator este pusă la punct, totuși producerea lor la scară industrială necesită încă cercetări. În S.U.A. se manifestă un interes deosebit pentru găsirea unor procese tehnologice convenabile de obținere a petrolului și gazelor din șisturi bituminoase, nisipuri asfaltice și, mai ales, din cărbune. Dacă în prezent nici unul din procesele tehnologice nu s-a verificat a fi convenabil, în deceniul următor se preconizează ca cel puțin transformarea cărbunelui în petrol și gaze să devină acceptabilă din punct de vedere economic. Aceasta înseamnă că încă din acest secol se va putea trece la transformarea pe scară industrială a cărbunelui în petrol și gaze, deși — după unele păreri — o asemenea măsură ar fi necesară abia după anul 2000.

Ținînd seama de faptul că dintr-o tonă de cărbune se obțin 0,3—0,4 tone petrol, precum și de amploarea rezervelor mondiale de cărbune, rezultă că acesta va deveni, treptat, una din principalele surse de satisfacere a cererii de combustibili.

În ceea ce privește producția pe scară industrială a combustibililor sintetici nefosili se apreciază că aceasta va începe în jurul anilor 2010—2020, mai ales în țările cu consumuri energetice mari și cu rezerve reduse de combustibili fosili. Această cale va putea fi luată în considerare din punct de vedere economic dacă se ține seama de evoluția în perspectivă a prețurilor la combustibilii „clasici”. De exemplu, în Anglia, potrivit calculului, costul petrolului și al gazelor sintetice obținute din cărbune este în prezent de 3—5 ori mai mare decît cel al combustibililor naturali, iar costul metanolului din carbonat de calciu — de 3 ori mai ridicat decît cel al hidrogenului electrolitic sub formă gazoasă.

După aprecierea specialiștilor englezi, încă la începutul secolului următor în această țară (ca și, probabil, în multe alte

țări dezvoltate din punct de vedere economic) vor fi produse și utilizate, în condiții economice, trei categorii de combustibili: a) petrol și gaze naturale; b) petrol și gaze sintetice din cărbune și șisturi bituminoase; c) combustibili sintetici nefosili, ca metanolul și hidrogenul. În S.U.A. a fost lansat un program de cercetare și dezvoltare menit să găsească soluții și să demonstreze că încă la sfîrșitul actualului deceniu va deveni posibil, din punct de vedere economic, să se treacă la producerea pe scară industrială a combustibililor sintetici lichizi și gazoși din cărbune, iar în perspectivă — din materiale nefosile.

Luînd în considerare evaluările rezervelor de combustibili fosili și, mai ales, posibilitățile oferite de știință și noile tehnologii de obținere a combustibililor sintetici din materiale nefosile, rezultă că — **pentru o perioadă previzibilă — se vor putea găsi suficiente surse pe glob care să satisfacă cererea crescîndă de combustibili.** Se cuvine subliniat faptul că, în viitor, eforturile de investiții, și îndeosebi cele științifice, de cercetare trebuie multiplicat pentru găsirea unor noi soluții și aplicarea lor în practica industrială. Este evident că fără asemenea eforturi natura va oferi tot mai greu sursele energetice de care societatea are tot mai mare nevoie.

Energia electrică și potențialul nuclear

SOLUȚIONAREA, în perspectivă, a problemei combustibililor — chiar și a celor sintetici — nu înseamnă nicidecum că a fost rezolvată în mod implicit și problema energeticii, în ansamblul ei. Producerea combustibililor sintetici din materiale nefosile implică folosirea pe scară largă a proceselor electrolitice și catalitice. De subliniat că o serie de procese tehnologice de extracție a materialelor în metalurgie și în chimie folosesc pe scară largă electroliza. Acestea, ca și necesitățile casnice, solicită cantități tot mai mari de energie electrică. De exemplu, în prezent în S.U.A. energia electrică reprezintă circa 25% din consumul total de energie; în anul 2000, potrivit unor proiecte, ponderea sa va ajunge la aproximativ 50%. În Europa, ca și în alte regiuni ale globului, se prevede un ritm mediu anual de dezvoltare a consumului de energie electrică mult mai mare decît al consumului total de energie (7,2 — 8,1%, față de 4,5 — 4,8%).

În condițiile apariției și accentuării treptate a discrepanței dintre nevoile crescînde de combustibili fosili și resursele efectiv existente pe glob, se scontează pe o intervenție masivă a unor noi surse energetice, reprezentate în special de energia nucleară, concomitent cu reducerea la minimum a folosirii hidrocarburilor în industria energiei electrice, urmînd ca acestea să fie îndrumate către industria chimică, în anumite procese tehnologice industriale, în transporturi.

Multe țări manifestă un interes crescînd

pentru utilizarea energiei de origine nucleară, considerind-o ca un mijloc important de soluționare a problemei energetice. Înainte de sfârșitul acestui deceniu, practic toate țările europene vor dispune de centrale electrice nucleare sau, cel puțin, de programe specifice în acest sens, astfel încât se așteaptă ca în 1985 în Europa peste 28% din cantitatea de energie electrică să fie produsă în centrale atomoelectrice, iar restul în centrale termice (61%) și centrale hidroelectrice (11%).

Totuși, folosirea energiei nucleare pe scară mai largă prezintă încă numeroase dificultăți legate de consumurile tehnologice mari de combustibili nucleari în raport cu rezervele cunoscute, de costul ridicat al investițiilor și al combustibilului, de alegerea locului de amplasare a centralelor atomoelectrice precum și de existența unor reziduuri poluante.

În stadiul actual de dezvoltare a tehnologiei, fisiunea nucleară este aceea care poate juca un rol important în sporirea producției de energie electrică. Aceasta se poate realiza în două categorii de reactoare: termice și regeneratoare rapide.

În dezvoltarea, pe termen scurt și mediu, a producției de energie electrică de origine nucleară, vor predomina reactoarele termice. Totuși, din punctul de vedere al randamentului combustibilului nuclear, reactorul termic este cu totul necorespunzător, întrucât utilizează, prin fisiunea nucleară, numai 1-2% din energia potențială existentă în uraniu. Cumulând necesarul de combustibil nuclear pentru producția de energie electrică proiectată pe perioada 1970-2000, rezultă o cantitate ce depășește cu mult rezervele cunoscute (sigure și probabile) de uraniu pe întregul glob, cu costuri de exploatare pînă la 30 de dolari/livru.

De aceea, cercetarea și dezvoltarea tehnologică a reactoarelor nucleare este astăzi orientată cu precădere spre ridicarea eficienței utilizării combustibilului nuclear

prin construirea și folosirea reactoarelor regeneratoare rapide. Prototipuri ale acestora sînt în construcție sau chiar realizate în unele țări. De exemplu, în U.R.S.S. primul reactor regenerativ rapid de 150 MW funcționează din 1972, după care a mai fost construit altul de 600 MW, preconizindu-se ca la începutul deceniului următor să se treacă la construcția pe scară largă a acestui tip de reactor. În Franța și Anglia au fost construite prototipuri de reactoare regeneratoare rapide de 250 MW și s-a exprimat intenția ca, după verificarea funcționării acestora, să se treacă de îndată la construirea unor reactoare de acest tip cu o putere instalată de peste 1000 MW.

Opinia cea mai răspîdită este că de abia spre sfârșitul deceniului următor va fi posibilă folosirea eficientă a reactoarelor regeneratoare rapide (din punctul de vedere al costului investiției specifice și al producției de energie electrică). Dar cel mai important este faptul că acest tip de reactoare face posibilă utilizarea energiei uraniului natural în proporție de 50-75%, față de numai 1-2% la reactoarele tradiționale, deschizînd totodată calea către exploatarea, mai costisitoare, a rezervelor cu un conținut foarte redus de uraniu — inclusiv cele din apa mărilor și oceanelor — deci practic nelimitate.

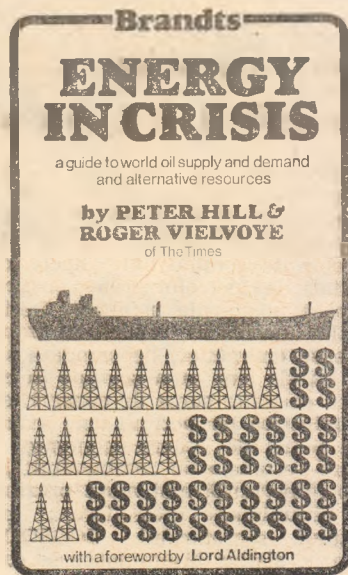
Dacă în perspectiva trecerii la reactoare regeneratoare nu se ridică vreoa problemă reală în legătură cu epuizarea combustibililor nucleari disponibili pe glob, în schimb o chestiune foarte serioasă ar putea să devină — așa cum atrag atenția o serie de cercetători, medici și biologi — poluarea mediului inconjurător cu elemente radioactive, cu urmări grave și de lungă durată asupra vieții pe pămînt³⁾

O cale tehnologică încă nepusă la punct, dar care ar putea rezolva concomitent

(Continuare în pagina 32)

ALTERNATIVE ENERGETICE

ABORDÎND un subiect care rămîne în actualitate, cartea lui Peter Hill și Roger Vielvoye **Energy in Crisis** (Energia în criză), Londra, Robert Yeatman Ltd. 1974, 244 p. urmărește — și reușește — să convingă că este

de o importanță vitală ca învățămintele crizei survenite în 1973-1974 să fie însușite. „Eșecul realizării unei dezvoltări planificate a tuturor surselor de energie ar expune lumea la consecințe cu mult mai mari în deceniul următor” (p. 221).

Autorii constată că dacă consumul mondial de petrol ar continua să crească în ritmul din ultimii ani, ar fi necesară descoperirea unor zăcăminte de talia celor din Marea Nordului la fiecare doi ani pentru a ține pasul. Necesitatea dezvoltării unor resurse alternative de energie constituie una din principalele concluzii ale lucrării.

Trecînd în revistă alternativele, autorii calculează că în ceea ce privește cărbunele, în anul 2000 — după extracția pînă atunci a circa 200 miliarde tone — ar rămîne încă rezerve suficiente pentru a acoperi consumul pe încă cel puțin 50 de ani în ipoteza cea mai pesimistă. Dar, constată ei, „rezervele de cărbune, ca și zăcămintele de petrol, nu sînt distribuite în mod egal și o insuficiență ar putea apărea curînd și face Europa, de exemplu, la fel de dependentă de importul de cărbuni ca acum de cel de petrol”.

În ce privește uraniul, un eventual eșec al reactoarelor regeneratoare rapide și răspîndirea acestor termice obișnuite ca mijloc de acoperire a necesarului crescînd de energie electrică ar pune la grea încercare resursele cunoscute, ceea ce accentuează și mai mult necesitatea descoperirii unor noi resurse.

În legătură cu energia solară, date citate de autori evidențiază că ea s-ar putea dovedi foarte adecvată în acoperirea necesarului de energie al anumitor categorii de consumatori, de exemplu în sectorul casnic.

O maximă raționalitate a alegerii și eficiență a utilizării resurselor se impune cu acuitate. Este vorba aici și de randamentul scăzut al transformării energiei primare în energie electrică, la care se adaugă pierderile din transport. Autorii apreciază că acum 70% din energia cuprinsă în purtătorii primari se irosește înainte de a ajunge la consumator, care de multe ori o risipește și el. „Cu cît o țară este mai dezvoltată, cu atît există mai multe rezerve de economisire”, afirmă autorii, adăugînd în continuare: „Mesajul este clar. Economii masive pot fi realizate dacă politici corecte sînt stabilite de guverne și dacă se fac încercări serioase de a educa pe consumatori să utilizeze cu prudență resursele”.

D. D.

EXPOZIȚIA SPECIALIZATĂ

de

APARATURĂ DE VERIFICĂRI ȘI INCERCĂRI MECANICE PENTRU METALE, CAUCIUC, PLASTICE, TEXTILE ȘI HIRTIE

deschisă la Sala Palatului Republicii Socialiste România, între 8-11 aprilie 1975.

Program de vizitare: zilnic între orele 10-16

PARTICIPĂ FIRMELE:

Austria	— BRABENDER
	— EMCO
	— RANK PRECISION INDUSTRIES
Elveția	— INSTRON
Italia	— EMPRO
Franța	— ADAMEL-LHOMARGY
R. F. Germania	— HELMUT FISCHER
	— GOETTERT-FEINWERK-TECHNIK
	— KRAUTKRÄMER
	— SCHENCK
	— ULTRAKUST-GERÄTEBAU

Informații suplimentare și invitații la:

PUBLICOM — AGENTIE DE PUBLICITATE PENTRU COMERT EXTERIOR

București — Bd. N. Bălcescu 22

telefon 14.75.35

PIAȚA MONETARĂ INTERNACIONALĂ

Curs Curs la 24.III 27.III
central 28.III 1973 1975
1973.

Abeterea
a cursului v-
luteilor în ziua
de 28.III.1975
Abeterea
în S a
cursului
dolarului
față de
diversele
valute în
perioada
28.III
1973-
28.III
1975

Moneda	Curs	24.III 1973	27.III 1973	28.III 1975	28.III 1973	28.III 1975	Abeterea
Marca vest-germană	2,66904	2,6990	2,5520	2,5550	+13,45	+14,70	-12,82
Francul elvețian	3,3855	3,2500	2,5100	2,5050	+34,07	+28,71	-22,30
Francul francez	4,60414	4,7025	4,2115	4,2275	+ 8,90	+11,24	-10,10
Lira sterlină	2,8952	2,5250	2,4170	2,4022	-16,82	+ 3,58	+ 3,45
Lira italiană	523,50	607,0	630,10	652,0	-17,15	- 3,95	+ 4,11
Yenul japonez	308,0	280,20	207,40	301,10	+ 5,50	- 3,74	+ 3,89
Florinul olandez	2,78117	2,8260	2,574	2,400	+15,69	+17,55	-14,93
Francul belgian	40,334	+1,10	24,35	25,40	+13,94	+16,10	-13,97
Prețul aurului la Londra	-	103,87	177,25	17,50	-	-	-

1) + dezvoltare (apreciere de fapt); 2) dezvoltare (apreciere de fapt); 3) dolarul pentru 1 liră sterlină; 4) prețul cursului în dolari/uncie, primul fixing.

ÎN SAPTĂMÎNA 24-28 martie 1974, situația pe piețele valutare internaționale a fost relativ calmă. Cursul dolarului S.U.A., după ce a manifestat o tendință de stabilizare în jurul nivelului de 2.32 mărci vest-germane, 2.50 franci elvețieni și 4.20 franci francezi, a marcat o netă tendință de întărire față de majoritatea valutei occidentale. Această tendință de întărire s-a datorat mai multor

factori între care aprecierilor că economia americană ar putea să intre într-o fază de redresare încă din vara acestui an, consecință a ansamblului de măsuri luate de autoritățile americane în această direcție.

Anunțarea rezultatelor deosebit de favorabile ale comerțului exterior al S.U.A. în luna februarie a.c. a contribuit la accentuarea tendinței de întărire a cursului monedei americane în perioada analizată.

Tendința de creștere a dobânzilor pe piața eurodolarilor care s-a manifestat în ultimul timp a influențat de asemenea favorabil poziția dolarului pe piețele valutare internaționale.

Deși se apreciază că procesul de întărire a cursului dolarului pe piețele valutare internaționale ar urma să continue, menținerea

VALUTA	Termen	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10%
DOLARUL S.U.A.	1LUNA					6,0625	6,75				
	3LUNI					6,6875	7,5625				
	6LUNI					7,375	8,125				
FRANCUL ELVEȚIAN	1LUNA		3,875		5,0						
	3LUNI		4,50		5,625						
	6LUNI		5,75		6,50						
MARCA R.F.G.	1LUNA		4,75		5,25						
	3LUNI		5,25		5,6875						
	6LUNI		5,625		6,1875						

Nivelul orientativ al dobânzilor pe piața eurovalutei în perioada 24-28 martie 1975 (nivel minim și maxim)

tendinței de scădere a dobânzilor pe piața monetară americană, precum și posibilitatea accentuării fenomenelor inflaționiste în economia S.U.A. — ca urmare a politicii expansioniste în domeniul creditului și emisiunii monetare în vederea încurajării relansării activității economice — ar putea crea o atmosferă de neîncredere în dolar.

Situația relativ calmă de pe piețele valutare internaționale din ultimul timp este și consecința faptului că operatorii de devize de pe aceste piețe analizează influența pe care o va avea asupra comportamentului diverselor valute eventuala aderare a francului elvețian, francului francez și șilingului austriac la sistemul fluctuării în comun a valutei occidentale. În unele cercuri de specialitate se apreciază că aderarea Elveției la sistemul fluctuării în comun a unor valute occidentale ar putea antrena o întărire de ansamblu a monedelor participante la sistemul respectiv, fapt ce ar crea noi tensiuni pe piețele valutare, creind dificultăți în primul rând țărilor cu monede slabe.

Teodor GIURGIU

Taxa oficială a secontului în unele țări capitaliste la data de 28 martie 1975

Anglia ^x	10,0%	Italia	8,0%
Austria	6,50%	Japonia	9,0%
Belgia	7,50%	Luxemburg	7,50%
Canada	8,25%	Norvegia	5,50%
Denemarca	9,0%	Olanda	6,6%
Elveția	5,0%	Suedia	7,0%
Finlanda	9,25%	S.U.A.	6,25%
Franta	11,0%		
R.F.G.	5,0%		
Israel	6,0%		

x) Dobînda minimă de împrumut (Minimum Lending Rate)

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Griul — expansiune și dezechilibru

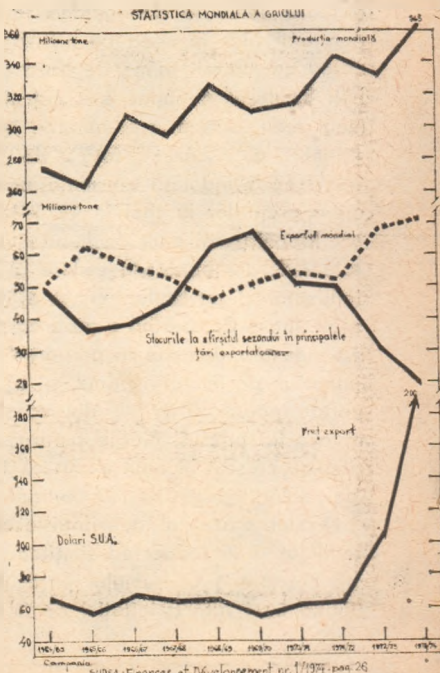
ÎN POFIDA unei evoluții anuale oscilante, curba producției mondiale de griu a cunoscut totuși, în intervalul 1961-1974, o tendință ascendentă marcată de un ritm mediu anual de creștere de aproximativ 2,9%. În 1974, volumul recoltei mondiale prezenta un spor absolut de peste 80 milioane de tone față de începutul perioadei menționate. Din cele 1.230 milioane tone de cereale produse pe glob anul trecut, griului îi reveneau 30%. În producția de griu pe primul loc se situează țările socialiste (cu 46%), urmate de țările capitaliste dezvoltate și cele în curs de dezvoltare (cu 35% și, respectiv, 19%).

În cursul anului 1974 cererea a depășit oferta pe piața mondială a griului, astfel încât prețurile s-au cantonat la niveluri ridicate, iar stocurile au înregistrat o reducere care nu are precedent în ultimul sfert de secol (vezi graficul). La finele perioadei de comercializare din 1974, S.U.A. dispuneau de stocuri de griu aproximativ de 5 ori mai mici decât nivelul lor corespunzător din campania 1971-72, respectiv 4,9 milioane de tone față de 23,5 milioane de tone, iar Canada — un alt mare exportator de griu — 10,2 mil. tone, în raport cu 17,8 mil. tone. După o anumită reducere în primăvara anului trecut, prețurile la griul exportat de S.U.A. au rămas — către sfârșitul lui 1974 — la un nivel de aproape trei ori mai ridicat decât la mijlocul anului 1972.

În țările în curs de dezvoltare producția de griu a continuat să rămână în urma cererii de consum. În ultimii trei ani în aceste țări producția a stagnat, nedepășind 70 milioane de tone, ceea ce a determinat sporirea importurilor de la 27,6 mil. tone în 1971-72 la 38,3 mil. tone în 1973/74. În prezent jumătate din exportul mondial de griu este canalizat spre țările „lumii a treia”. Recoltele de 6-8 ori mai reduse (la hectar) obținute la cultura griului în țările în curs de dezvoltare, comparativ cu țările capitaliste dezvoltate, se explică nu numai prin structura înapoiată, în general, a proprietății funciare, ci și prin nivelul scăzut al agrotehnicii utilizate. În țările din Asia, de pildă, „revoluția verde” pierde din teren, soiurile de înalt randa-

ment nu pot fi valorificate la potențialul lor maxim, datorită imposibilității de a asigura doze optime de substanțe fertilizante. O anchetă F.A.O. arată că din 140 de țări în curs de dezvoltare, doar 25 utilizează pe scară mare noile varietăți de cereale de înalt randament, iar din acestea numai o treime au organizat sisteme adecvate de producere a semințelor. Se apreciază că țările în curs de dezvoltare ar trebui să producă, începând din 1979, circa 700 mii tone sămânță de griu de înalt randament, ceea ce le-ar permite să cultive aceste soiuri pe 60% din suprafața totală însămânțată cu griu și să reducă, în mare măsură, deficitul lor de griu.

Dragoș LUCHIAN
Rădăuți

SURSA: Finances et Développement nr. 1/1975 pag. 26 și Banque Mondiale, Rapport 1974 pag. 125

JAPONIA: ritmuri în schimbare

ACCPERIND numai 0,3% din suprafața globului și avind o populație de 110 milioane locuitori, Japonia constituie unul din cazurile cele mai semnificative din punct de vedere a ritmurilor de dezvoltare economică în perioada postbelică. Deși lipsită de resurse naturale și pornind de la un nivel al venitului național pe locuitor de circa 80 de dolari la sfârșitul războiului, Japonia a concurat cu succes cele mai dezvoltate țări capitaliste din Europa și America.

Numai o analiză a întregii vieți sociale ar putea răspunde corect și deplin la întrebarea privind cauzele și condițiile dezvoltării rapide a economiei japoneze. Dacă s-ar schița totuși factorii care au propulsat-o, ar trebuie neapărat menționate transformările social-economice și politice survenite în Japonia după sfârșitul războiului: înfăptuirea reformei agrare și lichidarea marii proprietăți latifundiare, transferul masiv de populație de la sate la orașe, crearea uniunilor sindicale, introducerea unei noi legislații a muncii, înlocuirea bazei tehnice-materiale industriale, distrusă de război, prin crearea de noi întreprinderi dotate cu tehnica cea mai modernă, organizarea unor sisteme de conducere a activității economice deosebit de eficiente, absența cheltuielilor pentru înarmare în bugetul țării. Aceste procese au avut loc în condițiile aplicării unei active politici economice de stat și ale înscrierii Japoniei în diviziunea internațională a muncii sub forme pe cit de specifice, pe alit de eficiente.

Tendințe în activitatea economică

ÎN ULTIMII 25 de ani produsul național brut al Japoniei a crescut în ritmuri medii anuale de peste 10%, ceea ce echivalează cu o dublare a sa la fiecare șapte-opt ani. În decursul acestei perioade s-au înregistrat câteva momente de scădere a ritmului creșterii economice, pentru ca de fiecare dată acesta să se accelereze din nou. Manifestând o asemenea tendință susținută de creștere, Japonia a depășit treptat Franța, Anglia și R.F. Germania din punct de vedere al mărimii absolute a PNB. O rată a acumulării de circa 1/3 din produsul național brut a adus Japonia pe locul doi în lumea capitalistă, după S.U.A., în ceea ce privește volumul absolut al PNB. În 1973 PNB pe locuitor se cifra în Japonia la 3 839 dolari.

Criza ciclică ce a cuprins în 1958 aproape toate țările capitaliste nu a afectat în mod practic economia japoneză. Dar în anul 1974, cînd țările avansate din Occident au intrat în cea mai serioasă recesiune din perioada postbelică, Japonia a cunoscut și ea un proces de regres economic, ca urmare a slăbirii factorilor interni ai creșterii economice și gradului înalt de dependență față de exterior, mai ales în ceea ce privește aprovizionarea cu materii prime de bază și combustibili. Produsul național brut calculat în termeni reali, deci prin eliminarea influenței inflației, a scăzut față de 1973 cu 1,8%. Fără îndoială că majorarea de patru ori a prețurilor la țiței în 1973-1974 a afectat Japonia mai mult decît alte țări occidentale, atît din punct de vedere al consumului industrial și particular, cît și al balanței de plăți. Într-o Carte albă a guvernului s-a arătat că industria depinde în proporție de 95% de importul de materii prime și că țițeiul importat reprezintă 99,5% din consumul intern al acestui produs. Plățile pentru importul de țiței au crescut în anul trecut cu 12,5 miliarde dolari, depășind 19 miliarde.

Nivelul scăzut al activității economice s-a reflectat și în reducerea simțitoare a ritmului de creștere a consumului particular, în condițiile unei rate a inflației de 24,4 în 1974.

Ca urmare a reducerii cererii, atît pe plan intern cît și pe plan internațional, s-a înregistrat o scădere corespunzătoare a producției industriale japoneze, al cărei nivel era la finele lunii noiembrie 1974 cu 13,4% mai redus decît în perioada corespunzătoare a anului 1973. Ramurile cel mai serios afectate de actuala recesiune sînt industria automobilelor, construcțiile, industriile textile, optică și electronică. Volumul investițiilor particulare scade cu 11,8% în cursul anului fiscal 1974 (1 aprilie 1974 - 31 martie 1975), față de anul fiscal 1973, iar volumul investițiilor publice scade cu 9,2%. Somajul afecta în luna ianuarie 1975 circa 2% din forța de muncă.

Un program economic riguros

ÎN CONTEXTUL situației de criză, care are deopotrivă trăsături ciclice și structurale, autoritățile au adoptat de la primele manifestări

Vedere din Tokio

ale recesiunii o politică restrictivă cu componente anti-inflaționiste, urmată ulterior de măsuri de relansare a activității economice. Aceasta paralel cu adoptarea unei politici de largă cooperare internațională, îndeosebi în domeniul materiilor prime și semifabricatelor, care să micșoreze riscurile unor viitoare gîturi în aprovizionarea din import și să permită Japoniei să restructureze industria națională. Dezvoltarea viitoare a economiei japoneze pare că va avea loc, sub efectul modificărilor structurale ce se întrevăd acum și al climatului economic internațional schimbat, în condițiile unei scurtări a ciclului conjunctural, de la 48 de luni (36 luni de avînt + 12 luni de stagnare, recesiune) la 40 de luni (24 luni de avînt + 16 luni de stagnare, slumpflație) sau chiar mai puțin. După părerea directorului unui prestigios institut de cercetări (Nomura), ritmurile creșterii, în medie anuală, se vor contracta în noile împrejurări la circa 5%, ca și în perioada antebelică (Jiro Tokuyama, „The New Japanese Economy”, în Newsweek, 3 martie 1975). Acest fapt este recunoscut, de altfel, și de experții guvernamentali: „Japonia, se spune în Cartea albă cu privire la economie, pe anul 1974, cunoaște acum o perioadă de tranziție istorică spre o nouă etapă de dezvoltare economică, calitativ diferită”.

Urmărind combaterea inflației și relansarea economiei, politica monetară se caracterizează prin reducerea sporului masei monetare de la 20% în 1973 la 12% în 1974, menținerea taxei oficiale a scontului la nivelul de 9% în decurs de 15 luni, restrîngerea lichidității interne și aplicarea unor criterii selective de acordare a creditului, vizînd sprijinirea întreprinderilor mici, cel mai serios afectate de criză, odată cu limitarea creditelor acordate marilor corporații. Efectele acestei politici nu au întîrziat să se arate, ritmul de creștere a prețurilor cu amănuntul contractîndu-se în intervalul decembrie 1974 - martie 1975 la 14% medie anuală, iar nivelul stocurilor a înregistrat o reducere de 1,4% în ianuarie a.c. față de decembrie 1974, prima în decurs de 12 luni.

Bugetul pe anul fiscal 1975/1976, pe care Dieta l-a aprobat cu o întîrziere considerabilă, depășește volumul de 30 000 miliarde yeni (circa 100 miliarde dolari), fiind orientat spre impulsionearea activității productive. Prevăzînd o majorare a cheltuielilor bugetare cu 24,5% față de exercițiul precedent și a investițiilor cu 17,5%, sporuri dintre cele mai înalte din perioada postbelică, bugetul urmează să se încheie cu un deficit redus de la 12,6% din totalul cheltuielilor în exercițiul 1974/1975 la 9,4% în noul exercițiu. Ramurile industriale spre care sînt orientate noile investiții sînt tocmai acelea care se bazează pe importul țițeiului - energetica, rafinarea petrolului și petrochimia. Este semnificativă, în legătură cu aceasta, decizia guvernului de a majora stocul de țiței de la echivalentul consumului pe 60 zile la echivalentul pe 90 zile în decursul anilor 1975-1978.

Rolul comerțului exterior

FĂRĂ INDOIALĂ că una dintre resursele importante ale creșterii economice în Japonia o constituie comerțul exterior, al cărui volum echivalează cu 21,3% din produsul național brut al țării. În situația de recesiune economică din 1974, o coordonată fundamentală a politicii economice japoneze a constituit-o declanșarea unui ofensive de majorare a exportului și frinare a importului, spre a susține producția cu ajutorul comenziilor externe. În timp ce produsele multor țări vest-europene nu-și mai găseau plasament pe piață, exporturile japoneze au sporit în 1974 în prețurile curente cu 51,8% față de 1973, totalizând 55 084 milioane dolari, în timp ce importurile au reprezentat 53 540 milioane dolari. Într-un interval de 12 luni — perioadă de criză pentru lumea occidentală — balanța comercială a Japoniei a evoluat astfel de la pasiv la activ. Este semnificativ în acest sens, și totodată edificator pentru competitivitatea poduse/or japoneze, că în timp ce producătorii americani și vest-europeni de automobile vedeau stocurile crescând zi de zi, autoturismele de mic litraj „Made in Japan” găseau piață de desfacere în Europa de Vest și America; în luna septembrie 1974 exportul acestora era cu 78% mai mare decât cu un an înainte. O situație similară înregistrau produsele chimice și articolele din metal.

În vederea definirii unei politici de cooperare economică pe diverse planuri cu țările în curs de dezvoltare, care dețin circa 43% din schimburile sale comerciale, și dând dovadă de realism în ceea ce privește configurația viitoare a economiei mondiale, Japonia s-a pronunțat ferm în favoarea stabilirii unei noi ordini economice internaționale. În 1974 această politică s-a concretizat în semnarea unor importante contracte cu diferite țări din Orientul Mijlociu, Asia, America Latină. Pentru a da numai un exemplu: Japonia a încheiat cu Irakul un acord în valoare de 1 miliard dolari, pe baza căruia urmează să se realizeze în această țară o rafinărie de petrol, un complex petrochimic, uzine de îngrășăminte chimice, o fabrică de ciment și o uzină de aluminiu, în schimbul cărora Irakul va livra Japoniei 160 milioane tone țiței brut și produse petroliere eșalonat pe o durată de 10 ani.

În aceeași arie de preocupări s-a înscris și majorarea în 1974 cu 68,7% a asistenței

oficiale pentru dezvoltare acordată țărilor „lumii a treia”, care a ajuns la 1 354 milioane dolari, într-un an în care o serie de guverne occidentale au procedat la reducerea ei. Asistența acordată vadește între altele interesul Japoniei de a-și permanentiza sursele de aprovizionare cu materii prime și combustibili.

Deși balanța tranzacțiilor invizibile s-a încheiat cu un sold puternic deficitar, ca urmare a creșterii costului navlului, intrările de capital, inclusiv împrumuturile (circa 30 miliarde dolari, din care: 16 miliarde contractați pe piața eurovalutelor, 13 miliarde pe piața americană și 1 miliard din Arabia Saudită), au făcut ca soldul deficitar al balanței de plăți să se cifreze la 6 843 milioane dolari, cu 3,2 miliarde dolari mai puțin ca în 1973.

Premisele unei noi creșteri

FAPTUL că Japonia dispune încă de însemnate resurse ale creșterii economice este rareori contestat chiar și în actuala perioadă de recesiune, după cum se consideră de asemenea că după această recesiune ritmurile anuale în jurul a 10% vor reveni, probabil, din nou în actualitate. În prima parte a deceniului nouă, pe baza unor astfel de ritmuri, după unele opinii, Japonia ar putea depăși S.U.A. din punct de vedere al venitului național pe locuitor, pentru ca după 1990, dacă tendința dintre 1948-1973 ar continua, să ajungă prima putere industrială a lumii capitaliste (vezi The Economist, 4 ianuarie 1975).

Proгноzele referitoare la creșterea produsului național brut al Japoniei în 1975, în termeni reali, variază între 3,9% și 7-8%, rata inflației fiind așteptată să scadă la circa 9-10%. Cei câțiva factori, pe care enumerarea noastră nu-i epuizează, vin în sprijinul afirmației că economia niponă își recapătă treptat cadența.

În primul rând, în Japonia ponderea populației active cu înaltă pregătire este una dintre cele mai ridicate din țările capitaliste, ceea ce are o incidență deosebit de mare asupra ritmului inovațiilor și al dezvoltării tehnologice. Deși alocă mai puține fonduri pentru cercetare și dezvoltare decât Franța sau R.F. Germania, Japonia utilizează în acest domeniu de trei ori mai mult personal.

În al doilea rând, 62% din echipamentul industrial japonez are o vechime de sub 5 ani, în timp ce 65% din echipamentul industriei

din S.U.A., de exemplu, are o vechime de peste 10 ani.

În al treilea rând, în timp ce majoritatea țărilor vest-europene și cu atât mai mult S.U.A. își desfășoară schimburile cu țările în curs de dezvoltare producătoare de materii prime și combustibili prin intermediul societăților multinaționale, din ce în ce mai puțin dorite, Japonia a pornit de la principiul încurajării dezvoltării unor industrii proprii, naționale, în țările „lumii a treia”, în interesul ambilor parteneri. Japonia nu deține și nu operează în mod direct societăți de exploatare a materiilor prime în străinătate. În plus, în contextul crizei energiei, Japonia renunță treptat la acordurile sale de aprovizionare cu combustibili prin intermediul marilor firme occidentale, înlocuindu-le cu acorduri guvernamentale de cooperare cu țările producătoare.

Este posibil, în acest context, ca Japonia să devină cel mai important client al țărilor producătoare și exportatoare de țiței, pornind și de la interesul, deja manifestat, al acestor țări de a construi uzine petrochimice, oțelării, fabrici de ciment și porturi pentru operații în apă adâncă, domenii în care tehnologia japoneză este printre cele mai noi.

Mai trebuie menționat printre factorii creșterii economice japoneze rolul însemnat al Agenției pentru planificare economică (E.P.A.) organism guvernamental care, facilitând cooperarea economică strânsă între economia particulară și cea de stat, urmărește realizarea politicii economice a statului, centrată în continuare pe creșterea și diversificarea producției și a comerțului exterior, prin aplicarea unor metode de programare economică.

Remarcând aceste caracteristici ale înscrisului Japoniei în diviziunea internațională a muncii, care așa cum aminteam nu epuizează toată gama lor, se poate conchide că Japonia are o serie de atuuri pentru a cunoaște o nouă etapă de creștere economică, caracterizată de mutații structurale pe plan intern și de o largă cooperare economică pe plan internațional.

Schimburile comerciale dintre România și Japonia au înregistrat în ultima perioadă de timp o dezvoltare puternică, crescând în patru ani de aproape cinci ori. Între cele două țări sînt în curs actualmente discuții în vederea lărgirii cooperării în diferite domenii de activitate, existînd încă mari posibilități de extindere a relațiilor economice.

Eugen DIJMĂRESCU
INSCIN

IPOTEZE ● PREVIZIUNI

● R. S. Cehoslovacă: dezvoltarea construcției de mașini pînă în 1990

ÎN 1950, industria constructoare de mașini din R. S. Cehoslovacă asigura 92,3% din necesarul intern de mașini și utilaje, în 1970 — 87,3%, iar pentru 1990 se apreciază un nivel de 67%. Totodată, R. S. Cehoslovacă exportă peste o treime din producția sa de mașini și utilaje și se prevede ca ponderea exportului în producție să crească în următoarea perioadă, ajungînd în 1990 la circa 50%.

Programul de dezvoltare a economiei naționale a R.S. Cehoslovace prevede, între altele, ca ponderea construcțiilor de mașini în producția industrială totală să crească de la 27,3% în 1975 la 31,2% în 1990, iar în volumul total al exportului — de la 53,8% la 61,8%. Se are în vedere creșterea cu precădere a producției următoarelor subramuri principale: construcția de mașini energetice, de mij-

loace de transport (în primul rînd autocamioane), mașini-unelte (în special mașini-unelte pentru prelucrarea metalelor la rece), utilaje pentru industria ușoară (cu prioritate pentru industria textilă), tehnică de calcul, instalații pentru reglarea și conducerea automată a proceselor de producție etc.

● Perspectivele consumului mondial de oțel

DINTR-UN STUDIU efectuat de „Irwin Trust Company” (New York) asupra evoluției industriei oțelului pe plan mondial rezultă că ritmul mediu anual de creștere a consumului de oțel se va diminua de la 5,4% în deceniul trecut la 4,5% în deceniul actual. Pe zone geografice și pe țări se fac următoarele estimări asupra dinamicii consumului în deceniul al optulea (sporuri medii anuale, în %):

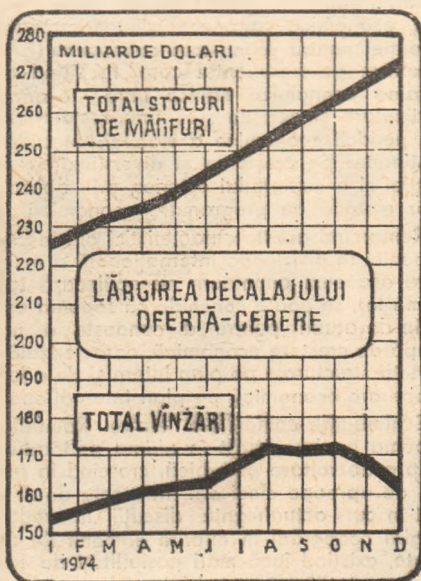
Europa occid.	3,8
S.U.A. și Canada	1,8
Japonia	5,6
Țările socialiste din Europa	5,6
Orientul mijlociu și Asia de sud-est	14,0
America Latină	8,0

Se apreciază, între altele, că importurile sînt chemate să satisfacă 8% din consumul total de oțel al Americii de Nord în anul 1975 și 6% în 1980. În ceea ce privește America Latină (respectiv Brazilia, Venezuela și, probabil, Mexic) este de așteptat ca ea să devină un exportator net de oțel, exporturile acestei regiuni fiind estimate la 10 mil. tone în 1980.

Frica de stocuri

„MULTI economiști se tem că îngro-zitoarea tendință de creștere a stocurilor și scăderea vânzărilor va continua și în anul acesta“, constată revista Newsweek (3 martie 1975). Industria automobilelor din S.U.A. are stocuri pentru 92 zile la ritmul actual al vânzărilor, pentru circa 30 de zile mai mult decât este socotit tolerabil; stocurile de aparate de televiziune în culori ale firmei Radio Corporation of America sînt mai mari cu 11% față de anul trecut. ceea ce a făcut ca o mare uzină a firmei să-și închidă porțile pentru

două săptămîni. Filiala firmei Yamaha International Corp. deține cu 50% mai multe motociclete japoneze din import decît are nevoie în mod normal, și cu toate acestea vapoarele descarcă noi loturi.

În acest peisaj reprezentat de graficul de sus referitor la S.U.A., aduce o notă mai puțin întunecată faptul că scăderea vânzărilor a înregistrat o oarecare încetinire, în timp ce producția încearcă să-și pună de acord oferta cu situația actuală. În luna februarie a.c. s-a înregistrat pentru prima oară în patru ani și jumătate o scădere a stocurilor în economia S.U.A. Dar, după cum se scrie în revista menționată, într-o economie care tinde să „alu-nece“ tot mai mult cu fiecare zi ce trece, materializarea scaderii stocurilor prezintă încă multe semne de întrebare.

Modificări în „topul“ siderurgiei

ÎN 1974, „NIPPON STEEL CORP.“ din Tokio și-a păstrat poziția de cel mai mare producător din lumea capitalistă cu 38,48 milioane tone oțel brut, deși producția sa

a scăzut cu 6,3% față de 1973. Pe locul doi s-a situat „U.S. Steel Corp.“ (S.U.A.) cu 30,75 mil. t (-3,1%). Corporația americană „Bethlehem Steel“ a trecut în 1974 de pe locul patru pe locul trei, cu 20,21 mil. t (-1,4%). La rîndul său, „British Steel Corp.“ (Anglia), care ocupa locul cinci, a ajuns pe locul patru, cu 19,3 mil. t. Pe locul cinci s-a situat „August Thyssen-Hütte A.G.“ (R.F.G.) cu 16,88 mil. t (+29,9%), urmată de „Nippon Kokan Kaisha“ (Japonia), cu 16,24 mil. t (+1,2%), „Kawasaki Steel Corp.“ (Japonia) cu 14,91 mil. t (+3,8) și „Sumitomo Metal Industries“ (Japonia), cu 14,59 mil. t (+0,7% față de 1973).

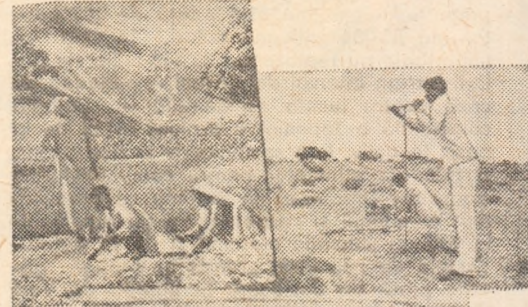
Cererea internă slabă și scăderea livrărilor pentru export au făcut ca în Japonia stocurile de produse siderurgice să crească pentru prima oară la peste 7 milioane tone.

1000 de ani de luptă cu deșertul

STATUL Rajahstan, care reprezintă 11% din suprafața totală a Indiei, era acoperit de păduri întinse pînă acum 1000 de ani cînd apele și-au modificat cursul lăsînd în urmă o regiune dezolantă, care se întindea sustrăgînd din cultură 30 000 acri de pămînt fertil anual. În prezent se desăvîrșește un proiect de canalizare a rîu-

lui Sutlej și de amenajare a unui sistem de irigații de circa 7 000 km care va cuprinde peste 4,3 milioane de acri. Pînă în 1974 s-au recuperat peste 250 000 acri, față de circa 7 500 în 1961.

Concomitent au loc vaste lucrări de îmbunătățiri funciare, întreprinse cu ajutorul experților locali și ai F.A.O. care experimentează diferite metode de curățire a solului, de utilizare a apei și îngrășămintelor și elaborarea de asolamente, în cadrul unor ferme pilot care servesc și ca centre de formare a cadrelor de specialiști în agronomie.

Polonia: balanța agro-alimentară

ÎN ULTIMII 25 de ani Polonia apare ca un exportator constant de produse ale industriei alimentare și importator de produse agricole. Aceasta, mai ales pentru că — avînd un sector dezvoltat de creștere a vitelor (în medie, în 1974 reveneau 63 de bovine și 102 de porcine la suta de hectare terenuri cultivabile) — Polonia nu produce suficiente furaje.

Deși soldul schimburilor de produse agricole este, în general, pasiv, totuși — scrie revista „Perspectives polonaises“ — situația apare diferențiată pe grupuri de țări partenere. În timp ce cu țările socialiste această balanță are un caracter constant deficitar, în cadrul schimburilor cu țările nesocialiste. (și îndeosebi cu țările capitaliste dezvoltate) a rezultat aproape permanent un excedent, exprimat în deize convertibile. Astfel, de pildă, în 1972 excedentul a fost de 420 milioane de zloți-deize (convertibile), utilizate pentru import de mașini, instalații, materii prime etc. din țările respective.

Ceea ce urcă în atmosferă...

„ESTE la fel de important ca și ceea ce cade, se spune în Brazilia și pe bună dreptate. În această țară, în care ritmul de creștere economică este de 9% anual, o gravă poluare atmosferică este contrapartida expansiunii industriale rapide. Statul São Paulo furnizează mai mult de

jumătate din producția industrială a țării și este al zecelea centru industrial al lumii. Vaporii nocivi degajați de cele 75 000 coșuri de fabrică ale acestei vaste aglomerații urbane rămîn blocați în vecinătatea imediată, din cauza curenților contrari ai aerului marin rece și a vîntului cald venit din cîmpie.

În urma studiilor întocmite cu ajutorul Organizației Mondiale a Sănătății s-a elaborat un proiect de combatere a poluă-

rii în cadrul căruia s-au făcut deja investiții de peste 75 milioane dolari destinate lucrărilor publice de îmbunătățire a mediului ambiant.

Costul războaielor

Laurențiu Moga, Sibiu.
— În epoca noastră, războaiele, chiar dacă nu depășesc ca durată pe cele din epocile anterioare (s-a calculat, de pildă, că durata medie a războaielor din perioada 1450—1930 a fost de patru ani și jumătate, iar cel de-al doilea război mondial a durat cinci ani, unsprezece luni și o săptămână), sînt mult mai costisitoare. Nu e vorba aici numai de pierderile de vieți omenești: după calculele demografului și istoricului sovietic Boris Uralnis, în cursul celui de-al doilea război mondial au pierit (din rîndurile combatanților și populației civile) 32 milioane de oameni, respectiv de trei ori mai mulți decît în primul război mondial. La aceasta se adaugă imensele distrugerii provocate în timpul operațiilor militare. Pornindu-se de la numărul populației, durata operațiilor militare, efectivele medii ale arma-

telor angajate în ostilități și pierderile în rîndul acestora, în Occident s-a calculat chiar și un așa-numit „indice al intensității războaielor“, conform căruia intensitatea războaielor purtate în secolul al XVII-lea a fost de douăzeci și cinci ori mai redusă decît în primele patru decenii ale secolului nostru (excluzînd cel de-al doilea război mondial).

În sfîrșit, după cum arată revista **Perspectives polonaises** (nr. 2/1975), costul războaielor și al înarmării în perioadele de pace a sporit extrem de mult în cursul secolului nostru, respectiv de la 4 miliarde dolari pe an, în medie pe perioada 1901—1914, la 154 miliarde în 1969. O rațiune în plus, dacă mai era nevoie, pentru eliminarea războaielor din viața societății, respectiv a cauzelor care le generează, pentru alocarea imenselor sume consacrate acum înarmării unor scopuri pașnice, între care lichidarea subdezvoltării reprezintă o prioritate.

Decalaje

Mihai Chirică, com. Măgurele, București — Potrivit datelor O.N.U., ca expresie a revoluției științifice și tehnice ai cărei contemporani sîntem, în prezent în lume trăiesc circa 90% din toti oamenii de știință care au existat vreodată. Un fapt care ilustrează marile decalaje existente în lume: 90% dintre acești oameni de știință activează în țările dezvoltate (35% în S.U.A., 6% în Anglia etc.); cei care lucrează în țările în curs de dezvoltare utilizează numai circa 2% din suma de aproximativ 50 miliarde dolari cheltuită anual în lume pentru cercetare științifică și dezvoltare tehnologică. Aceste disparități din domeniul cercetării sînt considerate una din cauzele importante ale decalajelor dintre nivelurile de dezvoltare economică ale celor două grupe de țări, cu atât mai mult cu cît problemele țărilor în curs de dezvoltare se bucură, în general, de o atenție restrînsă din partea cercurilor științifice din țările dezvoltate.

Asemenea constatări au determinat dealtfel comunitatea internațională să adopte în 1971 un plan mondial de acțiune pentru aplicarea științei și tehnologiei în folosul dezvoltării, cu versiuni specifice pentru principalele regiuni în curs de dezvoltare ale lumii.

Suprafața

cultivată

pe locuitor

Gh. Munteanu, Rimnicu Sărat — În țara noastră suprafața cultivată care revine pe un locuitor este de aproximativ 0,5 ha (ceea ce înseamnă 2 locuitori la ha). Potrivit datelor Băncii Mondiale, pe glob se constată o diversitate de situații. În unele țări, suprafața cultivată (în ha) ce revine pe locuitor este foarte ridicată: Australia 3,55, Canada 2,03, Coasta de Fildeș 1,80, Argentina 1,67, S.U.A. 0,86, în vreme ce în altele dimensiunile sînt extrem de modeste: Japonia 0,05, Haiti, 0,03, Bangladesh, Anglia și R.F.G. 0,13, Indonezia 0,15 etc. Desigur, ceea ce contează nu este numai mărimea suprafeței cultivate ce revine pe un locuitor, ci și gradul de intensitate al agriculturii practicate în țara respectivă și în general posibilitățile ei de a importa necesarul suplimentar de produse agricole, dependent de bogățiile și nivelul de ansamblu al dezvoltării sale economice.

Sub raportul suprafețelor cultivate care revin pe un locuitor ocupat în agricultură, cele mai mari se semnalează în Australia (42,53 ha), Canada (25,4), S.U.A. (21,5), Argentina (7,03), Anglia (4,71) și altele.

Incoterms

Simion Cosma, Luduș — Prin „Incoterms“ (International Commercial Terms) se înțelege interpretarea unitară revizuită în 1953 de Camera internațională de comerț din Paris celor mai importante condiții de livrare a mărfurilor pentru a fi incluse în contractele de vânzare-cumpărare încheiate pe plan internațional, cu scopul de a preveni neînțelegerile decurgînd din interpretările diferite care li se dădeau. Prin eforturile conjugate ale Camerei internaționale de comerț și ale Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa s-a realizat standardizarea abrevierilor respectivelor condiții de livrare (este vorba de cunoscutele condiții F.O.B., C.I.F. etc.).

În prezent Camera internațională de comerț are în vedere crearea unor noi „Incoterms“ care să țină seama, de exemplu, de exigențele participare ale transportului aerian, ale transportului combinat și ale celui prin containere. În același timp, ea va continua activitatea de codificare numerică a condițiilor de livrare, mai adecvată prelucrării automate a datelor privind comerțul internațional.

Petrol

Radu Ghiuță, Cimpina — 1) Arabia Saudită a produs anul trecut 412 milioane tone petrol, față de 365 milioane cu un an înainte, fiind principalul exportator mondial de petrol. Cel mai mare producător mondial au rămas însă Statele Unite (495 milioane tone în 1974), deși extracția lor a scăzut. Pentru amănunte vă sugerăm să consultați rubrica de statistică internațională din nr. 8/1975.

2) Pînă la începutul lunii martie, valoarea creditelor acordate de Fondul Monetar Internațional în cadrul „facilităților petroliere“ instituite la 13 iunie 1974 — ca mijloc de sprijinire financiară a țărilor cu deficite ale balanței lor de plăți în urma majorării prețului petrolului — se ridică la echivalentul sumei de 2333 milioane Drepturi speciale de trageri. De această sumă beneficiază 36 de țări membre ale F.M.I., dintre care cel mai recent Grecia, Haiti, Israelul, Spania și Uganda.

Onassis

Simion Voina, Ostra — În lumea capitalului internațional au

apărut în secolul XX, din mijlocul țării cu cea mai bogată mitologie, trei familii — Onassis, Niarhos și Livanos — care, ca în teatrul antic, și-au întrețesut destinele, s-au luptat între ele și pe tărîmul acumulării bogățiilor și în viața lor intimă plină de fast, de întâmplări de multe ori stranii, de cele mai multe ori extravagante. Cel mai notoriu dintre acești magnafți capitaliști a fost de departe cel căruia prietenii (dacă a avut într-adevăr) îi spuneau Ari, pe numele său întreg Aristotel Socrates Onassis, al cărui principiu de viață era: „cine nu riscă nu cîștigă“.

Astfel, tinărul care călătorea clandestin acum 50 de ani într-un vapor care îl ducea din Grecia în America și-a început speculațiile cu tutun grecesc, cu țigeci, cu avioane, tancuri petroliere (al căror „boom“ l-a întuit încă în 1935), cazinouri, hoteluri etc. Speculațiile amintite au adus acestui om de statură mică o imensă avere evaluată între 300 și 400 milioane dolari. A murit recent, în vîrstă de 69 de ani.

Comerț

internațional

Gh. Dănescu, Giurgiu — 1) Aveți dreptate cînd ne semnalăți că în nr. 12/1974 p. 30 este vorba de fapt de leva — moneda națională a Bulgariei — și nu de lei. 2) Frederick Dent, noul șef al delegației americane (în locul ambasadorului William Eberle) la negocierile comerciale multilaterale din cadrul G.A.T.T. cunoscute sub numele de runda de la Tokio, este una și aceeași persoană cu ministrul american al comerțului. În calitate pe care o are din februarie 1973 el a vizitat în primăvara trecută și țara noastră, ocazie cu care a acordat un interviu revistei „Viața Economică“. A absolvit Universitatea Yale în 1943. Din 1958 pînă la intrarea în guvern a fost președintele unei firme textile, fiind cunoscut ca un expert în problemele comerțului internațional. În 1967 fusese ales președintele Asociației americane a producătorilor de textile și în consecință principalul purtător de cuvînt al acestei ramuri industriale care cunoaște o serie de dificultăți.

În contextul actualiei tendințe de încetinire din comerțul internațional a reținut atenția declarația făcută de Frederick Dent după numirea în această funcție: „Pînă la începutul deceniului nostru, problemele militare și po-

litice erau cele care dominau interesele noastre în străinătate. Mai recent, interesele comerciale au fost cele care au devenit predominante. S.U.A. ca națiune n-au ajuns încă s-o recunoască pe deplin, dar această modificare face necesară schimbarea multor aspecte fundamentale din modul nostru de a gîndi problemele internaționale“. „Comerțul internațional devine tot mai vital pentru Statele Unite“, a conchis Frederick Dent.

Anul internațional al femeii

Daniela Caraiman, Brașov — Ziua de 8 Martie a fost sărbătorită pentru prima dată ca Zi internațională a femeii în anul 1911, la propunerea făcută de Clara Zetkin la Conferința internațională

a femeilor socialiste de la Copenhaga din 1910. După cum știți, anul în curs a fost declarat de Adunarea generală a O.N.U. ca An internațional al femeii (a cărui emblemă este reprodusă mai sus), prilejuind înscrierea revendicărilor femeilor din numeroase țări ale lumii pentru egalitate în contextul mai larg al luptei pentru pace și progres economic și social.

Turism

Ion Măzăreanu, Curtea de Argeș — Vă răspundem pe rînd: 1) Anul trecut țara noastră a fost vizitată de 3,9 milioane de persoane, cu 15,4% mai multe decît în 1973 și cu 68,7% mai multe decît în 1970. 2) Vă sugerăm să vă adresați revistei „România pitorească“. 3) Potrivit datelor furnizate de revista **Sputnik** (nr. 1/1975), Uniunea Sovietică este vizitată anual de peste 5 milioane de cetățeni străini venind din 150 de țări ale lumii. 4) În cifrele indicînd numărul participanților la turismul internațional sînt incluși, de regulă, pe lângă turiștii propriu-ziși, și oamenii de afaceri, participanții la congrese, sportivii, bursierii veniți la studii, pacienții veniți la tratament etc.

Resursele energetice

(Urmare din pag. 26)

problema combustibilului și aceea a poluării radioactive, o reprezintă trecerea la reactoarele cu fuziune termonucleară. Ea s-ar putea realiza pe baza folosirii unor combustibili adecvați — deuteriu și tritiu — ca izotopi grei ai hidrogenului și heliului, ca și pe baza altor combustibili potențiali, care nu sînt radioactivi și se găsesc în cantități nelimitate pe glob. Se consideră însă că acest tip de reactoare nu va putea fi realizat înainte de 1990, pentru trecerea la noua tehnologie bazată pe fuziunea nucleară fiind necesare încă mari eforturi de cercetare și de dezvoltare.

Alte surse de energie

DIN BALANȚA energetică potențială fac parte și sursele de energie solară, geotermică, eoliană, precum și mareele. Faptul că în studiile de prognoză privind consumul de energie în perspectiva anului 2000, aceste surse sînt luate în considerare în proporții neînsemnate, se explică, îndeosebi prin aceea că nu au fost încă soluționate unele probleme științifice și tehnologice de sporire a randamentelor energetice și de ridicare a eficienței economice a folosirii lor.

Dacă ne referim de exemplu la energia solară, ea este într-adevăr abundentă și inepuizabilă, totuși prezintă dezavantaje în folosire: neregularitatea fluxului de energie în spațiu și timp, concentrarea (sau intensitatea) foarte joasă a energiei ș.a. Ca urmare, o centrală solară, de exemplu cu o putere instalată de 1000 MW (echivalentă cu aceea a unei uzine elec-

trice ce deservește un oraș de circa 750 000 locuitori) și cu un randament de folosire a energiei solare de 10%, ar acoperi o suprafață de teren de circa 16 mii pătrate. Chiar și în condițiile ridicării randamentului energetic la 25%, s-ar scoate din uz importante suprafețe de teren. Soluția folosirii energiei solare pentru producția de energie electrică ar putea prezenta un anumit interes doar pentru țări cu mari întinderi de terenuri nefolosite și neproductive.

Mai promițătoare pare să fie totuși folosirea energiei solare la sistemele de încălzire și răcire, soluții puse de pe acum în practică în S.U.A., Australia sau Japonia. De pildă, în S.U.A., potrivit unor proiecte, prin folosirea energiei solare în sistemele de încălzire și răcire se va putea economisi în anul 2000 o cantitate de petrol și de gaze în valoare de 3,5 miliarde dolari.

Din cele arătate se poate desprinde concluzia că, în condițiile păstrării în lume a unui echilibru demografic și ecologic rațional, există pe glob suficiente posibilități pentru a satisface necesitățile crescînde de resurse energetice. Pentru aceasta însă se cer eforturi sporite de cercetare și dezvoltare tehnologică din partea tuturor țărilor lumii, extinderea cooperării internaționale în acest domeniu, difuzarea largă a măsurilor care să ducă la evitarea risipei de energie, la folosirea chibzuită a potențialului energetic existent în fiecare țară.

³⁾ Vezi, de exemplu: J. Gofman, Is Nuclear Fission Acceptable?, Futures, nr. 3/1972; D. Geesaman, Plutonium and the Public Health, Presentation at University of Colorado, Boulder, Colorado, 19 apr. 1970; A. Weinberg, The Moral Imperatives of Nuclear Energy, Nuclear News, decembrie 1971.

Eficiența economică în agricultură

(Urmare din pag. 12)

În ce privește activitatea aparatului băncii în anul 1975, trebuie să arătăm că pe baza sarcinilor trasate la Conferința cu activul de partid și de stat din domeniul finanțelor, prețurilor și retribuirii nuncii, la Consfătuirea cu cadrele din agricultură și prin alte documente de partid și de stat au fost luate măsuri menite să contribuie la întărirea controlului bancar în vederea prevenirii unor cheltuieli neeconomice și asigurării unui echilibru permanent între venituri și cheltuieli. Aceste măsuri urmăresc întărirea spiritului de răspundere în folosirea de către întreprinderi a fondurilor proprii și împrumutate.

La unitățile cu greutate financiară, organele băncii, împreună cu conducerile întreprinderilor, urmează să analizeze, lunar, situația economică și financiară și să acționeze în vederea lichidării neajunsurilor și restabilirii echilibrului între încasări și plăți. Totodată, banca a luat măsura de a întări controlul preventiv, astfel încît plățile ce urmează a se efectua să fie analizate din punct de vedere al încadrării în prevederile de plan, precum și al justificării sub raportul necesității, oportunității și eficienței economice.

Prin aceste măsuri se urmărește să se asigure o eficiență mai mare în activitatea unităților economice, astfel ca eforturile financiare ale statului să se regăsească în creșterea producției vegetale și animale. Numai în acest fel se asigură progresul rapid al agriculturii, creșterea acumulărilor și, în final, a nivelului de trai.

curier

Ocuparea funcției de tehnician

CAROL FAZEKAȘ, Marghita — Absolventul școlii medii tehnice poate ocupa funcția de tehnician, fără nici un stagiu în funcții tehnice, după cum se prevede la pct. 67 din anexa a II-a la legea nr. 12/1971, dacă școala pe care a absolvit-o este echivalentă, prin ordinul Ministerului Educației și Învățămîntului, cu liceul de specialitate cu profil tehnic. Acest absolvent nu poate ocupa o funcție economică medie, deoarece nu îndeplinește condițiile prevăzute de legea susmenționată, pentru încadrarea în funcțiile de planificator, merceolog, contabil sau statistician. Dacă

ați absolvit însă școala medie tehnică financiară puteți ocupa asemenea funcții. Calculatorul îndeplinește o funcție administrativă și nu o funcție economică.

Retribuire

DOINA ȘERBĂNESCU, Focșani — Perioada de 10 luni și jumătate lucrată înainte de absolvirea facultății, se socoteste ca vechime în muncă. Neavînd însă, cel puțin 12 luni de activitate retribuită, înaintea absolvirii facultății, această perioadă nu se ia în considerare la stabilirea retribuirii tarifare ce vi se cuvine.

Absolvenții repartizați la unități situate în alte localități decît ale domiciliului lor, nu se consideră ca fiind transferați în interesul serviciului, astfel că n-au dreptul la concediul plătit de 5 zile lucrătoare, pentru mutarea gospodăriei.

revista economica

editată de

CONSILIUL SUPREM
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE

Institutul Central de Cercetări
Economice

Sumarul numărului 14 din 4 IV 1975

- Combativitate revoluționară, spirit creator în întreaga activitate teoretică, ideologică (dr. **Maria D. Popescu**) 1
- Documentele Congresului al XI-lea – ghid în acțiune. Optimizarea corelației veniturilor, consumului și acumulărilor bănești ale populației (Gh. **Niculescu-Mizil**) 3

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Cincinalul – înainte de termen Cum se realizează planul pe 1975? (B. **Pădure**) 6
- Metalul – polivalențele unei corelații: realizări și cerințe (V. **Boescu, L. Țintea**) 8
- Direcții ale creșterii eficienței economice în agricultură (I. **Rușinaru**) 11

CONDUCERE-ORGANIZARE

- Experiențe în actualitate: Perfectionarea conducerii activităților de aprovizionare (ing. **Miron Cojocaru**) 13
- Cincinalul revoluției tehnico-științifice – cum îl pregătim? Exigențele ale cercetării, proiectării și organizării: creativitate, inovație, eficiență. 14
- Organizarea în sprijinul producției. Rațiunile locului I 15

TEORII – IDEI

- Documentar economic. În sprijinul participanților la învățămîntul politico-ideologic și economic de masă și la cursurile de reciclare. Activitatea ideologică și munca politico-educativă desfășurată de P.C.R. (lector univ. **Marian Griгоре**) 16
- Noțiuni și categorii economice. Sistemul de prețuri (prof. dr. I. **Arsene**) 19
- Școli – curente – economiști: Paul Boccara despre criza capitalismului monopolist de stat (dr. **C. Bichi**) 20

ECONOMIE MONDIALĂ

- A 30-a aniversare a eliberării Ungariei. Un bilanț de succese în edificarea noii societăți (dr. **Iozsef Garam**) 22
- Filipinele – o țară a insulelor (Maria **Desmireanu**) 23
- Documentar „R.E.”: Resursele energetice mondiale: Prezent și perspectivă (II) (dr. **A. Iancu**) 25
- Japonia – ritmuri în schimbare (E. **Dijmărescu**) 28

COLEGIUL DE REDACȚIE :

Virgiliu Angheliescu (secretar general de redacție), **Stere Gioga, Ioniță Olteanu** (redactor șef adjunct), **Maria D. Popescu, Ilie Șalapa** (redactor șef).

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11–25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69
Cont I.S.I.A.P. nr. 64.03.01.53 B.N.R.S.R. – filiala sect. 1 București
Tiparul: Combinatul tipografic „Casa Științei”

INTREPRINDERE DE LIANȚI — BRAȘOV

Produce și livrează pe bază de comandă fermă și contract

BAZALT

topit și recristalizat produs puternic anticoroziv antiabraziv

Dimensiuni în producție curentă :

- 250×250×30, - 250×250×40, - 250×250×65,
- 250×125×30 - 250×125×40, - 250×125×65.

◆ La cererea beneficiarilor se pot executa și alte forme și dimensiuni pe bază de desene care se vor trata direct cu producătorul.

CARACTERISTICI FIZICO-CHIMICE :

- Rezistență la uzură, max. 0,59/cm²
- Stabilitatea la acizi (SO₂, H₂SO₄ 30%) - min. 99,3%
- Stabilitatea la Na OH 2n min. 99,5%
- Rezistență la șoc termic la 100°C min. 4 cicluri
- Temperatură maximă de utilizare 200°C
- Culoare, cenușiu- negru

INDUSTRIA MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII :

- Plăci de uzură pentru căptușirea jgheburilor de scurgere a materialelor
- Căptușirea separatoarelor

INDUSTRIA METALURGICĂ :

- Căptușirea cicloanelor în fabricile de aluminiă
- Căptușirea jgheburilor de scurgere la ținuturile laminoarelor

INDUSTRIA CHIMICĂ :

- Căptușirea rezervoarelor, reactoarelor canalelor
- Acoperirea pardoselilor în medii acide la diferite temperaturi

INDUSTRIA ELECTROTEHNICĂ :

- Căptușirea canalelor de fum, a coșurilor
- Căptușirea instalațiilor de dedurizare a apei.

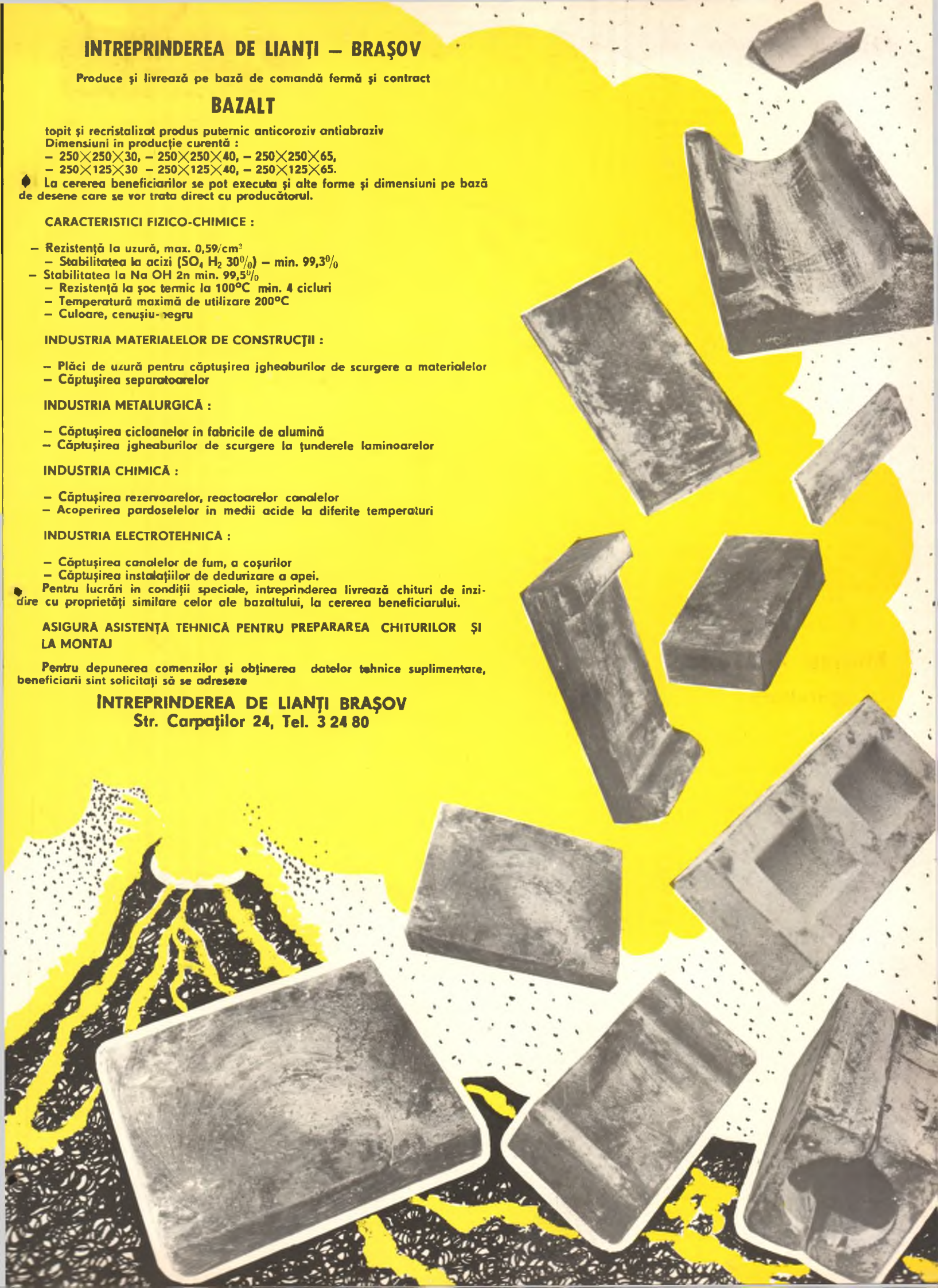
◆ Pentru lucrări în condiții speciale, întreprinderea livrează chituri de înzidire cu proprietăți similare celor ale bazaltului, la cererea beneficiarului.

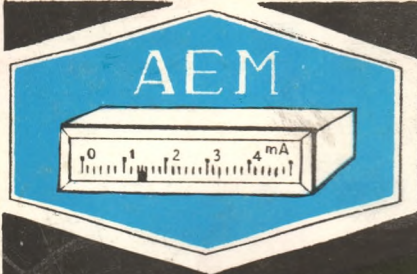
ASIGURĂ ASISTENȚĂ TEHNICĂ PENTRU PREPARAREA CHITURILOR ȘI LA MONTAJ

Pentru depunerea comenzilor și obținerea datelor tehnice suplimentare, beneficiarii sunt solicitați să se adreseze

INTREPRINDERE DE LIANȚI BRAȘOV

Str. Carpaților 24, Tel. 3 24 80

**ÎNTRERINDERA DE
APARATE ELECTRICE DE
MĂSURAT – TIMIȘOARA,**

str. Venus nr. 2,
Telefon 3 51 00

PRODUCE

- Contoare electrice monofazate pentru curent alternativ, pentru frecvență 50 Hz. cu simplu și dublu tarif, funcționând cu o supraîncărcare pînă la 400% din sarcina nominală.
- Contoare electrice trifazate pentru măsurarea energiei electrice active și reactive, simplu tarif și dublu tarif.
- Ampermetre și voltmere electromagnetice de tablou pentru măsurători în curent alternativ (cu conectare directă sau prin transformator de măsură).
- Ampermetre și voltmere, magnetoelectrice de tablou pentru măsurători în curent continuu.
- Wattmetre și Varmetre ferodinamice trifazate de tablou (cu conectare directă sau prin transformator).
- Aparare indicatoare de tablou pentru măsurarea mărimilor neelectrice utilizate în schemele de automatizări.

